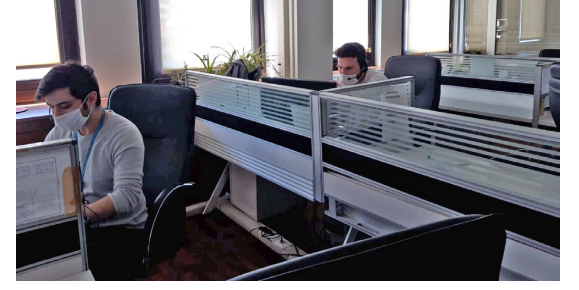

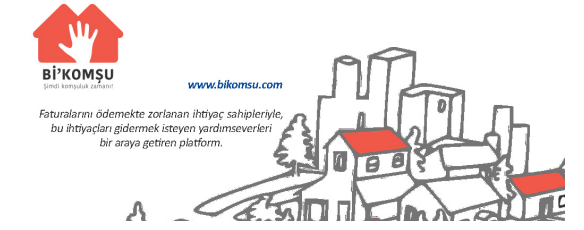
Kadıköy'ün kaderi değişecek

İBB, Kadıköy'ün kaderini değiştirecek bir projenin çalışmalarını hızlandırdı. Kadıköylülerin yıllardır rahatsız olduğu Seyit Ahmet Deresi'nin denizle buluştuğu noktadan yayılan kötü koku, İSKİ'nin yaptığı çalışmayla tarih olacak ● Sayfa 2'de

Kadıköy'ü dinliyorlar

» Kadıköy Belediyesi Çağrı Merkezi korona günlerinde çalışma ekibini genişletti. Çalışanlar, 7/24 Kadıköylüleri dinleyip istek ve şikâyetlerine çözüm bulmaya çalışıyor ● Sayfa 3'te

Şimdi komşuluk zamanı!

» İBB ve İzmirli bir grup girişimci aynı amaç için ayrı platformlarda hizmet veriyor; ihtiyaç sahiplerinin faturaları, alan el veren eli görmeden ödeniyor ● Sayfa 4'te

“Engelliler özel olarak korunmalı”

» Pandemi sürecinde engellilerin yaşadığı zorlukları konuştuğumuz SAHİM-SEN Engelli Komisyonu Başkanı Ayşe Sarı, acil eylem planının yapılması gerektiğini söylüyor ● Sayfa 8'de

Kötülük

ZEYNEP DİREK 14'te

Gördüklerimiz Göremediklerimiz (114)

MARİO LEVİ 10'da

Eve dönmek istiyorum!

BEGÜM KAKI 7'de

Çağlan'cı Metal

MURAT BEŞER 11'de

“Pijamalara teslim olmayın!”

“Giyisiler Ne Anlatır?” adlı bir kitap kaleme alan Kadıköylü moda yazarı Seda Yılmaz ile 'karantina modası'nı konuştuk. Yılmaz'ın pandemi sürecinde evde olanlar için bir de önerisi var: “Genel geçer tavsiyeler vermekten yana değilim ancak pijamalara teslim olmayın!” ● Sayfa 13'te

İstanbul'u “zor günler” bekliyor

Salgın döneminde dünyanın büyük şehirlerini inceleyen WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler Direktörü Dr. Güneş Cansız, göçün ve yatırım kararlarının devam etmesi durumunda İstanbul'u çok daha zor günlerin beklediğini söylüyor ● Sayfa 10'da

Sahaflardan kolektif mücadele

Türkiye Sahaf Kolektifi, tüm Türkiye'deki sahafları ve ikinci el kitapçıları biraraya getirmek için Türkiye Sahaf Haritası projesini başlattı. Kolektifin kurucularından Ümit Nar ve Kadıköylü sahaflarla konuştuk ● Sayfa 5'te

Tiyatroculardan dayanışma çağrısı

Sahneleri pandemi nedeniyle kapalı olan tiyatro emekçileri, “Tiyatromuz Yaşasın” çağrısıyla online bir imza kampanyası başlattı. Tiyatrocular devletten 7 talepte bulunuyor ● Sayfa 7'de

Kötü koku BİTECEK

İBB, Kadıköy'ün kaderini değiştirecek bir projenin çalışmalarını hızlandırdı. Seyit Ahmet Deresi'nin denizle buluştuğu noktada meydana gelen kötü koku, yakında tarih olacak

Kadıköylülerin yıllardır rahatsız olduğu Seyit Ahmet Deresi'nin denizle buluştuğu noktadan yayılan kötü koku, İSKİ'nin yaptığı çalışmayla tarih oluyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Kadıköylülerin yıllardır rahatsız olduğu Seyit Ahmet Deresi'nin denizle buluştuğu noktadan yayılan kötü koku ile ilgili çalışmalarını hızlandırdı. Dereden yayılan koku, İSKİ'nin yaptığı çalışmayla tarih olacak.

KADIKÖYLÜLER KADERİNE RAZI OLDU

İSKİ'nin, Kadıköy Rıhtım Caddesi üzerinde Seyit Ahmet Deresi'nin denizle buluştuğu bölgede yürütülen çalışmalarla ilgili bilgi veren İSKİ Genel Müdürü Raif Mermutlu, 5 kilometrelik derenin normalde yağmur sularını alarak denize getirmek üzere planlandığını ve öyle inşa edildiğini söyledi. Ancak, zaman içerisinde yukarı noktalardan atık su girişleri olduğunu ve bunun da derenin denizle buluştuğu bölgede kötü kokulara sebep olduğunu vurgulayan Mermutlu, "Bölge halkı bu kokunun sebebinin İSKİ Kadıköy Atık Su Ön Arıtma Tesisi olduğunu sanarak, kaderlerine razı oldular" dedi.

TRAFİĞİN YOĞUN OLDUĞU BİR BÖLGE

Bölgedeki kötü kokunun sebebinin, atık suyun doğrudan denize ulaşması ile açıklayan Mermutlu, açıklamasına şöyle devam etti: "Kötü kokuya rağmen Rıhtım Caddesi üzerinde bir çalışma yapılmamış. Çünkü, burası hem araç hem de yaya trafiği açısından çok yoğun bir yer. Bu çalışma yıllarca yapılamayınca atık su ve yağmur suyu da denize karışmış. Yaklaşık 1 kilometre ileride ön arıtma tesisi var. Ancak, bu atık sular Rıhtım Caddesi üzerinde çalışmalar yapılamadığı için arıtma tesisine ulaşamamış. Ve burası bir koku kaynağı olmaya devam etmiş."

TALİMAT İMAMOĞLU'NDAN

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun kısa bir süre önce bölgeyi ziyaret ettiğini hatırlatan Mermutlu, "Sayın Başkanımız burayı çok önemsedti ve buranın en kısa sürede atık sudan arıtılması talimatını verdi. Buranın atık sudan arındırılması çok önemli çünkü koku da yaparak çevre kirliliğine yol açıyor" dedi.

HAZİRAN SONU MÜJDESİ

Mermutlu, bölgede 3 kilometrelik yağmur suyu ve atıksu hattı döşeyeceklerini ve 1 kilometrelik de dere ıslahı yapacaklarını belirterek şu müjdeyi verdi: "Bu sokağa çıkma yasağını fırsat bilerek işlerimizi hızlandırdık. En geç haziran ayının sonunda da bu koku buradan ksilmiş olacak. Yani, Kadıköy'ün kaderi değişecek."

İstanbullu gıda ve sosyal yardım TALEP ETTİ

İBB Beyaz Masa'ya mart ayında yapılan başvurular arasında ilk sırada sosyal yardım talepleri yer alıyor. Sosyal destek hizmetlerine yapılan başvuru sayısı şubat ayında 10 bin 31 iken bu rakam mart ayında 53 bin 876'ya çıktı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi İstanbul İstatistik Ofisi, 2020 yılı Mart ayında, İBB Beyaz Masa'ya yapılan başvuruları değerlendirdi. Yapılan 764 bin 369 başvuruda, İstanbulkart Gıda ve sosyal yardım taleplerinde artış gözlenirken, şikâyetlerde yine ulaşım ilk sırada yer alıyor. Rapora göre 2020 yılının Mart ayında, İBB Beyaz Masa'ya yapılan başvuru sayısı şubat ayına göre yüzde 15 azalarak 764 bin 396 oldu. Bilgi istemi, talep ve şikâyetlerden oluşan başvuruların yüzde 10,5'i İGDAŞ, yüzde 23,7'si İSKİ ile ilgili. Başvurularda en fazla azalma İGDAŞ'ta görülüyor. Rapora göre 764 bin 396 başvurunun dağılımı, yüzde 10,8'i şikâyet, yüzde 27,3'ü talep ve yüzde 62'si ise bilgi istemi şeklinde. Beyaz Masa'ya gelen şikâyetlerin yüzde 61,5'i ulaşım, yüzde 20,5'i kent ve toplum düzeni ile ilgili. Bilgi isteminde yüzde 43,1 ulaşım; talep başlığında ise yüzde 48,9 ile sosyal destek ilk sırada yer aldı.

EN FAZLA ŞİKÂyet ULAŞIM

Toplam şikâyetlerin ilçe dağılımına bakıldığında en yüksek paya sahip ilçeler Fatih ve Kadıköy. Fatih'in yüzde 5,8 ile en yüksek paya sahip olduğu raporda Kadıköy yüzde 3,5 ile ikinci sırada yer alıyor. Kadıköy'den yapılan başvuruların yüzde 61,8'ini ulaşım şikâyetleri oluşturuyor.

GIDA TALEBİ ARTTI

Şubat ayına göre ulaşım, kent ve toplum düzeni ile ilgili şikâyetlerde yüzde 50 artış göze çarparken, sosyal destek hizmetlerine ilişkin talepler 43 bin 845 artışla 53 bin 876 oldu. Kadıköy'den yapılan taleplerde şubat ayında yüzde 4,8 oranında olan Sosyal Destek Hizmetleri talepleri, mart ayında yaklaşık iki kat artarak yüzde 8,3 oranına yükseldi. Şikâyetlerde öne çıkan alt başlıklar "kaba davranış", "denetim" ve otobüs gelmemesi" iken; bilgi isteminde "anlık otobüs bilgisi", "İstanbulkart Gıda" ve "İstanbul Halk Süt"; talep başvurularında ise "İstanbulkart Gıda", "sosyal yardım" ve "İBB dışı talepler" sıralamada öne çıktı.

EN FAZLA TALEP GIDA VE SOSYAL YARDIM

Şikâyet ve bilgi isteminde ulaşım ile ilgili konular hem kadınlarda hem de erkeklerde ilk sırada gelirken, talep konusunda ise İstanbulkart Gıda ve sosyal yardımlar ön plana çıktı. Erkekler ve kadınlarda kaba davranış, otobüs gelmemesi ve denetimler başlıca şikâyet konularını oluşturdu. Bilgi isteminde erkekler anlık otobüs bilgisi, şoför kartı ve İstanbulkart Gıda alımı; kadınlar ise anlık otobüs bilgisi, İstanbulkart Gıda ve İstanbul Halk Süt ile ilgili hususlarda başvuru yaptı. Öte yandan hem erkekler hem kadınlar İstanbulkart Gıda ve sosyal yardım konularında taleplerini iletti.

ÇÖZÜM SÜRESİ ORTALAMA 4,7 GÜN

Raporda aynı gün içinde cevap verilen anlık çözümler dışında bırakıldığında şikâyet başvurularının yüzde 19,2'si 1 gün içerisinde çözülürken, ortalama çözüm süresi 4,7 gün olduğu belirtiliyor. Şikâyet başvurularının yüzde 19,2'si bir günde, yüzde 30,1'i 2-3 günde, yüzde 30,9'u 4-7 günde, yüzde 19,8'i ise 1 haftadan fazla sürede çözüme kavuşturuldu.

Hayat normale döndüğünde en çok size sarılmak istiyoruz...

ANNELER GÜNÜNÜZ KUTLU OLSUN

Av. Şerdil Dara ODABAŞI
Kadıköy Belediye Başkanı

kadikoy.bel.tr | 444 55 22 | /kadikoybelediye

KADIKÖY BELEDİYESİ

Foot Care
PodyArt
Ayak Bakım

www.podyart.com

Ayak Bakımı

Ücretsiz danışın!

**Çatlak Topuk
Nasır
Kalınlaşmış Tırnak**

Detaylı Bakım

(Florence Nightingale hastanesi karşısı)
Bağdat caddesi No: 84/3 Kızıltoprak İstanbul
0 216 492 0722 - 0 532 717 0378

Kadıköy 7/24 dinlemede

Ne hafta sonu, ne gece ne sokağa çıkma yasağı...

Kadıköy Belediyesi Çağrı Merkezi çalışanları korona günlerinde gece gündüz demeden Kadıköylülerin istek ve şikâyetlerini dinleyip çözüm bulmaya uğraşıyor

● Leyla ALP

“Kadıköy Belediyesi Çağrı Merkezi, adım Mert, size nasıl yardımcı olabilirim?”

Murat, Hasret, Mert, Can, Didem... Bu isimler korona günlerinde büyük özveri ve fedakârlıkla çalışan Kadıköy Belediyesi çalışanlarının isimleri. 7/24 hizmet veren Kadıköy Belediyesi çağrı merkezi, korona virüsü salgınından beri daha fazla çalışanla ve daha fazla özveriyle hizmet veriyor. Çünkü salgından beri belediyeye yapılan çağrılar neredeyse on kat artmış durumda. Daha önceleri vergi zamanları hariç günde gelen 300- 400 çağrı şimdilerde 4 binlere ulaşıyor.

Biraz daha sakin olur düşüncesiyle haftasonu ziyaret ettiğimiz birim yeni duruma göre yeniden düzenlenmiş. Salgın nedeniyle hizmet verilemeyen birimlerdeki çalışanlar çağrı merkezine kaydırılmış, çağrı merkezinin bulunduğu oda da sosyal mesafe gerekliliğine uygun hale getirilmiş. Artık 8 ayrı odada, gelen çağrılara yanıt veriliyor. Her odada büyüklüğüne göre 3 ya da dört kişi çalışıyor. Çağrı Merkezi çalışanlarından Mert Çimşir, mesaiye nasıl başladıklarını, “Maskelerimizle geliyoruz, ellerimizi yıkayıp burada maskelemizi tekrar değiştiriyoruz. Masalarımızı temizledikten sonra sistemi açıp gelen çağrılara yanıt vermeye başlıyoruz” diye anlatıyor. Her çalışanın kendine ait kulaklığı var.

60 KİŞİLİK EKİP

Daha önce 14 çalışanın çalıştığı birimde şimdi, dönüşümlü olarak çalışan ortalama 60 kişiyle Kadıköylülere hizmet vermeye çalıştıklarını anlatan çağrı merkezi sorumlusu Ebru Taner, bir çalışan ortalama 100 civarında çağrıyı yanıtladığını söylüyor. Her çağrının uzunluğu değişiyor. Bir dakika içinde biten çağrılar da oluyor yaklaşık on dakika süren

çağrılar da. Çalışanlar tüm çağrılara aynı duygu ve yaklaşımla yardımcı olmaya çalışıyor.

Korona salgınından önce gelen çağrı nedenleri ile bugünlere yapılan çağrı nedenleri elbette oldukça farklı. Aramaların sınıflandırmasını sorduğumuzda en çok hijyen paketi için arandıklarını söylüyorlar. Kadıköy’de ikamet eden vatandaşlara yapılmaya çalışan hijyen paketi dağıtımı için her arayandan mutlaka kayıt alınıyor. Maskeler eczanelerde de satılmadığı ve 5 paketlik setler pek çok insana ulaşmadığı için yurttaşlar maske ihtiyacının karşılanmasını istiyor. Maske, kolonya ve sıvı sabunun olduğu hijyen paketi dağıtımını yine belediye ekipleri tarafından aralıksız yapılıyor lakin çok fazla talep olduğu için dağıtımlar ancak sırayla yapılabilir.

Ebru Taner diğer çalışanları da şöyle özetliyor; “65 yaş üstü yaşlı vatandaşlarımızın haftada bir kere market alışverişlerini yapıyoruz, yine 65 yaş üstü vatandaşlarımızın evlerine günde 2 öğün sıcak yemek dağıtımını yapıyoruz. Maddi durumu kötü olan vatandaşlarımıza erzak dağıtımını yapıyoruz reçetesi ve raporu olan vatandaşlarımıza ilaç alımlarını yapıyoruz”

Doğancan Tüllüoğlu da, gelen diğer talepler arasında sokak hayvanları için mama talebi olduğunu ekliyor. “Mama vermiyoruz ama ekiplerimiz vatandaşların belirttikleri noktalara mama bırakıyor” diyor.

SAHA EKİBİYLE SÜREKLİ İLETİŞİM

Çalışanlar saha ekipleriyle telsiz ve whatsapp hattı üzerinden sürekli iletişim halinde oluyor. Acil durumlar saha ekiplerine bildirili-

yor ve çözüme ulaşması sağlanıyor.

Mert Çimşir aynı zamanda yönlendirme yaptıklarını da anlatıyor: “Vatandaşları, bil-medikleri konularla ilgili aradıklarında yönlendirme yapıyoruz. Devlet pandemiden ötürü bin liralık bir yardım yapıyor. Vatandaşlar yardım için nereye başvuru yapacağını bilmiyor. Veya seyahat, sokağa çıkma izni için nereye aramaları gerektiği konusunda yönlendiriyoruz. Seyahat izni için 199’u arayıp E-Devlet üzerinden başvuru yapabiliyorlar. Yine E-Devlet’te “pandemi sosyal yardım ödemesi” diye bir başlık var veya bakanlığın yardım çağrı hattı 144’den yapabiliyorlar. Büyükşehir Belediyesi’ne yapacakları şikâyetleri biz alıp sistem üzerinden yönlendiriyoruz. Ya da kendilerinin başvurması gereken bir şey olduğunda 153’ü aramaları konusunda yönlendiriyoruz. Kadıköy’de altyapı sorunları ile ilgili kurulmuş bir whatsapp hattımız var. Ayedaş, İSKİ, İGDAŞ, Superonline vb gibi gelen şikâyetleri o hatta yönlendiriyoruz. Kısaca gelen tüm talep ve şikâyetleri çözmek için elimizden geleni yapıyoruz”

Sokağa çıkma izni ile ilgili kendilerine çok talep geldiğini anlatan çalışanlar, “Bu konuda bizim yapabileceğimiz bir şey ne yazık ki yok. Ancak sokağa çıkamayan vatandaşların acil ilaç, ekmek gibi ihtiyaçlarını ekiplerimizin karşılaması için yönlendirme yapıyoruz” diyor.

“BİRAZ DAHA ANLAYIŞ...”

“Teşekkür eden oluyor mu?” sorumuza “az da olsa oluyor” diye yanıt veriyorlar. Teşekkürler genellikle belediyenin web sitesinde yer alan E-belediye <https://eybs.kadikoy.bel.tr/ebelediye> modülündeki istek ve şikâyet bölümüne yapılmış. Bu arada telefonda beklemek istemeyen yurttaşların belediyenin web sayfası üzerinden istek ve şikâyetlerini iletebileceklerini de ekliyorlar.

Bütün aramaların kayıt altına alındığı sistemde her çağrı maalesef yurttaşın istediği, umduğu gibi sonuçlandırılmıyor. Belediyenin olanakları, yurttaşların koşulları, öncelikler gibi farklı pek çok neden var. Son sorumuz “Sizin Kadıköylülerden beklentiniz ne?” oluyor; “Biz vatandaşlarımız için elimizden geleni yapıyoruz. Sadece, onlardan biraz daha anlayış istiyoruz.” diyorlar.

65 yaş üstüne bir gün izin

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı normalleşme planına göre, 65 yaş üstü vatandaşlar, sokağa çıkma yasağı uygulanan günlerde 4 saat dışarı çıkabilecek

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, korona virüsü salgınına ilişkin Türkiye'nin normalleşme takvimini açıkladı. Normalleşmenin mayıs, haziran ve temmuz aylarına yayılacağını söyleyen Erdoğan, 65 yaş üstü vatandaşlara ilk olarak, sokağa çıkma yasağı uygulanan 10 Mayıs Pazar günü 4 saat izin verileceğini söyledi.

Erdoğan'ın açıkladığı normalleşme planı şöyle:

31 ilde uygulanan şehirler arası giriş çıkış sınırlandırmaları, ilk etapta Antalya, Aydın, Erzurum, Hatay, Malatya, Mersin ve Muğla illeri için bitiyor. Diğer 24 ildeki giriş çıkış yasağı 14 gün boyunca uzatıldı.

65 yaş üstü gruba, ilk etapta, sokağa çıkma sınırlandırmaları günlerinin birinde ve 4 saat süreyle, yürüme mesafesiyle tahditli olarak dışarı çıkabilme imkanı getiriyor. İlk uygulama bu hafta sonu 10 Mayıs Pazar günü 11.00 ile 15.00 saatleri arasında gerçekleştirilecek.

0-14 yaş grubu hafta içinde 13 Mayıs Çarşamba günü, yine 11 – 15 saatleri arasında yürüme mesafesiyle dışarı çıkarılacak.

15 – 20 yaş ise, 15 Mayıs Cuma günü yine aynı şartlar ve saatlerde dışarı çıkabilecek. Sonraki haftalarda da aynı uygulama devam edecek.

Gereken temizlik şartlarının sağlanması, randevu sistemiyle çalışılması ve koltuk sayısının yarısı kadar müşteriye hizmet verilmesi şartıyla, berber, kuaför, güzellik salonu gibi işletmeler 11 Mayıs'ta faaliyete geçecek.

Sağlık Bakanlığının ve Ticaret Bakanlığının belirlediği kurallara uyulması şartıyla alışveriş merkezleri 11 Mayıs'tan itibaren hizmet vermeye başlayabilecek. Giyim eşyası, ayakkabı, çanta, züccaciye gibi ürünlerin satıldığı işletmeler, belirlenen şartlara uymak kaydıyla, 11 Mayıs'ta hizmete açılacak.

İstanbul, Ankara ve İzmir'deki ticari taksiler için tek-çift plaka uygulaması, 5 Mayıs itibarıyla sona erdirildi.

Cerrahi maske ve bez maske satışına izin verilecek. Maske satışında fiyat sınırı olacak.

Askerlik terhis işlemleri 31 Mayıs'ta başlayacak.

Salgın hastanelerinin sayıları 1 Haziran'dan itibaren azaltılarak, bu kuruluşların hasta kabulüne ve normal işleyişe başlamaları sağlanacak.

Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı 27 – 28 Haziran'da, Liselere Geçiş Sınavı 20 Haziran'da, Askeri Öğrenci Sınavı 14 Haziran'da yapılacak.

SİZE YEŞİLLİKLER ARASINDA EŞSİZ DENİZ MANZARASIYLA İKİNCİ BİR HAYAT VADEDİYORUZ.

Huzurevimiz uzman ekibi ile aile büyükleriniz için hak ettikleri özel ilgi ve yaşam standartlarında bir ortam sunmaktadır.

Verilen hizmetler:

- 24 Saat Doktor Hizmeti
- 24 Saat Hemşire Hizmeti
- Fizik Tedavi Merkezi
- Diyaliz Hizmeti
- Laboratuvar Hizmeti
- Vakum Yardımlı Yara Tedavisi Hizmeti
- Konaklama Hizmeti
- Temizlik Hizmeti
- Yemekhane Hizmeti
- Medikal El Ayak Ve Tırnak Bakımı
- Sosyal Etkinlik Ve Faaliyetler

Hizmet Grubu:

- Alzheimer
- Demans
- Geriatri
- Palyatif (Yatağa Bağımlı)
- Parkinson
- ALS
- NG (Nazogastrik Sonda) İle Beslenme
- PEG (Perkütan Endoskopik Gastrostomi)
- Bakımı

SEÇKİN YAŞLI BAKIM VE HUZUR EVİ

Altıntepe Mah. Galibphey Cd. Cephanelik Yolu Sk. No: 5 Maltepe
Tel: 0552 388 60 10 - (0216) 388 60 10 / Web: seckinhuzurevi.com.tr

İçişleri Bakanlığının Yayınladığı Sokağa Çıkma Kısıtlaması Süresince

08 Mayıs 24.00-10 Mayıs 24.00 arasında 2 gün sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacaktır.

Öne Çıkan Bilgiler

Cuma günü bakkal, market ve manavlar 23.00'e kadar açık olacak.

2 gün boyunca lokantalar, tatlıcılar ve çiçekçiler evlere paket servis yapabilirler.

10 Mayıs Pazar günü, 11.00-15.00 saatleri arasında yürüme mesafesiyle sınırlı olmak, sosyal mesafe kuralına riayet etmek ve maske takmak kaydıyla 65 yaş ve üzeri ile kronik rahatsızlığı olan vatandaşlarımız ve ihtiyaç duyulan hallerde bu kişilerin refakatçileri dışarı çıkabilirler.

Evde kalamayanlar: “AYAKKABI YA DA TELEFON KILIFI İHTİYAÇ MI?”

Kimsenin sürecin bitmesini beklemediğini dile getiren kargo çalışanı, “Evlerdeyiz onun için ayakkabının ve telefon kılıfının bir ihtiyaç olarak alınmasını inanın ki anlamakta zorlanıyorum” diyor

● Seyhan KALKAN VAYIÇ

Dünyayı etkisi altına alan ve yaşamı durduran korona virüsü, ülkemizde de günlük yaşama zorunlu ara verilmesine neden oldu.

Virüsün yayılmasını engellemek için bir dizi önlem alındı. Bu önlemler çerçevesinde okullar başta olmak üzere birçok iş yeri kapandı; 20 yaş altı ve 60 yaş üstü kişilerin sokağa çıkması yasaklandı. “Evde Kal” çağrıları yapılarak insanların sosyal yaşamdan uzak durmaları istendi. Bu çağrıya

kulak vermek istese de çalışmak zorunda olduğu için evde kalamayanlar da oldu. Geçtiğimiz haftalarda market çalışanı ile inşaat işçisini konuk ettiğimiz sayfamızın bu haftaki konuğu ise bir kargo çalışanı.

“ÇALIŞMA SAATLERİMİZ UZADI”

İşten çıkarılma durumu söz konusu olabileceği için çalıştığı şirketin ve kendi ismini saklı tuttuğumuz çalışan, Kadıköy’de faaliyet gösteren kargo şirketinde üç buçuk yıldır kargo alımında ve kesiminde çalıştığını söyleyerek başladığı konuşmasına şöyle devam etti; “Sabahları işe ya 8.30’da ya da 09.00’da geliriz ama çıkış saatimiz hiçbir zaman belli değildir. Akşamları işin ne zaman biterse o zaman çıkarsın. Yani saat 18.00’de de çıkabilirsin saat 20.00’de de. Ama korona virüsten sonra işten çıkış saatlerimiz uzadı. İşleri yetiştirebilmek için izinli olduğumuz pazar günü çalıştığım da ve saat 23.00’te işten çıktığım da oldu. Çünkü önceden günde iki araç gelirdi, 2 bin ya da 3 bin kargo çıkarılırdı şimdi ise günde dört araç geliyor ve çıkardığımız kargo sayısı 5 ya da 6 bini buluyor.”

“MÜŞTERİ HER ZAMAN HAKLIDIR”

Küçük bir alanda 6 kişi çalıştıklarını ama akşam o alanda kurye işini yapan kişilerle birlikte sayılarının 12’yi bulduğunu dile getiren kargo çalışanı, “Aramızda çocuklu ve hamile arkadaşlarımız da var. Çoğumuz farklı ilçelerden çalışmaya geliyoruz. Oldukça uzak yerlerden gelen çalışmaları arkadaşlarımız var. Günde 5 bin tane kargoya elimiz değiyor. Bazen kendimizi işe o kadar kapıyıyoruz ki virtüs aklımızdan çıkmış oluyor. Ama her şeye rağmen güvenliğimizi alıyoruz, maskemizi ve eldivenimizi takıyoruz. Kadıköy’de ulaşılabilir bir noktada olduğumuz için elden de çok fazla kişi kargo teslim etmeye geliyor. Ama gelen kişilerin çoğu sosyal mesafe ile maske ve eldiven takma kuralına uymuyor. Bu kuralları hatırlattığımız zaman da ‘müşteri her zaman haklıdır’ a çevriliyor durum.” diye konuştu.

“VİRÜSE YAKALANMA KORKUSU VAR”

“Bu kadar mı alışveriş meraklısı bir toplum olduk inanın ki bilmiyorum” diyen kargo çalışanı anlatmaya şöyle devam ediyor; “Gerçekten çok ge-

reksiz şeyler alınıyor. Eminim ki şu an ihtiyaç da yoktur. Kıyafet, telefon kılıfı, makyaj ürünleri, parfüm, ayakkabı, bilgisayar oyunları... gibi çok sayıda malzeme internet üzerinden sipariş ediliyor. Kimse sürecin bitmesini beklemiyor. Zaten evlerdeyiz örneğin ayakkabıya ihtiyacın olmayabilir. Telefon kılıfının inanın ki anlamakta zorlanıyorum. O kılıf ya da parfüm için bizler geç saatlere kadar çalışmak zorunda kalıyoruz. Evlerdesiniz ama bizler çalışmak zorunda olduğumuz için dışarıdayız. Kurye arkadaşlarımız bu ürünleri teslim etmek için kapı kapı geziyorlar. Bu arkadaşlarımız da virüse yakalanma endişesi taşıyor. Çünkü onların da bir ailesi var ve onlara bulaştırma korkusu yaşıyorlar. Ayrıca telefon yoğunluğumuz oluyor. Sürekli olarak kargoların neden teslim edilmediği soruluyor. Firmalar ürünleri ertesi güne teslim diye satıyorlar. Ama bu süreçte yaşanan yoğunluktan kaynaklı teslim günleri 2 ya da 3 günü bulabiliyor. Bir de ürünü beğenmeyip iade edenler oluyor. ‘Dışarıya çıkamıyorum siz gelip alırmısınız?’ diyerek kurye talep ediyorlar. Bir an önce bu sürecin bitmesini istiyoruz. Çünkü iş yoğunluğu ve insanların düşüncesiz yaklaşımı bizi çok yıpratıyor.”

Faturalar askıda!

İBB, faturalarını ödemekte zorlanan İstanbullular için “Askıda Fatura” dönemi başlattı. Bi’Komşu web sitesi sayesinde de ihtiyacı olanların faturaları ödeniyor

● Gökçe UYGUN

Karantina süreci nedeniyle maddi zorluk yaşayanlar için oluşturulan dayanışma ağlarına her gün bir yeni si ekleniyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, ekonomik krizden ötürü su ve doğalgaz faturalarını ödemekte zorlanan İstanbullular için #AskıdaFatura dönemi başlatıyor. İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, küresel salgının sadece sağlık sorunlarını değil beraberinde ciddi ekonomik sorunları da getirdiğine işaret etti. İmamoğlu, İstanbul’da hayatını günlük gelirle kazanan milyonlarca insanın neredeyse 2 aydır çalışmadığını anımsatarak, “Vatandaşların gelir kaybı nedeniyle ödene-meyen faturaları da var. Belediyemiz olarak bu zor günlerde ihtiyaç sahibi ailelerle dayanışmayı arttırmak adına yeni bir adım daha atıyoruz. Mübarek Ramazan ayında ihtiyaç sahibi olduğu kanıtlanmış ailelerin su ya da doğalgaz faturasını ödemek isteyen hayırsever vatandaşlarımızı kampanyamıza güçlü bir desteğe yürekten davet ediyoruz. Su ya da gaz faturasını ödeyemediği için gelecek günleri kendine dert eden vatandaşlarımıza hep birlikte sahip çıkalım, bu zor günlerde kimseyi geride bırakmayalım” çağrısı yaptı. askidafatura.ibb.gov.tr

GÖNÜLLÜLERDEN KOMŞULUK UYGULAMASI

Aylık sabit giderlerinin faturalarını ödemekte zorlanan ihtiyaç sahipleriyle, bu ihtiyaçları onlar adına gidermek isteyen yardımseverleri bir araya getiren diğer bir platform da “Bi’Komşu” oldu. İzmir’de yolları kesişen, girişimcilik konusunda farklı alanlarda çalışmalar yapan 6 kişilik arkadaş grubu (Aykut Hocaoglu, Berkhan Ağar, Emrecan Durmaz, Ezgi Ezdar Onur, Hasret Kipel ve Işıl Zorlu) şu açıklamayı yaptı: “Ülkemizin ve dünyanın daha önce şahit olmadığımız ve görüyoruz ki hazır da olmadığı bir boyutta kriz yaşıyoruz. Bu krizden ya dayanışmayla hep birlikte çıkacağız ya da hep beraber büyük kayıplar vereceğiz. Bunun bilinciyle biz de insanların hayatına dokunabilecek, hayatlarına bir nebze olsun can suyu olabilecek bir katkı nasıl sunabiliriz diye düşündük ve Bi’Komşu’yla karşınıza çıktık.”

“Komşuluk kültürünün unutulmaya yüz tuttuğu bu günlerde, bizler bu duygudan ve bağdan yola çıkarak, ihtiyaç sahibi insanları kendisine mümkün olan en yakın kişilerle buluşturup, ihtiyaçlarının giderilebileceği bir yapı kurmayı hayal ediyoruz.” ifadelerini kullanan ekip, “Komşusu açken tok yatan bizden değildir deyişi yüzyıllardır bu coğrafyada yankılanır. Biz de hem bu kültürün devamını sağlamak hem de böylesi zor günlerde insanların hayatında ufak da olsa bir mutluluk sebebi olabilmek için bu platformu kurduk.” açıklamasını yapıyor.

Bi’Komşu sisteminde, yapılan yardımların doğru yere ulaşmış olması ile ilgili herhangi bir soru işaretine yer vermemek için herhangi bir ödeme altyapısı kurulmamış. Destek talep edenle, destek olmak isteyen kişi doğrudan eşleştiliyor. <https://bikomsu.com/>

Festival eve geliyor!

Türkiye’nin ilk sürdürülebilir müzik festivali Festtogether 9 Mayıs’ta evlere konuk oluyor. Festivalde gün boyu yapılacak desteklerle salgından etkilenenlerin ihtiyaçları karşılanacak

Çevre duyarlılığına sahip sivil toplum kuruluşlarını bir araya gelerek geçen yıl ilkini gerçekleştirdiği Türkiye’nin ilk sürdürülebilir müzik festivali Festtogether, korona virüsü nedeniyle bu kez evlere konuk oluyor. İhtiyaç Haritası aracılığıyla Covid-19 salgını sonrasında ortaya çıkan ihtiyaçlara destek olmak için yapılacak festival 9 Mayıs Cumartesi gerçekleşecek.

GÜN BOYU CANLI YAYIN

Müziğin iyileştirici ve birleştirici gücünü kullanarak destekçilere ulaşmayı hedefleyen Festtogether’de gün boyu birçok ünlü ismin katılacağı konserler ve sohbetler gerçekleştirilecek. ‘Festtogether Evde’, 9 Mayıs Cumartesi tüm gün boyunca NetD ve YouTube Türkiye üzerinden canlı yayınlanacak. Sanat, edebiyat dünyasından pek çok ismin yer alacağı festivalin ev sahipleri arasında Alina Boz, Bade İşçil, Didem Balçın, Gonca Vuslati, Gupse Özay, Hayal Köseoglu, Hazal Kaya, İbrahim Selim, İrem Sak, Kubilay Aka, Melikşah Altuntaş, Meriç Aral, Mert Fırat, Naz Çağla Irmak, Öykü Karayel, Pınar Deniz, Sarp Apak, Şebnem Bozoklu, Tanem Sivar, Yekta Kopan, Yıldırım Şahinler yer alıyor. Festivalde sesleri ve müzikleri ile yer alacak isimler ise şöyle: Adamlar, Athena, Ayben, Ayşe Tütüncü, Baba Zula, Büyük Ev Ablukada, Can Baydar, Can Bonomo, Ceylan Ertem, Ekin Beril, Elektro Hafız, Emre Kula, Erdem Yener, Fatma Turgut, Fazıl Say, Fuat Güner, Gaye Su Akyol, Gazapizm, Gripli, Islandman, Kalben, Kerem Görsev, Manga (Ferman Akgül), Mazhar Alanson, Melike Şahin, Nova Norda, Nühket Duru, Özge Fişkin, Pera, Redd, Sertab Erener, Sila, Şanışer, Şevval Sam, Tuluğ Tirpan, Ufuk Beydemir, Yeni Türkü, Zeynep Doruk. Festivalde ayrıca

UNDP ve Mert Fırat ile İklimce Sohbetler, İhtiyaç Haritası Paneli, Tider ile Pandemide İnovatif Çözümler, Google ve Özgür Bolat ile Dijital Ebeveynlik, Sivil Toplum Kuruluşlarının Dayanışma Hikayesi başlıklı paneller de yapılacak.

SALGIN DAKİ ETKİLENERLERE DESTEK

“Festtogether Evde” festivalinde gün boyunca toplanacak desteklerle İhtiyaç Haritası, korona virüsü salgını nedeniyle ortaya çıkan ihtiyaçları karşılayacak.

İhtiyaç Haritası ve Toplum Gönüllüleri Vakfı’nın uzaktan eğitim sistemine geçişle birlikte, evinde bilgisayarı olmayan öğrencilere destek için başlattığı “Bir Bilgisayarın Olsun Kampanyası” da sürüyor.

VEFAT İLANI

H. Suat Küçükunal

27.04.2020’de tüm sevenlerine veda etti. Ruhü şadolsun.

Eşi Neşe’e, oğlu Hakan, torunu Çiğdem.

Hüseyin KALAYCI
0532 613 3158

KALAYCIOĞLU ÇATI UYGULAMA

• Ahşap Çatı • Çelik • Konstrüksiyon • Kenet Çatı • Kaplama • Sandviç Panel • Atermit • Kiremit	• Metal • Kiremit • Galveniz • Çinko • Bakır • Kurşun • Plimaş	• Osb • Isı Yalıtım • Fileskobit • Membran • Sürme • İzolasyon • Temel • Bohçalama
--	--	---

kalayciogluhati@gmail.com

EDEBİYAT HAYATINDAN HATIRLAMALAR – 70

dünyadan usta yazar ve şairlerin eserlerinden küçük alıntılarla oluşan bir “köşe” açtı. Amacımız bir edebi seçki hazırlamak ya da edebi değerlendirmelerde bulunmak değil. Bir gazete köşesi ölçeğinde edebiyat hayatından bazı ilginç satırları hatırlayıp bellek tazelemek ve yazıların yer aldığı kitapları okuyucularımıza hatırlatmak... Keyifli okumalar diliyoruz.

EYLÜL

Salonda, bahçedekilerin kahkahaları iştiriliyordu. Süreyya, canı sıkılanlara özgü bir sabırsızlıkla: “Çılgın kız!” diye söylendi. Balkona açılan büyük kapıdan, parmaklığa dayanmış, dışarıya baktığı görülen eşi dönüp: “Ama bu gece hava ne güzel!” dedi. Bu nisan gününün saat on birde başlayan yağmuru yarım saat sonra dinmiş, rutubetli yapraklardaki yeşil renklerin üzerinde şimdi altından incileriyle lâcivert bir sema titriyordu. Toprak, ağaçlardan yayılan rutubetli havada etkileyici bir içe işleyiş vardı. Genç kadın pencerenin kenarına dayanarak bir-iki uzun nefes aldı. Her nefes alışında hayatı artıyormuş gibi ah çekiyordu. Sonra, hâlâ sigarasının dumanına bulanmış, zayıf bir kış tepesi gibi mazlum ve kederli duran Süreyya’ya doğru gelerek elinden tuttu, kaldırmak istedi: “Hava bu kadar güzelken burada somurtup oturmak, gezip eğlenenlere haksız yere kızmaktan daha mı iyidir? Haydi, biz de çıkalım...”

Süreyya’nın canı bu gece pek sıkılıyordu. “Adam, bırak!” dedi. Sadece babasına değil, sanki tüm köye dargındı. Yazlığa çıkacakları zaman o kadar ısrar

etmiş fakat bu sefer de deniz kıyısında bir yere gitmeye babasını razı edememişti. Büyükbabalarının vaktiyle gelip nasıl budala bir hesapla “şu taş ocağında” yaptırdığı bu köşk onları her sene başka yere gitmekten alıkoyuyordu. Bütün kış, o Boğaziçi’ni düşlerken yine koşup geldikleri “şu çöplük”, çocukluğundan beri yaşaya yaşaya üsüdüğü, bu içinde bir şey olmayan çöl, onu artık çıkıp gezmekten alıkoyacak kadar bıktırmıştı!.. Babasına karşı bir şey yapamamasının intikamını almak isteyerek hırsını başkalarından çıkarıyor, buradaki hayatın aleyhinde bulunmak için her şey kendisine bir ne-

den oluyordu. Bunun için her günkü hayatında çoğu kez neşeli olan Süreyya, buraya taşındıkları on günden beri hemen daima sisli, tam bir taşkınlık, hatta o kadar sevdiği karısı Suad’a karşı bile hemen hiçbir sebep olmaksızın haksız davranıyordu. Suad’ın kendi kolunu tutan elinden kurtulup yanı başına oturarak ve kendisine dargın olmadığı için gülümsemek lazım geldiğini hatırlayarak kaçamak, narsuz bir gülümsemeyle: “Şimdi hep çamur oluruz; toprak, toprak değil ki... İki dakika yağmur yağdı mı, haddin varsa yürü! Bastığın yerden aytağın bir okka çamurla kalkar...” dedi.

Genç kadın beş senelik derin bir yankılığın sağladığı bakışın verdiği etki ile pek iyi fark ettiği bu neşesizliğin yok olması için artık bir şey yapamamanın üzüntüsüyle, hüzünlü bir sesle sordu: “Pek sıkılıyorsun galiba?” “Evet, sorma... Patlıyorum... Burası zaten yaşanılacak bir yer mi? Allah’ın kırısı... Hele bu yemekten sonraki saatler. Sabahleyin yemeğe kadar, akşamüstü... Özetle her zaman insan boğuluyor... Herkes, böyle bir köşede eziliyor... Kendimi bostan kıyısında zannediyorum.” Suad, kaşlarında bir endişe kıvrımıyla, gözleri daha çok karararak, kaç senedir bu aynı yerde, aynı hayatta geçirilmiş mutlu günleri düşünerek susuyordu. Bir aralık: “Önceden hiç böyle söylemiyordun” demek istedi. Fakat neye yarayacaktı? Ufak bir bahane, sıradan bir sebeple geçirtilmeyecek miydi? “Bari sen git, oralarda kal, biraz eğlenirsin!” diyecek oluyordu; fakat beş senedir beraber bulunmaya, her şeyi beraber yapmaya o kadar alışmışlardı ki, kocasına karşı kalbindeki derin bağlılığın yönlendirmesiyle fedakârlığa razı olup söylese bile onun bunu fark ederek kırıldığını görerek daha rahatsız olacağını, yine yeminlerin başlayacağını, hiçbir şey değişmeyecek sade dış görünüş adına uğraşmış olacağını düşünüyordu. Çünkü asıl suçun köşkte olmadığını hissediyordu. Suç, ne şu sebebini düşündünce kalbini sızlatan can sıkıntısında, ne de aşkla ve bağlılıkla geçtiği hâlde beş senelik hayatın yıpratmış kalplerde, bu kalplerin, insan kalbinin eskimeye olan kabiliyetindeydi. Ve o, kadın, bu

Mehmet Rauf

(12 Ağustos 1875 – 23 Aralık 1931)

Servet-i Fünun edebiyatının en önemli isimlerinden olan Mehmet Rauf İstanbul’da doğdu. İstanbul Bahriye Mektebi’ni bitirip, deniz subayı oldu ve bir süre İstanbul’da sefaret gemilerinin irtibat subaylığını yaptı. Edebiyatla öğrencilik yıllarında ilgilenmeye başladı. On altı yaşındayken yazdığı bir öykü İzmir’de Halit Ziya Uşaklıgil’in çıkardığı Hizmet gazetesinde ya-

yımlandı. Servet-i Fünun yazarlarıyla tanışma olanağı buldu ve Edebiyat-ı Cedide topluluğuna ilk katılanlardan oldu. Edebiyatımızın ilk psikolojik romanı olan Eylül’ü yazan Mehmet Rauf’un şiirleri de mevcuttur. Yazarın Sis Yayınları tarafından baskıya hazırlanan Eylül romanından bir bölümünü okurlarımızla paylaşıyoruz. Eylül romanı, İnkılâp, Turkuvaz, Can Yayınları, Alter Yayınları, Bilgi Yayınevi gibi farklı yayınevleri tarafından okuyucuyla buluşuyor.

acı düşünceyle başını eğip susarken, Süreyya söylüyor, şikâyet ediyordu. Belki ellinci defa olarak: “Ah, büyükbabalarımız!” diyordu; “Anlaşılmaz hesaplarla bu cehennem köşelerinde bağ yapıp gelip kapacaklarına, ne olurdu şu, İstanbul’u İstanbul yapan güzel yerlere gitselerdi... Sonra bir babanın budalalığı, bütün bir aileye geçici bir hastalık oluyor; bütün torunlar gelip onlar gibi bu köşelerde çile doldurmaya mecbur olurlar... Bağ, üzüm... İşte floskera (asma bitinin neden olduğu bir bağ hastalığı) hepsini berbat etti ya... Yer, yer değil ki... Bak babam elindekini, avucundakini harcasın, bu vebaya karşı koyabilir mi?” Sonra birdenbire köpürdü: “Ah, bu çöll!” dedi. “Şimdi farz et ki Boğaziçi’nde, ya da mesela Adalar’dayız... Deniz yok mu deniz? En sıcak havalarda bile insana can verir. Serin... mavi... hoş... Hâlbuki burada poyrız çıkacak diye ta saat sekizi, dokuzu beklemeli... Duman, duman... Külhan gibi... Sonra manzaranın sınırlı olması, monotonluğu... Düşün Suad: Bir sandalımız olurdu. Sabahları erken, ya da akşamları geç vakit sen şemsiyeni kapardın, ben küreklerle sarıldım... Mehtap olsun olmasın, oranın geceleri ne güzeldir.” Süreyya söylenirken hayallere dalıyordu, gerçekte orada denizdeymiş gibi haz alarak tarif ediyordu. Kocasının yerine düşünen Suad: “Ama mademki bu mümkün değil!” demek istedi. Fakat yine kendini tuttu. Kocasının şu ferahlık zamanında bu söz, kanatlarını tut-

mak gibi olacak, üstüne üstlük bu imkânsız değerlendirmesi onu yeniden üzecekti. Bunu Süreyya kendi söyledi: “Fakat işte mümkün olmuyor, babam razı değil... Çünkü... Çünkü istemiyor, sevmiyor; hepsi işte ondan. Eğer o istese biz mutlu olacağız... Bak, mutluluğumuza ne kadar önemsiz bir engel var...” Sonra elini kaldırıp bilinmeyen bir düşmanı tehdit ediyormuş gibi: “Ah para!” diye söylendi. “Hiç olmazsa elli lira lazımdı. Elli lira” diyor sonra ümitsizce: “Ve bunu bulmanın imkânı yok...” diye köptürüyordu: “İmkânı yok, elli lira bulmak mümkün değil... Yoksa ben şimdiye kadar seni bin kere kapıp götürürdüm.” Suad: “Oh, ne iyi olurdu...” diye sevin-di. Süreyya başını çevirip, hanımının sevinçle parlayan siyah gözlerine bakarak devam etti: “Ne mutlu olurduk, Suad, ne mutlu olurduk... Hem asıl senin için, vallahi tamamen senin için istiyorum... Sen söylemiyorsun fakat ben fark ediyorum ki, gelip burada kalmak seni fena yapıyor. Bir kere havasızlık... Sıkıntı... Biz papaz değiliz ki bu manastırda yaşayalım... Hayat kalabalık, güzel hava içinde olur.

Kalabalık içinde yalnız yaşamak, kalabalık içinde gezip beraber bir köşeye kaçmak, işte asıl zevk budur. İnsan, kalpleri birbirine bağlayan bu bağları o zaman anlar. Ben, seni ne kadar sevdiğimi başka kadınları gördüğüm zaman anlıyorum. Bazen rast gelip, hatta senden güzel bulduğum kadınlara bakıyorum da kendi kendime hiçbirisini senin kadar, senin gibi sevmeyeceğime yemin edi-

yorum. Sende bir şey var, öyle bir şey ki hiçbirinde rast gelmiyorum... Öyle bir şey ki, işte bütün endişelerim senin yanında yok oluyor. Ruhuma bir şifa, bir rahatlık geliyor! Dudaklarını gözlerime dokunduğün zaman bütün canımın koşu koşu gelip toplandığını, orada sana ulaşmaktan mutlu olduğumu hissediyorum. Hele şimdi bana öyle geliyor ki, ben dünyada senden başka hangi kadını alsaydım, hiçbirisiyle senin gibi olmayacaktım; senin gibi böyle samimi, ruhuma kadar, böyle canıma kadar samimi...”

Böyle söylerken hemen dudaklarının yanında Suad’ın gözlerini öpüyor, elindeki elini kaldırıp dudaklarından ayırmıyordu. Süreyya, bu elin ipek dokumasını uzun uzun koklayarak bir iltiti hâlinde: “Ah Suad” dedi, “Sen de olmasaydın...”

Genç kadın mutlu ve suskun bir cevap ararcasına gözlerinin içene dalarak, kalbinden kopan içten sesle: “Sen de olmasaydın ölürdüm Suad” dedi. Sende bir hüznü titreyişi vardı. Suad, suskun ve heyecanlı duruyordu. Kocasının bu ateşli ve ihtiraslı zamanlarında o daima suskun kalır, söylemek istediklerini onun gibi söyleyemediğinden ansızın taşan arzuların kucagında boğularak, bütün bağlılık ateşlerini ancak susmakla hapsederek ezilirdi ve hâlâ yeni bir gelin gibi kızarp hislerini ne bir sözle, ne bir tavırla gösteremediği zamanlar olurdu. Heyecanlı asıl ruhundan çıkan haykırıları bastırıyordu. Bu hâl kalbini daha çok hareketle kocasına bağlayarak ruhu ona karşı böyle zamanlarda, kayaları parçalayıcı bir çağlayan gürlülüğüyle saldırıya geçirdi. Şimdi yine kendi kendine itiraf ediyordu ki, bu anda Süreyya için hayatını isteseler mutlulukla verirdi.

Türkiye'nin

“Sahaf Haritası”

Çıkarılıyor

● Erhan DEMİRTAŞ

Salgın nedeniyle birçok iş kolunda ekonomik sıkıntılar yaşanıyor. Krizin etkisini en derinden hissedenlerden biri de sahaf lar. Dükkanlarını açamayan ve evden çalışmak zorunda kalan sahaf lar sorunlarını çözmek için “Türkiye Sahaf Haritası” çalışmasını başlattılar. Türkiye Sahaf Kolektifi’nin tüm Türkiye’deki sahaf lar ve ikinci el kitapçıları biraraya getireceği Türkiye Sahaf Haritası, kitapseverlerden destek bekliyor. Kolektif, geçtiğimiz günlerde Twitter hesabından yaptığı çağrı ile Türkiye genelinde sahaf dükkanlarını işaretleyeceği bir Türkiye Sahaf Haritası oluşturacaklarını ve bunun için kitapseverlerin desteklerini beklediklerini duyurdu. İşaretlenecek işletmelerin korsan kitap satmamaları ve sınav-ders-test kitabıyla uğraşmamaları koşuluyla yer aldığı harita, ilk aşamada dijital olarak hazırlanıp sonrasında ise basılı hâle getirilecek. Projenin detaylarını ve sahaf ların yaşadığı sorunları Türkiye Sahaf Kolektifi’nin kurucularından Ümit Nar ile Kadıköylü sahaf lar Güngör Günyel ve Hakan Yıldırım’la konuştuk.

DİJİTAL ORTAMA TAŞINDI

Türkiye Sahaf Haritası projesinin kurucularından Hermes Sahaf’ın sahibi Ümit Nar okurla yüz yüze ilişki kuramamasalar da bu proje sayesinde kitapseverlerin sahaf ları unutmamasını dilediklerini ifade ediyor. Nar, Türkiye Sahaf Kolektifi’nin ve Türkiye Sahaf Haritası’nın kuruluşunu ise şu sözlerle anlatıyor: “Salgın küresel boyuta gelip dükkanlar mecburen kapandığında biz de kısa süren bir şaşkınlık yaşadık elbette. Daha sonra birkaç arkadaş bir araya gele-

Türkiye Sahaf Kolektifi salgın nedeniyle dükkanını açamayan ve ekonomik sıkıntılar yaşayan sahaf ları okurla buluşturmak için Türkiye Sahaf Haritası çalışmasını başlattı. İşletmelerin korsan kitap satmamaları koşulunun yer aldığı harita, ilk aşamada dijital olarak hazırlanıp sonrasında ise basılı hâle getirilecek

rek mesleği hakkıyla yapan, sahaf lığa emek veren esnafı bu dönemde koruyacak, salgın sonrası zamana eksiksiz çıkabileceğimizi

sağlayacak tedbirler üzerine düşünmeye başladık. Öncelikle ustalarımızın kaleme aldığı bir duyuruyu yayınladık. Sosyal medyada ve medyada büyük ilgi gören bu duyurudan sonra, sahaf lık kültürü üzerine içerik üretmeye başladık. Normal zamanlarda dükkanlarımızda ya da festivallerde yaptığımız muhabbetleri dijital dünyaya taşıdık. Youtube kanalımızda korsan kitabın nasıl anlaşılacağından, sahaf lık tarihine, fantastik kitapların ülkemizdeki seyrinden Balkan edebiyatına değin pek çok konuda videolar çektik, çekmeye devam ediyoruz. Bu arada duyurunun gördüğü ilgiyle hem duyurumuzu güncelleyip okurlara teşekkür ettik hem de biraz daha kısaltarak dijital çağın az sözle çok dert anlatmak gerekliliğine uygun hâle getirdik.

Bu arada kolektifin sanal toplantılarında ortaya atılan harita fikrini hayata geçirmeye başladık. Önce kendi bildiklerimizi ekledik. Sonra sosyal medyadan yaptığımız çağrıya gelen pek çok yanıtı değerlendirerek ve kapsamını büyüterek Türkiye Sahaf/İkinci El Kitap Satıcıları Haritası’nı oluşturduk. Bu haritada sadece sahaf lar yok, bir şekilde ikinci el kitap satışı yapan dükkanların çoğu var. Yeni bilgilerle ya da geri dönüşlerle de güncellemeye devam ediyoruz. Bu haritayı ha-

zırlarken bir kitapsevere, herhangi bir şehre gittiğinde güvenerek uğrayabileceği bir adres, bir rehber oluşturmaya çalıştık. Şu anda ülkenin neresine giderseniz gidin kitap alabileceğiniz, bir bardak çayını içebileceğiniz iki yüz elli ismi aşan bir listeye sahipsiniz.”

OKURLARA ÇAĞRI

“Karantina ve salgın günleri geçtiğinde, eskisi gibi dükkanlarımızda olmayı, okurla buluşmayı, festivaller yapmayı umuyor ve o zamana kadar ayakta kalmayı istiyoruz.” diyen Nar, okurlara da şu çağırıyor: “Bunun için üstüme düşeni yaparken, okurdan ricamızı bizleri unutmamaları, kitap almak istediklerinde ihmal etmemeleri hatta pozitif ayrımcılık yapmalarıdır. Büyük kurumsal yayınevleri hasar alsın da çok zarar görmez ama bizim ve bağımsız yayınevlerinin, bağımsız kitapçıların okur desteğine her zamankinden fazla ihtiyacı var.”

KADIKÖY’DEKİ SAHAFLAR DA HARİTADA

Kadıköy Kafkas Pasajında hizmet veren Eflâton Sahaf’ın sahibi Hakan Yıldırım, salgın riskinin başlamasıyla beraber sahaf ların da dükkanlarını açmadığını söylüyor. Nar, “İnternet satışları için kargo çalışanlarının yükünü de düşük tutma çabasıyla, haftada birkaç kez gidip işlerimizi halledip evlerimize dönüyoruz.” diyor.

“Salgın bittiğinde arkadaşlarımızın gidecekleri dükkanları olsun istiyoruz.” diyen Yıldırım, Türkiye Sahaf Kolektifi’nin başlattığı çalışmanın amacını ise şöyle özetliyor: “Kolektif, maddi sorunların belirlenmesi ve giderilmesi için neler yapılabilir sorusuna cevapların arandığı bir platform olması amacıyla gündeme geldi. Tiyatrolar, kitabeveleri, yayınevleri, sahaf lar gibi iş kolları en fazla etkilenen gruplardan. Kadıköy şu an en fazla sahaf lı ilçe sınırları içinde bu-

lunduran ilçe. Sadece sahaf lar değil bütün kültürel unsurlar Kadıköy’de hayat buluyor ve hepimiz kapalıyız. Haritanın Kadıköy kısmında kayıtlı otuzun üzerinde arkadaşımızın hemen hemen hepsini kolektifin bir parçası sayabiliriz. Dışlayıcı, ayrımcı değil birleştirici ve ortak menfaatler üzerine faaliyetler yürüten bir yapı olmaya gayret ediyoruz.”

“KİRALAR İŞLEMENE DEVAM EDİYOR”

Kadıköy Akmar Pasajı’nda bulunan Minyatür Sahaf’ın sahibi Güngör Günyel ise özellikle taşrada, zor koşullarda mesleği sürdürmeye çalışan çok sayıda sahaf ın olduğunu belirterek şöyle devam ediyor: “Salgın özellikle dükkandan satış yapması elzem olan bizleri kötü etkiledi elbette. Geleneksel olarak, okurun geldiği, muhabbetlerin edildiği yerleriz. Şimdiye her yer kapalı. Zaten internet satışlarının yaygınlaşmasının ve kira ile vergi yükü olmayan pek çok insanın satış yapmasının olumsuzluklarıyla boğuşurken bir yandan da salgının handikaplarıyla uğraşıyoruz. Dükkanlar kapalı ve bir süre daha kapalı kalacak, bu arada kiralar ve vergiler işlemeye devam ediyor. Bu anlamda devletten ve kurumlardan beklentimiz düşük, sadece okurla uzun yıllara dayanan ilişkimize güveniyoruz. Zaten daha mağdur pek çok insan var; sağlıklarını, işlerini kaybettiller, online satış olanağı olmayan yüzbinlerce esnaf var; bu durumda çıkıp taleplerde bulunmamız doğru da değil. O yüzden çağrımızı, duyurumuzu okurlarımıza yaptık. Bu dönemde internet satışlarına ağırlık verdik. Listelemeye yapmayanlar, az yapanlar internete daha fazla kitap girişi yapmaya başladı. Kitap sayılarını artırdılar, envanterlerini kuvvetlendirdiler. Yaptığımız duyurunun da etkisiyle birebir irtibatla geçip kitap talep edenler oldu. Bu ve benzeri usullerle ayakta kalmaya çalışıyoruz. Yakında esnafa küçük destekler olabilmeleri için online mezatlar yapacağız, her esnaftan kitap alıp birkaç farklı müzayede yapacağız. En azından bir gediği kapatmaya faydası olursa ne mutlu.”

DÜNYADA İLK KEZ ONLINE PUZZLE YARIŞMASI YAPILDI

Türkiye’de Yapboz (Puzzle) Derneği, dünyada ilk kez organize edilen bir online puzzle yarışması düzenledi. Yarışmaya 80 kişi katılırken, Dünya Puzzle Federasyon Başkanı Alfonso Alvarez de yarışmayı kutlayan bir mesaj gönderdi

● **Fırat FISTIK**

Yapboz (Puzzle) Derneği’nin “Korona’yı yen” sloganıyla düzenlediği puzzle günleri etkinliğini gazetemizde duyurmuştuk. Dünya genelinde 32 ülkeden katılımcının olduğu Facebook grubunda 100 parça üzeri puzzle yapanlar fotoğraflarını

Mayıs Pazar günü online olarak puzzle yarışması düzenledi. Yarışma için başvurular derneğin internet sitesinden alınırken, yarışmayı 260 parça puzzle’ı 35 dakika 4 saniyede yapan Dilara Düğmecici kazandı. İkinci Golda Hulli olurken, üçüncü sırayı Didem Şahin aldı.

Dernek başkanı Pelin Çelik, 28-29 Mart’ta Türkiye’de bir puzzle yarışması planladıklarını ancak salgın nedeniyle iptal olduğu belirterek yarışmanın ortaya çıkışını şöyle anlattı: “Puzzleseverler yarışmayı düzenleyememizden dolayı üzüldük. O yüzden içinde bulunduğumuz süreci de göz önüne alarak bir formül düşündük. Yaptığımız online yarışma ne Türkiye’de ne de dünyada daha önce yapılmadı. İlk defa yaptığımız için de sayıyı 80’de tuttuk. Yarışmacılara özel bir Whatsapp grubu kurduk ve puzzle üreticisi Anatolian’ın bu süreçte sponsor olmasını sağladık” diyen Çelik, “Bu sayede her yarışmacıya aynı puzzle’ı gönderdik ve açılmayacak şekilde paketledik. Yarışmacıların evlerine puzzleları dernek aracılığıyla elden teslim ettik. Puzzleların yarışma saatinde açılmasını sağlamak için yarışmadan sadece bir dakika önce açılmamış puzzle’lara ‘evde kal, puzzle yap’ yazarak çektikleri fotoğrafları gruba göndermelerini istedik. Bu şartlarda yarışma yapılmış oldu.”

VİRÜSE HOBIYLA YANIT

Puzzle yarışması Zoom üzerinden bağlanılarak yapıldı ve Facebook’tan canlı olarak yayımlandı. Yarışmanın ardından puzzleseverler hissettiklerini ve düşüncelerini de canlı yayında izleyenlerle paylaştı. Tüm yarışmacıların güzel hislerle, heyecanlarla yarışmadan ayrıldığını belirten Çelik, salgın günlerinde yarışmanın etkisine dair şunları söyledi: “Sevdiğimiz bir hobiyi yaparak sosyalleşmeyi ve bunu evlerimizden de yapabileceğimizi deneyimledik. Saatlerin su gibi aktığı bir yarışma oldu. Hem insanları motive ettik, hem de bu bizim virüse bir yanıtımız

gibi oldu. Evde kalmanın da eğlenceli hale getirebileceğini gösterdik.”

Yarışmayı Rusya’da bulunan puzzle derneği de kendi sosyal medya hesabından yayınlarken Dünya Puzzle Federasyon Başkanı Alfonso Alvarez de yarışmayı kutlayan bir mesaj gönderdi. Çelik son olarak dernek olarak sponsor buldukları takdirde yarışmayı tüm Türkiye’ye yaymayı hedeflediklerini söyledi.

Evde UZUN METRAJ FİLM

● **Görkem DURUSOY / Simge KANSU**

Ülkemiz de dahil olmak üzere tüm dünyada hayatın akışını değiştiren korona virüsü sebebiyle birçok kültür sanat faaliyeti online ortama taşındı. Zamanımızın büyük bir bölümünü evde geçirdiğimiz bu süreçte dizi ve film setlerinin bazıları durdurulurken, bazılarında ise yöntem değişikliğine gidiliyor. Karantina sürecini sanatsal üretime engel olarak görmeyen bir grup genç sinemacı ise “Bizi Ayıran Duvar” adındaki uzun metrajlı filmlerini izolasyonda bulundukları evlerinde çekmeye başladı. Karantina sebebiyle ekipman, teknik eleman ve mekân sıkıntılarının yanı sıra senarist ve yapımcıların Covid-19 testinin pozitif çıkması gibi sıkıntılar yaşadıklarını belirten film ekibi, filmi kendi ekipmanlarıyla, kendi imkanlarıyla çekiyor.

Çekimlerinin haziran ayında bitmesi planlanan yapımın, post aşamasından sonra online platformlarda izleyiciyle buluşması hedefleniyor. Filmin yönetmenliğini Barış Çekiç üstlenirken, senaryo ve yapımcılığını Bahçeşehir Üniversitesi Sinema Televizyon bölümü 3. sınıf öğrencisi Furkan Rıza Demirel yapıyor. Filmin oyuncu kadrosunda ise Barış Çekiç ile beraber

ber tiyatrocu- şair Ahmet Çakar ve oğlu Çağdaş Utku Çakar yer alıyor. Biz de Gazete Kadıköy olarak zorlu şartlara rağmen çekimleri devam eden filmin yapımcısı Furkan Rıza Demirel ile konuştuk.

“ENGEL OLMADIĞINI FARK ETTİK”

Demirel filmin konusunu ve çıkış yollarını şöyle anlatıyor: “Aileleri yurtdışına gittiği için evde yalnız kalan üç kardeş; Ahmet, Barış ve Utku salgın hastalığın patlak vermesiyle beraber karantinaya girdiler. Birbirlerini aslında hiç tanımadıklarını fark eden kardeşler birbirinden gittikçe uzaklaşacak, sırlarını açığa çıkaracak ve sokağa çıkma yasağıyla beraber

işler iyice çığırından çıkacaktır. Her şeyden önce heyecanlıyız çünkü teknik olarak hepimiz öğrenciyiz. Bize sürekli kısa film çekilmeden uzun metrajlı film çekilmez, çok fazla kısa film çekmeniz lazım deniliyordu. Bizi bunun gibi cümlelerle eğitmeye çalıştılar. Fakat biz, film çekmemek için bir engel olmadığını fark edince böyle bir yola giriştik”

“SİNEMA SORUN ÇÖZME BECERİSİDİR”

Karantina sürecinde oldukları için çeşitli engellerle karşılaşan ve kendileri için ani gelişen bir durum olduğuna dikkat çeken Demirel “Biz de çoğu şeyi zamanla öğrendik. Gidişata baktığımızda seyirciyle buluşan ilk

çekiyorlar
Karantina sürecinde korona engeline rağmen kendi imkanlarıyla uzun metrajlı film çekmeye başlayan bir grup genç, çektikleri filmi online platformda sinemaseverlerin beğenisine sunacak

film biz olacağız. Önümüzde çok fazla engel çıkmasına rağmen yılmadık. Bununla beraber sinemanın, film yapmanın ne olduğunu da anlamış olduk. Bu sebepten filmciliğin, yönetmenliğin, yapımcılığın bir sorun çözme becerisi olduğunu gördük. Ben evde karantina altındayım ve filme uzaktan dahil oluyorum. Uzaktan yapımcı sistemiyle yeni bir yol çizdik ve inşallah hedeflediğimiz tarihte filmimizi tamamlamış olacağız. Online platformda seyirciyle buluşturmayı hedeflediğimiz filmin, genç sinemacılara ilham olmasını umuyoruz. Çağa ayak uydurma gayreti içerisindeyiz. Bir şeylerle uğraşmak hem moralimi daha yüksek tutuyor, hem de insanı çok daha iyi hissettiriyor” dedi.

İdil Biret belgeseli dijital erişimde

Türkiye’nin “harika çocuğu” İdil Biret’in yaşamını anlatan “İdil Biret: Bir Harika Çocuğun Portresi” belgeseli ilk kez dijital erişime açıldı

“Türkiye’nin Harika Çocuğu” İdil Biret’in hayatını ve müzik yolculuğunu anlatan belgeselin yönetmenliğini Eytan İpeker, yapımcılığını Yoel Meranda üstleniyor. Belgeselde İdil Biret’in kendi arşivinden çocukluk fotoğrafları, çocukken yazdığı mektuplar, beş yaşındayken yaptığı bestelerin orijinallerinin yanı sıra henüz 7 yaşındayken Fransız Radyosu’na verdiği röportaj, ünlü piyanist Arthur Rubinstein’in İdil Biret’i Fransız izleyicilerine tanıttığı televizyon programının ses kayıtları ve Biret’in 70’lerde hocası Nadia Boulanger’ye Berg’in Piyoano Sonatı’nı çaldığı görüntüler yer alıyor. İdil Biret’in hayatı ve müzik yolculuğunun anlatıldığı “İdil Biret: Bir Harika Çocuğun Portresi”-ne röportajlarıyla katılanlar arasında; İdil Biret’in eşi Şefik Büyükyüksel, besteci ve müzik eğitmeni Nevit Kodallı, Fransız piyanist Remy Stricker, İdil Biret’in hocası Wilhelm Kempff’in çocukları Roland ve Irene Kempff, müzik eleştirmeni ve Fransız Radyosu Yayın Direktörü Claude Samuel, “İdil Biret - Dünya Sahnelerinde Bir Türk Piyanisti” kitabının yazarı Dominique Xardel, İsmet İnönü’nün kızı Özden Toker İnönü ile Suna Kan’dan Filiz Ali’ye pek çok ünlü isim bulunuyor. Almanya, Belçika, Fransa ve Türkiye’de çekilmiş görüntü ve röportajlarla İdil Biret’in

sanat hayatına ışık tutan “İdil Biret: Bir Harika Çocuğun Portresi” belgeselinin 34. İstanbul Film Festivali’nde gerçekleştirilen gösteriminin biletleri günler öncesinden tükenmişti. Yapımına 2008 yılında başlanan ve yedi yılda tamamlanan belgesel, yönetmeni Eytan İpeker tarafından “Bu belgeselde hedefimiz İdil’in kişisel ve samimi bir portresini yapmaktır. Evini dolduran kedi heykelleri bu anlamda önemli bir ipucu oldu. Meraklı olduğu kadar mesafeli gözlerle dünyaya bakan kediler...” sözleriyle anlatılmıştı.

Aynı zamanda 35. İstanbul Müzik Festivali Onur Ödülü sahibi olan ve Beethoven’in en iyi yorumcularından biri kabul edilen İdil Biret, bu yıl 48. İstanbul Müzik Festivali’nde, önümüzdeki günlerde açıklanacak bir tarihte müzikseverlerle “İdil Biret ile 250. Yılında Bir Beethoven Yolculuğu” başlıklı konserlerde buluşacak. Beethoven’in 32 sonatı, 5 piyano konçertosu ile 9 senfonisinin Liszt tarafından yapılan piyano uyarlamalarının tamamını konserlerde çalan ve kaydını yapan tek piyanist olan Biret’in 1985-2008 yılları arasında yayımlamakla birlikte toplam 52 gün içinde tamamlanan Beethoven kayıtlarının öyküsünü anlatan A Musical Odyssey adlı 15 dakikalık belgesel de konserlerden önce izleyiciyle buluşacak.

Belgeseli izlemek için: <https://www.youtube.com/watch?v=mm6ewYGqB5U>

Eve dönmek istiyorum!

BEGÜM
KAKI

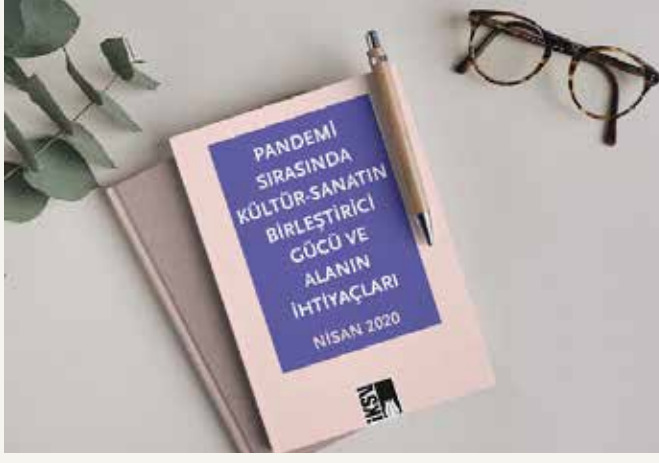
begumkaki@gmail.com

Kaybedilen zaman algısı, sıkışılan mekân içindeki sancılar, normale dönme isteği, belirsiz bir gelecek... Kaygılar, başladığı ve bittiği yer belli olmayan günler geçerken, baharı yavaştan uğurlayıp yaza tedirgin bir giriş yaptığımız bu süreçte varoluşsal kıvrınmaların sebebi. İki ay önceye kadar belli amaçlarla parçalara bölünmüş günlerimiz vardı. Çalışma saatleri, sosyalleşme saatleri, dinlenme saatleri ve diğer saatler ama günün en güzel saati bana kalırsa eve dönme saati ve evde kalma saatleriydi. Ama artık eve dönemiyoruz; çünkü hep evdeyiz. İşimiz, kişisel ve sosyal hayatımız, aynı odalara ve odaların metrekarelerinin verdiği imkânlarla sıkışmış durumda. Ev anlarını değiştirdi, evle kurdüğümüz ilişki değişti, geçmiş zaman gözlerimizde ve biz beklemede kaldık.

Bu amansız bekleyişimiz sırasında,

aşağıya kaydırarak güncellediğimiz sosyal medya uygulamalarımızla evlerinde kalandan ve zorunlu olarak dışarda olanlardan haberdar olarak bağlantıda kalıyoruz. Kimi zaman bir derde kimi zaman bir sevince ortak oluyoruz. Salgının sağlık açısından yarattığı krizle beraberinde getirdiği kısa ve uzun vadede etkilerini göreceğimiz ekonomik kriz ta en başından beri konuşulsa da zamanın git gide uzadığı ama bir yandan da ufaktan iyileşmelerin başladığı bugünlerde daha çok konuşulur oldu. Yaşanan süreç tüm sektörler gibi kültür sanat sektöründe de rinden etkiledi ve finansal açıdan bir çıkar yol arayışı için yavaş yavaş çalışmalar başladı. Bunlardan biri İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSİV)'nin "Pandemi Sırasında Kültür-Sanatın Birleştirici Gücü ve Alanın İhtiyaçları" başlıklı politika metnini paylaşmasıydı. Metinde kültür-sanatın en güçlü iyileştirici ve birleştirici güç olduğundan hareketle dünyadan ve ülkemizden pek çok başlık altında bu süreç dair

bilgiler, yapılan çalışmalar ve öngörüler paylaşıldı. Bugünleri doğru anlamlandırmak, anlamak ve çıkartılacak dersler açısından faydalı bir metin.

Kültür-sanatın birleştirici gücüne ve dayanışmasına en çok ihtiyaç duyan kurlardan biri de kuşkusuz tiyatrolar. Mart oyunlarının başta nisan, sonra mayısa ve şu an belirsiz bir tarihe ertelendiği özel tiyatrolar salgının zararlarını en çok hissedendenler. Salgından önce de refah içinde olmadıkları gibi şu an ekstrem durumla kendi başlarına direnmeleri çok zor. Bu konuda birtakım çalışmaların yürütül-

düğünü söylemek mümkün. Geçtiğimiz yılın haziran ayında özel tiyatroları temsilen kurulan Tiyatro Kooperatifi geçtiğimiz günlerde Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ile "COVID-19 Salgını Sebebiyle Hazırlanacak Acil Önlem ve Destek Paketi" konulu toplantıya katıldı. Toplantıda tiyatro sektörünün salgını alabileceği en az hasarla atlatabilmesi konusunda görüşmeler yapıldığı bildirildi. Alınacak kararlar dilerim ki tiyatroların yaralarını sarabilir. Bununla beraber tiyatro emekçileri, izleyicilerine sosyal medya kanalı üzerinden bir imza çağrısında bulundu: Tiyatromuz Yaşasın. Salgının yarattığı maddi kayıpların maaşlesep pek çok tiyatronun, tiyatro ekibinin sonunu getireceği su götürmez bir gerçek. Tiyatromuzun yaratıcıları sanatlarının iflasını beklemek yerine, evleri olan sahnelerine geri dönebilmeleri için destek bekliyorlar.

İsteklerimizin gerçekleşmesi için çabalar, bekler, sabreder, isyan eder ya da belki kendimizce totemler yaparız. Yönetmen Werner Herzog, 20'nci yüzyılın en önemli sinema eleştirmenlerinden

Lotte Eisner'in ölmek üzere olduğunu duyunca "bu önemli kadının ölmesine izin veremeyiz" der ve Münih'ten Paris'e yürüyerek giderse onun ölmeyeceğine inanır, yola koyulur. Yolculuk sırasında yaşadıklarını, gördüklerini not alır. Bu notlar daha sonra kitap hâline gelir (bknz. Buzda Yürüyüş). Ama asıl önemlisi Herzog, Eisner'in yanına vardığında o hâlâ yaşıyordu ve sunları söyler: "Kısa ve müthiş bir an için ölümüne yorgun bedenimden tatlı bir his akıp geçti. Dedim ki, pencereyi açın, son birkaç gündür uçabiliyorum." İnanmanın ve başarmanın, birileri için bir şeyler yapmanın, yaşatmanın mutluluğunu böyle güzel ifade eder Werner Herzog. Varlığı bizleri mutlu eden ya da varlığımızı tamamlayanlara sahip çıkmak, onlar için bir şey yapmak bizim elimizde, hatırlamakta fayda var...

Kooperatif ÇÖZÜM BEKLİYOR

Tiyatro Kooperatifi, korona virüsü salgının özel tiyatro sektöründe yarattığı büyük hasarı onarabilmek için çalışıyor

Mesleki alanda özel tiyatroları temsilen, tiyatro sektöründeki tüm üretim ve uygulama süreçlerinin iyileştirilmesi ve profesyonelleştirilmesi amacıyla kurulan Tiyatro Kooperatifi, pandemi nedeniyle tiyatro sektörünün geçirdiği zor günleri atlutup yoluna sağlıklı ve güçlü bir şekilde devam edebilmesi için başlattığı çalışmalarını sürdürüyor. Bu süreçte kooperatif ilk olarak, 14 Mart'ta Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın daveti, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un kabulü ve Oyuncular Sendikası'nın da katılımıyla gerçekleştirilen "COVID-19 Salgını Sebebiyle Özel Tiyatroların Yaşadığı Sorunlar" konulu toplantıya katıldı. Toplantıda kooperatifin temel amaçlarından biri olan, "Sanatın kamusal bir hizmet olması sebebiyle özel tiyatrolar için yeni bir yasal statünün oluşturulması gerekliliği" konusu gündeme getirilerek altı çizildi.

Yavuz ve sektörden isimlerle iletişimini sürdürerek edindiği öneri ve bilgiler ışığında yeni bir 'ek öneri paketi' hazırladı. Hazırladığı yeni öneri paketini, 27 Mart'ta bakanlık ile paylaştı.

BAKANLIKTAN 'UMUT' BEKLEYİŞİ
Gerçekleşen toplantıların ardından Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy yaptığı basın açıklamasında, özel tiyatrolar için yeni bir destek paketinin hazırlandığını; bu paket kapsamında 2019-2020 sezonu içinde 20+1 temsil koşulunun bu sezon için kaldırılacağını; özel tiyatrolar için bir veri tabanı açıldığını ve 130 tiyatro için 'kültür işletmesi' belgesinin verilmesi konusunda kolaylaştırılma sağlanacağını; yeni sezonda dağıtılacak Kültür Bakanlığı Destek Fonu bütçesinin artırıldığını ve fon başvurularında kolaylıkların sağlanabileceğini dile getirdi. Bakanlığın, önümüzdeki günlerde destek paketinin detaylarını açıklaması, birkaç ay içinde kapanma noktasına gelen özel tiyatrolar için yeni bir umut olması bekleniyor.

İSTANBUL'A ÖZEL ÖNERİLER

Tiyatro Kooperatifi 15 Nisan'da ise, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer ve kültür-sanat alanından temsilcilerin katılımıyla gerçekleşen video-konferans toplantısına katıldı. Bu toplantıda sektöre dair gelişmeleri, gidışı ve görüşlerini bildiren kooperatif, İstanbul özelinde yapılabilecek çalışmaları ise öneriler halinde İBB'ye sundu.

Tiyatrolar yaşasın diye...

Pandemi nedeniyle kapıları kapatılan tiyatrolar, "Tiyatromuz Yaşasın" başlığıyla bir imza kampanyası başlattı

81 ilden 2 bin tiyatro emekçisinin imzasıyla başlatılan kampanya, korona virüsü salgını nedeniyle tiyatro emekçilerinin karşılaştığı sorunlara dikkat çekmeyi hedefliyor. 2 Mayıs Cumartesi günü saat 15.00'te Twitter üzerinden başlatılan kampanyada, #TiyatromuzYaşasın, #TiyatroYasasıÇıksın, #TiyatrodanVergilerKaldırılsın ve #BetonlaDeğilSanatlaBütçe olmak üzere dört hashtag kullanılıyor. Haluk Bilginer, Ferhan Şensoy, Sumru Yavrucuk, Genco Erkal, Zuhall Olcay, Orhan Aydın, Şevket Çoruh gibi sanatçılar; Ankara Sanat Tiyatrosu, Amed Şehir Tiyatrosu, Moda Sahnesi, Kumbaracı50 gibi tiyatrolar tarafından oluşturulan kampanya talep metninde, "Yerel ya da global felaketler sürecinde ve sonrasında belirsiz süreler boyunca işsiz kalan, kanunî meslek düzenlemeleri ve hak tanımları çağın gerisinde bırakılmış tiyatro emekçileri olarak ilgili bakanlıklara ve kamuoyuna hatırlatıyoruz." deniliyor.

DEVLET DESTEĞİ BEKLİYORLAR

"Biz, tiyatro sanatının emekçileriyiz. Çağdaş Türkiye Tiyatrosu için üreten yapılarımız, çevirmen, akademisyen, yayıncı, yapımcı, yönetmen, dramaturg, editör, oyuncu, koreograf, hareket tasarımcısı, sahne tasarımcısı, kostüm tasarımcısı, ışık tasarımcısı, besteci, müzik ve ses tasarımcısı, müzisyen, ressam, afiş tasarımcısı, fotoğraf sanatçısı, film ve videoart tasarımcısı, görsel iletişim tasarımcısı, sahne amiri, hukuk ve muhasebe sorumlusu, organizatör, program, basın ve iletişim sorumlusu, ışık teknisyeni, ses teknisyeni, operatörler, asistanlar, sahne, mekan, fuaye, kafe, gişe, temizlik ve nakliye sorumlularıyız." ifadeleri kullanılan metnin devamı şöyle:

"Korona virüsü salgını sanatsal faaliyetleri sektöre uğratmış ve büyük maddi kayıplara sebep olmuştur. Salgının etkisinin süresi hesaplanamamaktadır. Tiyatro sanatı maddi kayıplarına 'rağmen' devam edemez. Birçok tiyatro salgının doğurduğu ekonomik krizi atlatabilecek ve tiyatro toplulukları dağılacak, tiyatro emekçileri yaşamsal darbeler yiyecek, salonlar kapanacak, tiyatro sanatı iflasa sürüklenecektir. Tiyatrolar kamuya aittir, kamusaldır. Kamusal tiyatroya ayrılması gereken dev-

let ödenekleri vardır, bu ödenekler haklıdır. Böyle bir felaket sürecinde 'devlet ve yerel yönetim ödenekli tiyatrolar' ve 'kamusal tiyatrolar' arasında ayırım yapılamaz. Kaynaklar paylaşılmalıdır. Tiyatro emekçileri olarak biz, belirttiğimiz ve emsallerine istinaden de hak olarak tanımladığımız devlet desteklerinin ivedilikle sağlanmasını kamusal tiyatroların varlığını sürdürebilmesi adına talep ediyor, desteğinizi bekliyoruz."

TIYATROCLARDAN 7 İSTEK

Tiyatrocuların 7 talebi şöyle:

- Kamusal Tiyatrolar KDV, Gelir Vergisi, Stopaj gibi vergilerden muaf tutulmalı, mevcut borçlarla ilgili düzenlemeler yapılmalıdır
- Elektrik, doğalgaz, su gibi faturalar 2021 Ocak ayına kadar dondurulmalıdır. Sonrası için de indirim uygulanabilecek bir düzenleme yapılmalıdır
- 2021 Ocak ayına kadar kamusal tiyatroların salon kiralaları devlet tarafından karşılanmalıdır
- Kamusal tiyatrolarda çalışan personellerin maaşları ve SGK primleri 2021 Ocak ayına kadar devlet tarafından ödenmelidir, prim borçları ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır.
- Tiyatro sezonu sağlıklı biçimde başlayana dek, bildirinin başında ünvanlarıyla andığımız tüm tiyatro emekçilerinin asgari yaşamsal koşulları bireysel maddi desteklerle sağlanmalıdır
- Zaman kaybetmeden tiyatro yasası çıkarılmalıdır. Kamusal tiyatrolar ticarethane kimliğinden kurtarılıp kamusal hizmet üreten sanat kurumu statüsüne geçirilmelidir.
- Kültür Bakanlığı tarafından ÖZEL TIYATROLARA DEVLET DESTEĞİ olarak tanımlanan yönetmeliğin hüküm ve şartları günün ihtiyaçlarına uygun olarak acilen yeniden düzenlenmelidir. <http://www.tiyatromuzyasasin.com/>

Tiyatronun dijital hali

Malumun ilanı; evlerdeyiz. Pek çok şeyi yapamadığımız gibi tiyatro salonlarına oyun izlemeye de gidemiyoruz. Ama tiyatro evimize geliyor. Nasıl mı?

Bundan 5 yıl evvel yayın hayatına başlayan Tiyatrolar.com.tr, 2016'dan beri gündeminde olan "TiyatrolarTV" projesini aslında haziran ayında hayata geçirmeyi planlıyordu. Ancak karantina süreci nedeniyle zamanlama öne çekilerek yayın başladı. Pek nedir TiyatrolarTV tam olarak?

"Türkiye'nin ilk ve tek dijital tiyatro platformu" TiyatrolarTV yayına başladı

Burada, önceden profesyonel çekimleri yapılmış tiyatro oyunları online olarak yayınlanıyor. Sitede -şimdilik- son sezonlardan 12 yerli oyun yer alıyor. HD kalitesindeki bu profesyonel kayıtları izlemek isteyenler de sabit fiyat olan 20 TL karşılığında bu oyunları izleme hakkını kir alıyor. Kiralama süresi de -oyun tu-

şuna bastıktan sonra 48 saat içinde - 15 gün. Telif gelirleri ise tiyatro topluluklarıyla paylaşılıyor.

TiyatrolarTV ekibi, "Sahneleri evimize getirecek, eserleri gelecek nesillere taşıyacak ve uzaktaki sanatseverlere yakın kılaacak yeni platformumuz açıldı. Tiyatronun ruhunu dijital çağa, arşiv niteliğindeki oyunları dijital platforma taşıyan yeni projemiz TiyatrolarTV ile gösterim-deyken kaçırdığım, şehrine gelmediği için ulaşamadığım ve tekrar tekrar izlemek istediğin oyunlar artık ekranında. Tiyatronun kalbinin kendi sahnesinde, seyircileriyle attığını unutmuyoruz ve herkese iyi seyirler diliyoruz" açıklamasını yaptı.

tiyatrolar.tv

“ÖZEL OLARAK KORUNMAK, ENGELLİLERİN ANAYASAL HAKKI”

Engelliler ve engelli yakınları, evde kaldığımız ya da kalamadığımız şu süreçte çeşitli zorluklar yaşıyor. Sağlık Hizmetleri Sendikası Engelli Komisyonu Başkanı Ayşe Sarı “İlgili kurumların acil eylem planı yapması için çağrı yapıyoruz” diyor

● **Evin ARSLAN**

Korona virüsün yayılmaya devam ettiği bu süreçte hepimiz farklı zorluklar yaşıyoruz. Engelliler, ihtiyaçlarını karşılayamaktan, doğru bilgiye erişememeye kadar birçok zorluklarla karşı karşıya kalıyor. Engellilerin bu süreci daha kolay atlattması için ise çeşitli önlemler alınması gerekiyor. Yapılması gerekenleri Sağlık Hizmetleri Sendikası (SAHİM-SEN) Engelli Komisyonu Başkanı Ayşe Sarı ile konuştuk.

Ayşe Sarı, engelli ve ailelerinin bu süreçte her yönden orantısız biçimde etkilendiğini söylüyor. Zaten engellilerin istihdam şanslarının az olduğunu dile getiren Sarı, özellikle bu süreçte engellilerin işsiz kaldığını ve ailelerinin geçimini sağlamakta zorlandıklarını aktarıyor.

Korona hastalarına hizmet veren hastaneler dışında sağlık kuruluşlarına erişimin neredeyse imkansız olduğunu dile getiren Sarı şöyle anlatıyor: “Evde kalan ve ağır engelli durumunda olan, özellikle nadir hastalığı olan çocuklarımızın zorunlu sağlık kontrollerini yaptırıyoruz. Korkarım ki süreç bitiminde çocuklarımızın hastalıkları ilerlemiş olacak ve yeni hastalıklar ilave olmuş olacak. Kronik hastalıklar, obezite ve depresyon teşhislerinde artış olması kaçınılmaz. Bu günlerde sağlığa erişim hakkı, sadece korona virüs nedeniyle olur gibi düşünülüyor. Evde kalan kronik hastalığı olanlar, psiko-sosyal engelliler ve nadir hastalığı olanlar için özellikle sağlık hizmetlerine erişim durdu.”

BİLGİYE ERIŞİM ZOR

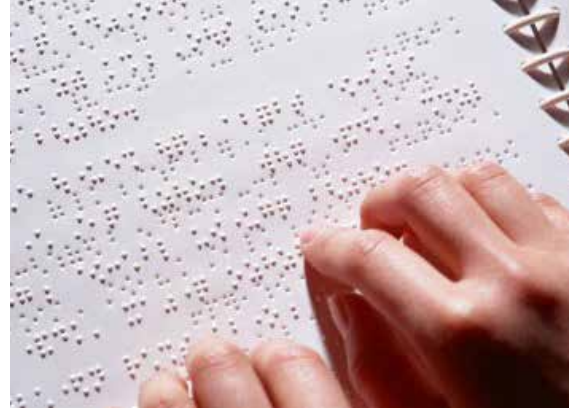
Sarı, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin kapalı olması sebebiyle engelli çocuğu olan ailelerin de zorluklar yaşadığını ifade ediyor. Sarı “Engelli çocuklar için bir rutin haline gelen özel eğitim sürecini evde devam ettirmek oldukça zor. Çocuklarda bilişsel ve fiziksel gerilik yaşandığını deneyimliyoruz.

Özellikle davranış ve uyum problemi olan otizmli ve zihinsel yetersizliği olan çocukların aileleri, psikolojik yönden de olumsuz etkileniyor.” diyor. Ev içi şiddetin, ihmal ve istismarın arttığı şu günlerde Sarı, engellilerin, özellikle engelli kadınların risk altında olduğunu ifade ediyor.

Korona virüsü hakkındaki bilgilere erişimde işitme ve görme engellilerin sorun yaşadığını aktaran Sarı, bilgilerin işaret dili, alt yazı ya da görme engelliler için sesli betimleme şeklinde verilmeyeceğini dile getiriyor. Sarı “Bilgiler, sanki herkesin algı yeteneği aynı ve aynı oranda yükselmiş gibi veriliyor. Bu da yaşlıların ve zihinsel yetersizliği olanların bilgiye erişememelerinde ya da bilgileri yanlış anlamalarında en önemli etken. Birçok yaşlı, sokağa çıkma yasağını anlamadığı için sokağa çıkabiliyor. Çünkü verilen mesajları anlamıyorlar.” diyor.

“ALİŞKANLIKLAR DEVAM ETMELİ”

Ayşe Sarı, ailelere kendileri ve engelli çocukları için günü planlamalarını öneriyor. Belli bir rutine alışmış çocukların alışkanlıklarının devam ettirilmesi gerektiğini belirten Sarı şöyle anlatıyor: “Gün içinde hep belirli saatlerde olmak üzere; özel eğitim ile ilgili bir etkinlik yapabilirler, fizyoterapi hareketlerini yaptırabilirler. Çocukların özel eğitim öğretmenleri ile

görüntülü konuşmaları sağlanabilir. Aile, fizyoterapistinden ve özel eğitim öğretmeninden danışmanlık alabilir. Böylece bu süreç bitip merkezler açıldığında çocuk, özel eğitime yeniden başlamanın zorluğunu daha az yaşayacaktır. Temennimiz, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin online eğitime başlaması ve MEB’in online özel eğitimin başlatılması için acil önlem alması. Ancak bu süreç içinde çocukların daha önce edindiği kazanımları, evde kalmakla kaybetmesi için anne ve babalar, çocuklarının özel eğitmeni ve fizyoterapisti olmak zorunda.”

ENGELLİLER NASIL DESTEK ALABİLİR?

► **Özel Çocuklar Destek Sistemi:** Sağlık Bakanlığı tarafından başlatılan bu uygulama, zihinsel özel gereksinimi olup bu dönemde sorunları artan çocuklara ve ailelerine destek sağlıyor. Çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanlarının da ailelere ve çocuklara destek verdiği bu uygulamadan ücretsiz faydalanabilirsiniz. Destek almak için uygulamayı telefonunuza indirebilirsiniz.

► **‘Özelim Eğitimdeyim’ Uygulaması:** Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan bu uygulama ile çocuklar uzaktan eğitim alabiliyor. Ücretsiz olan bu uygulamayı telefonunuza indirebilirsiniz.

► **Ayrıca Alo 112, 155 ve 156 numaralarını arayarak Vefa Sosyal Destek Hattı’nı arayıp destek isteyebilir, belediyenin hizmetlerinden faydalanmak için Alo 153 Beyaz Masa’yı arayabilirsiniz. Yabancı uyruklu engelliler ve aileleri ise 157’yi tuşlayarak Yabancılar İletişim Merkezi’ni (YİMER) arayabilirler.**

Sürecin başında, çalışan engellilerin ve bakmakla yükümlü oldukları engelli yakını olan çalışanların idari izinli sayılmalarında sorun yaşadıklarını aktaran Sarı şöyle devam ediyor: “Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile engelliler idari izinli sayılmalarına rağmen bu iznin sadece kamu kurumlarını kapsaması, özel sektörde çalışanların düşünülmemiş olması ve birçok hastanede işe girdikten sonra engelli hale gelenlerin engelli kontenjanında gösterilmemesi gibi yanlış uygulamaların karşısında mücadele ettik ve hala mücadeleye devam ediyoruz. Okulların, kreşlerin ve özel eğitim kurumlarının kapalı olması ve bakıcıların artık evlere gelmemesi nedeniyle engelli yakını olan çalışanlar zor durumda kaldı. Engelli Komisyonu olarak bu sorunlara yönelik hem bakanlıklara yazılı taleple bulunduk, hem de imza kampanyaları başlattık. Sosyal medya üzerinden karar vericilerin dikkatini çekmeye çalıştık. Bize ulaşan çalışanlara yol gösteriyoruz, nasıl idari başvuru yapacaklarının bilgisini veriyoruz ve dilekçe örneklerini paylaşıyoruz.”

“ACİL EYLEM PLANI ŞART”

Geçen günlerde idari izin verilmeyen engelli bir sağlık çalışanın korona sebebiyle hayatını kaybettiğini dile getiren Sarı, kronik hastaların ve engellilerin iş sağlığı ve güvenliklerinin korunmadığını söylüyor. Sarı “Her hal ve şartta, engellilerin özel olarak korunmasını talep ediyoruz. Çalışma şartları bakımından özel olarak korunmak, engellilerin anayasal hakkıdır.” diyor.

Ayşe Sarı, Engelli Komisyonu olarak bu süreçte bireyleri bilgilendirmek için çeşitli çalışmalar yaptıklarını dile getiriyor. Neler yaptıklarını Sarı’dan dinleyelim: “Engellilerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik aileleri bilgilendirmek, onların neler yapabileceklerini anlatmak için Instagram üzerinden canlı yayın düzenliyoruz. Bize ulaşan çok sayıda problem var. Sendika olarak sahada sadece biz varız. Bu yüzden hangi sendikaya üye olduğuna bakmaksızın danışmanlık yapıyoruz. Amacımız, engelli ve ailelerinin bu süreci en az zararla geçirmesini sağlamak. Öte yandan başta Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olmak üzere Sağlık Bakanlığının ve ilgili kurumların engellilerin yaşadığı sorunlar karşısında acil eylem planı yapması için çağrı yapıyoruz.”

Öğrencilerin kafası karışık!

Online eğitim, uzaktan sınavlar, telafi eğitim düzenlemesi derken öğrencilerin kafası fazlasıyla karışmış durumda. Lise ve üniversite öğrencileri, eğitim sisteminde yaşanan değişiklikleri değerlendirdi

● **Simge KANSU**

Korona virüsünün ülkemizde görülmesinin ardından ilk alınan tedbirlerden biri okulları geçici olarak tatil etmek oldu. İlk etapta uzaktan eğitime başlayan üniversite, ilk ve orta öğretim öğrencileri için kısa bir süre önce ‘Telafi Eğitim Düzenlemesi’ getirildi. TBMM’de kabul edilen yeni düzenlemede, salgın tedbirleri kapsamında yeni kararlar alındı. Yaz tatili konusunda endişeye kapılan öğrenciler için açıklama, Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk’tan geldi. Sosyal medya hesabı üzerinden açıklama yapan Selçuk, TBMM tarafından kabul edilen telafi eğitimi düzenlemesinin kısmi ve hızlandırılmış bir telafi süreci olduğunu belirtirken, dönemin bütün bir şekilde tekrarı ya da yaz tatilinin ortadan kalkmasının söz konusu olmayacağını, çocukların yaz tatillerini doyarsa yaşamasını ümit ettiğini söyledi. Alışılmışın dışında bir sistemle eğitimlerine devam eden öğrencilerin endişesi hala geçmiş değil. Biz de Gazete Kadıköy olarak lise ve üniversite öğrencileri ile konuştuk. Öğrenciler, hala devam eden uzaktan eğitim ve yaz döneminde uygulanması planlanan Telafi Eğitimi Düzenlemesi hakkında görüşlerini aktardılar.

“ALINAN KARARLAR TUTARSIZ”

Mehmet Sadık Durusoy: Uzaktan eğitim sisteminden pek fazla verim alamıyorum. Çünkü öğretmenlerimizden birebir aldığımız eğitim ile televizyondan veya bilgisayardan aldığımız eğitim arasında çok fark var. Sordüğümüz soruların cevabını alamıyoruz, alsak bile çoğu zaman bizi tatmin edecek düzeyde olmuyor. Okulda aldığımız eğitimle uzaktan eğitim sistemi arasında farklar olacağını biliyorduk fakat şu an anlayabileceğimiz düzeyde çok az konu anlatılıyor. Ayrıca öğrenciler olarak yaz tatilimizin kısıtlanmamasını istemiyoruz. Çünkü pek yararlı olmamakla beraber, okulda olmamız gereken saatlerde evde uzaktan eğitime devam ediyoruz. Alınan kararların tutarsız olduğunu düşünüyorum. Her şey normale döndüğü zaman öğrenciler okula gitmek istemeyecektir.

Mehmet Sadık Durusoy

Ömer Turan Akkaya

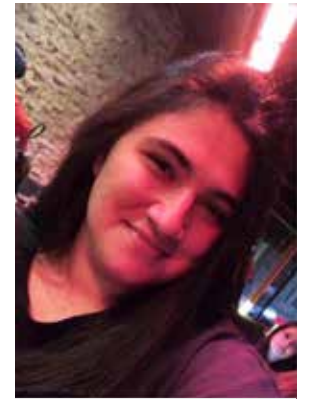
Cansu Ahmetoğlu

Seyid Kuybu

Betül Taş

Dilara Hergenç

“SİSTEM, ÖĞRENCİLERİ ZORLAYACAK”
Ömer Turan Akkaya: Uzaktan eğitim okulun yerini tutmasa da içinde bulunduğumuz şartlarda yapılabilecek en mantıklı şey gibi duruyor. Bu noktada önemli olan şey uzaktan eğitimin yeterliliğidir. Uzaktan eğitimde verilen derslere dayanarak, o dersleri tekrardan okul ortamında almaya gerek kalmadan sınavlara hazır durumda olmamız gerekiyor. Bu konuda eksiklikler olduğunu düşünüyorum. Yani okula geri dönmeyen eğitim sistemi tam anlamıyla rayına oturtulamayacak. Telafi eğitimi uygulandığı vakit yaz tatilimizin belli bir kısmını okulda geçireceğiz. Bu sefer hiç ara vermeden okul sezonuna geçiş yapmış olacağız. Uzaktan eğitim ve telafi sistemi ile birlikte eğitim aldığımız süre, normalde eğitim aldığımız sürenin üstüne çıkıyor. Bu sistemin öğrencileri zorlayacağını düşünüyorum.

“TEMEL KONULAR İŞLENİYOR”

Cansu Ahmetoğlu: Online eğitimin uzakta okuyan öğrenciler için büyük bir avantaj olduğunu düşünüyorum. Ancak verim konusuna gelince ne kadar verim alındığı tartışılır. İnternet kopuklukları yüzünden istediğimiz zaman istediğimiz soruyu soramıyoruz. Öte yandan kısıtlı bir süre verildiği için, dersi sa-

dece temel konular üzerinden işlemek durumunda kalıyoruz. Şimdilerde ise yaz dönemini için getirilen telafi eğitimi düzenlemesi gündemde. Eğer virüs tamamen biterse, eğitimimizi okulda almak bizim için çok daha yararlı olur. Ancak bahsedildiği gibi iki haftalık bir eğitimle neyi ne kadar öğreneceğimiz merak konusu. Herkesin kafasının karışık olduğu şu dönemde öğrenciler olarak, bizi olumlu yönde etkileyecek kararların alınmasını istiyoruz.

“BÖLÜK PÖRÇÜK İLERLİYOR”

Seyid Kuybu: Uzaktan eğitimde her ne kadar sistemsel sıkıntılar yaşansa da bazı durumlar açısından öğrencilere kolaylık sağladığı söylenebilir. Tüm şartlar ele alındığı zaman bölük pörçük ilerleyen eğitim sisteminin ve yaz döneminde yapılması planlanan telafi eğitiminin öğrencileri her anlamda zorlayacağını düşünüyorum.

“AÇIĞIN KAPATILMASI GEREKİYOR”

Betül Taş: Şimdilik uzaktan eğitim sisteminden memnun olduğumu söylemek istiyorum. Beni bu eğitim sisteminde üzen şey okul hayatımın bir dönemini uzaktan geçiriyor olmam. Okulmda dersler video şeklinde yükleniyor ve izlenmeye göre yoklama alınmıyor. Staj sürecinde olan ve şu an için yapamayan

arkadaşlarımızın daha mağdur ve üzgün durumda olduğunu düşünüyorum. Umarım onların bu eksiklikleri giderilir. Yazın, kaybedilen dönemimiz telafi edebiliriz diye düşünüyorum. Bunu düşünerek bir imza kampanyasına katıldım fakat pek umutlu değilim. Çünkü yaz tatilini okulda geçirmek istemeyen pek çok öğrenci var. Fakat açığın bir şekilde kapatılması gerekiyor.

“HER ÖĞRENCİ FARKLI ETKİLENİYOR”

Dilara Hergenç: Online eğitime en erken geçen okullardan birinde eğitim görmekteyim. Bu süreç içerisinde eğitimden uzak kalmamak adına olabilecek en iyi çözüm buydu. Tabi ki okulda aldığımız eğitimin yerini tuttuğu söylenemez. Şu an, biz öğrencilerin kafasında oldukça soru işareti olan bir dönemdeyiz. Her üniversitenin aldığı kararlar ve uyguladığı sistem farklı olduğu için, bu süreçten her üniversite öğrencisinin farklı bir şekilde etkilendiğini düşünüyorum. Telafi eğitimi adı altında yazın okula gidip gitmemek büyük bir tartışma konusu. Ancak özellikle bu dönem mezun olacak olan üniversite öğrencileri için bir dönem daha okumak yerine yazın gerekli dersleri alıp mezun olmanın daha iyi olacağını düşünüyorum. Umarım bu günler oldukça az zararlı atlatılır.

KİTAP ÜRETİMİ DURDU, yayınevleri ZOR DURUMDA

Ekonomik olarak zaten zor ayakta kalan yayınevleri şimdi de salgının etkileri ile boğuşuyor. Kitap üretimi durdu, satışlar sadece internette yapılabilir, bu süreçte alacaklarını alamıyorlar. Tüm yayıncılar, bir devlet desteğinin şart olduğunda birleşiyorlar

● **Fırat FİSTİK**

Yayın sektöründe çalışan gazete ve yayınevleri için durum gittikçe kötüye gidiyor. Anadolu'da onlarca yerel gazete, kapama tehlikesiyle karşı karşıya. Salgın nedeniyle hem özel hem de Basın İlan Kurumu ilanlarının neredeyse sıfırlanması, bir de üzerine sokağa çıkma yasaklarının düzenli uygulanması yerel gazeteleri zor duruma soktu.

CHP Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak, birçok yerel medya kuruluşunun bu süreçte yayın hayatına son vermek zorunda kalabileceğini belirtti ve bu kurumların Kredi Garanti Fonu üzerinden kredilendirilmesi, ödemelerinin en az bir yıl süreyle ertelenmesi gerektiğini söyledi.

Budak ayrıca reklam ve ilan faturalarına yansıyan KDV oranıyla ilanlardan alınan Basın İlan Kurumu payının yüzde 5'e düşürülmesini, RTÜK ve frekans bedellerinin bir süre alınmamasını talep etti. Bir diğer talep de kamu kurumlarının resmi ilan statüsünde olmayan reklamlarına ayrılan bütçenin yüzde 30'unun yerel medyaya ayrılması, düşük faizli krediler sağlanması, kağıt, kalıp, mürekkep fiyatlarındaki artışa karşılık gümrük vergilerinin tamamen sıfırlanması.

Gelecek Partisi Genel Başkan Yardımcısı Selçuk Özdağ da konuyla ilgili bir açıklama yaptı ve ülke genelinde resmi ilan alan günlük 1050, aylık ve haftalık

1500 basın yayın kuruluşunu da içine alacak bir düzenleme yapılması gerektiğini dile getirdi.

KİTABEVLERİ KAPANDI, ÜRETİM YAVAŞLADI

Yerel gazetelerin yanı sıra yayınevleri de zor durumda. Kağıt maliyetindeki artış zaten birçok yayınevini olumsuz etkilemiş, yayınevlerinin çoğu daha az kitap basmaya başlamıştı. Kampanyalar ve promosyonlarla ayakta durmaya çalışan yayınevlerini bir de salgın vurmuş durumda.

İthaki Yayınları Genel Müdürü Coşkun Ören, korona virüsü vakalarının ülkemizde görülmeye başlandığı ilk günden itibaren evden çalışmaya geçtiklerini söylerken "Süreçle birlikte birçok şehirde kitabevlerinin kapanması, biz yayıncıların kitaplarını okurlarına ulaştırmasına neden oldu. Bu da kitap üretimini yavaşlattı. En azından İthaki Yayınları olarak bizdeki durum buna sirayet etti." dedi.

"DİŞE DOKUNUR DESTEĞE İHTİYAÇ VAR"

Ören, bu durumla birlikte internet satışlarında bir yoğunluk olduğunu belirtti ve şöyle devam etti: "Web satış uzmanları, depo ve lojistik çalışanları için riskli bir mesai olması nedeniyle, çok da içimize sinmemekle birlikte, sektörün durma noktasına gelmemesini de onlara borçluyuz. Bu desteğe rağmen ciro açısından çok ciddi kayıplar yaşandı ve yaşanmaya da devam ediyor. Ayrıca ödemeler noktasında hem yayıncılar hem de kitabevleri açısından ciddi sıkıntılar var. Kısa çalışma ödeneği gibi uygulamalar çok küçük nefes alanları yaratsa da sektörün ciddi desteklere ihtiyacı var. Örneğin, karşılıksız kira, faizsiz uzun dönemli krediler gibi. Mevcut kadromuzla fire vermeden bu süreçten çıkmak en büyük arzumuz. Kitap üretimini durdurmayı da bir an bile aklımızdan geçirmek istemiyoruz ama dişe dokunur desteklere ihtiyacımız olduğu aşikar. Ayrıca sektörel açıdan son yılların en önemli sıkıntısı dağıtım ağlarının zayıflamasıydı. Bu sorun, bu dönemde bir parça daha öne çıktı diyebilirim."

"Bu süreçte farklı çalışma ve üretim sahalarını keşfettiğimizi görüyorum. Profesyonel olarak baktığımızda, uzun uzun yapılan birçok masa başı toplantısının teknoloji aracılığıyla daha verimli yapılabilmesi, bizi bazı düşüncelere sevk etti" diyen Ören, "Bu yaşadığımız pandemi ve karantina, fiziki ve psikolojik olarak ne zaman sona erer bilmiyorum. Ama sonraki günlerde, mekânsal ve zamansal açıdan daha esnek bir iş hayatına evrilebileceğimizi düşünüyorum. Aynı zamanda fiziki mağazacılık açısından da kısmen bir gerileme dönemi yaşanabilir. Dijital satış ve pazarlama kanallarının daha aktif kullanılacağı bir dönemle karşılaşacağımız muhtemel. Sanıyorum çoğumuz için toparlanmak ve devamında sürdürebilirliği sağlamak pek de kolay olmayacak. Tabii ki bu, diğer sektörler için de geçerli." diye konuştu.

Karantina günlerinde kitap üretimi yavaşlasa da internet üzerinden birçok yayınevi kampanya yap-

rak okura ulaşmaya çalışıyor. Bunun yanı sıra sesli kitap uygulamaları da okurlar tarafından daha fazla tercih ediliyor. Ören, İthaki'nin bu süreçteki faaliyetlerini ise şöyle özetledi: "Bu süreçte 'Karantina Günlüğü İçin Öyküler' konseptiyle çeşitli kitaplarımızdan her gün iki öyküyü okurlarımıza açtık. Birçok yazarımızı sosyal medya hesaplarımızdan canlı yayınlarla okurlarıyla buluşturduk. Yani ağırlıklı olarak sosyal medya ağlarımızdan okurlarımızla olan ilişkilerimizi sürdürmeye çalışıyoruz."

"SALGIN GEÇİNCE DÜZELECEK"

Kadıköy'de bulunan Notabene Yayınları'ndan Emre Battal da çalışan birkaç kişinin sınırlı şekilde gönderiler için yayınevine gittiğini, onun dışında evden çalışmaya geçtiklerini söylüyor. "Bu süreç herkesi olduğu gibi bizi de çok etkiledi" diyen Battal, sözlerini şöyle sürdürdü: "Toplumumuzda kitaba olan ilginin azlığını zaten biliyorduk. Lakin bu dönemde çok düştü bu ilgi. Bunun dışında bu süreçte maliyetler çok arttı. Özellikle doların artmasından kaynaklı kağıt fiyatları çok arttı. En önemlisi de alacakların bu dönem alınmaması. Neredeyse bizim sektördeki şu an en temel sorunlardan biri bu. Bir de online satışın arttığına dair haberler dolaşırken ancak bunlar gerçek değil. Online satışlar kitap sektöründe artmadı."

"Salgın geçtikten sonra düzeleceğini maalesef düşünmüyorum" diyen Battal, kendilerini daha da zorlu bir süreç beklediğini söylüyor: "Bu süreç birçok yayıncının batmasına neden olacak. Batmayan yayıncılar da daha az kitap yayımlayabilecek. Neredeyse sektörün tamamını etkileyen bir süreç görünüyor. Şimdiden bile bu durum geçerli. Şu anda biz de dahil olmak üzere birçok yayıncı kitap basmayı durdurdu."

Battal da Ören gibi devletin yayıncılara destek olması gerektiğini, kısa gözümlü olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kitap alımlarını arttırmasının, kısa dönem çalışma ödeneğinden yayınevlerinin faydalanmasını kısa dönemde yapılması gerekenler olarak görüyor.

Öğrenci Sendikası seminerleri başladı

Öğrenci Sendikası, çalışmak zorunda olmayan öğrencilerin evde vakit geçirdiği korona virüsü salgını günlerinde, farklı sektörlerde ve farklı başlıklarda seminerler yapmaya başladı. Bunların ilki gazetecilik seminerleri...

● **Simge KANSU**

Öğrenci Sendikası, hem meslekten insanlarla öğrencileri buluşturmak, hem de aslında üniversite eğitiminin yetersiz kaldığı noktalarda, öğrencilerin fikir edinmesini sağlamak amacıyla sektörün içinden gelen konuşmacıların katıldığı seminerler düzenliyor.

Salgın öncesinde birçok şehirde sektörel etkinlikler yapmaya başlayan Öğrenci Sendikası, salgın sebebiyle etkinliklerine ara vermek zorunda kaldı. Bilim insanları da salgının uzun bir süre boyunca hayatımızda olabileceğini söylüyor. Dolayısıyla öğrenciler, salgının kendilerini eve kapatmasını fırsata çevirerek hem meslekten insanlarla buluşuyor, hem de aslında üniversitede yeterli eğitim alamadıkları konularda bilgi sahibi oluyor.

Gazetecilik konulu seminerlerin ilki 4 Mayıs Pazartesi günü "Tehdit altındaki riskli bölgelerde gazetecilik" başlığında ve "İŞİD Ağları - Türkiye'de radikalleşme, örgütlenme, lojistik" kitabının yazarı ve gazeteci Doğu Eroğlu'nun katılımıyla gerçekleşti. Bir sonraki seminer gazeteci Doğan Ergün'ün katılımıyla "Medya ve etik" başlığıyla 7 Mayıs Perşembe günü yapıldı. Üçüncü seminer ise "Toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı gazetecilik" başlığıyla gazeteci-yazar Burcu Karakaş'ın sunumuyla 10 Mayıs Pazar günü saat 19.00'da gerçekleşecek. Başka sektörlerle ilişkin seminerlerin de sonraki haftalarda başlayacağını duyuran Öğrenci Sendikası, seminerlerini

Öğrenci Sendikası'nın Twitter hesabından yayınlıyor. Çift taraflı etkileşimin hedeflendiği yayınlarda, öğrenciler yorum yaparak soru sorabiliyor.

"HİÇBİR ÖĞRENCİ YALNIZ KALMAYACAK"

Öğrenci Sendikası'ndan Hüseyin Naval, "Birileri öğrencilerin en temel haklarını dahi gasp ederken, bu hak gasplarına karşı neden sesimizi yükseltmeyelim?" diyerek şöyle devam ediyor: "Öğrenci Sendikası'nda bölümlerimize göre gruplara ayrıldık. Bunlara sektör çalışmaları da diyebiliriz. Ben Akdeniz Üniversitesi Gazetecilik öğrencisiyim ve İletişim Fakültesi çalışması yapıyorum. Maalesef İletişim Fakülteleri öğrencileri büyük sorunlarla mücadele etmek zorunda. Ekipman yetersizliği, staj sömürüsü, mezun olunca iş bulamama ve nitelsiz diyebileceğimiz eği-

tim bu sorunların başında geliyor. Çoğu arkadaşımız maalesef fotoğraf makinesi, kamera gibi ekipman-

ları eline dahi almadan mezun oluyor. Öğrenciler emek sömürüsünün oldukça yüksek olduğu ajanslarda komik ücretlere çalışıyor, hatta bazı yerlerde ücret dahi alamadan staj yapmak zorunda kalıyor. Derslerimiz verimli geçmiyor, fakülte de çok az şey öğreniyoruz. Mezun olunca

ÖĞRENCİ SENDİKASI
GAZETECİLİK SEMİNERLERİ BAŞLIYOR!

RİSKLİ BÖLGELERDE GAZETECİLİK
YAZAR VE GAZETECİ
DOĞU EROĞLU
4 Mayıs Pazartesi Saat: 19.00

MEDYA VE ETİK
GAZETECİ VE İLERİ HABER YAZARI
DOĞAN ERGÜN
7 Mayıs Perşembe Saat: 19.00

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ ODAKLI GAZETECİLİK
YAZAR VE GAZETECİ
BURCU KARAKAŞ
10 Mayıs Pazar Saat: 19.00

Öğrenci Sendikası Twitter hesabından yayınlanacaktır.

iş bulmamız ise gerçekten çok zor. İşte biz de bu noktada İletişim Fakülteleri öğrencileri için bir seminer yapmaya karar verdik. Birbirinden değerli gazetecilerle 4-7 ve 10 Mayıs akşamlarında verimli olacağını düşündüğümüz seminerlerimiz olacak. Farklı konularda bilgi alabileceğimiz, gazeteciliği konuşacağımız seminerlere Türkiye'deki tüm İletişim Fakültesi öğrencilerini davet ediyoruz."

"YENİ BİR ÖĞRENİM ALANI"

Bilgi Üniversitesi Medya Bölümü öğrencisi Ece Balekoğlu da sendikahı olduğunu belirterek seminerlerle ilgili şunları söyledi: "Öncelikle Öğrenci Sendikası'nın okullarda teker teker verdiğimiz mücadelelerin bir çatısı olarak bulunmasını birçok açıdan çok değerli buluyorum. Sendika sayesinde dayanışmayı büyütenin, deneyim ve kazanımların önemini bir kere daha kavramış oldum. Bunun yanında okullarımızda ayrı fakültelerimizde ayrı mücadeleler veriyoruz. Bu açıdan benzer problemler yaşadığımız arkadaşlarla birarada olmak, fikir alışverişinde bulunmak umut verici bir durum. İletişim Fakültesi seminerleri de aslında buradan doğan bir girişim. Özellikle salgın sürecinde online eğitimin yetersizliği ortadayken, kendimiz yarattığımız ve üniversiteyi, müfredatı aşan yeni bir öğrenim alanı fikri hepimizi heyecanlandırdı. Bunun neticesinde neler yapabiliriz diye düşünmeye başladık. Amacımız eğitimin önündeki ekonomik ve ideolojik engelleri kaldırmak. Özellikle gazetecilik gibi bir alanda bunun ekstra önem kazandığına inanıyorum."

MARIO
LEVİ

Gördüklerimiz Göremediklerimiz (114)

Fehime Hanım'ın balıkçı tezgâhının önündeki duruşu ve o balıkları içinde bulunduğu durumu dikkate alarak alıp almamak arasında yaşadığı tereddüt anları hikâyesinin en çok içime işleyen taraflarından biri olarak hafızama yazıldı artık. Beklediğim elbette gerçekleşti. O yine gelecek günlerini bir daha düşünmedi ve yaşadığı anların tadına varmaya çalıştı. Balıkçıya yaklaşıp, eski günlerinden güç alarak, kendisinden çok etkileneceğini bilen bir kadının tavırla, ne istediğini biraz da hafiften buyururcasına söyledi. Balıkları elinin titremesine engel olmaya çalışarak gösterdikten sonra... Parmaklarındaki, yine başka hayatlardan kalmış yüzüklerin elbette fark edilmesini ümit ederek...

“Sunlardan bir kilo ver bakayım evladım... Çok küçüklü sıkıştırma araya tamam mı?”

Karşısındaki adam umursamaz bir şekilde, biraz da küstahça balıkları poşete koyduktan sonra, tavrına yakışır bir karşılık verdi.

“Al bakalım teyze... Afiyet olsun”

Duydukları karşısında, elinin titremesini, o kendine güvenini hiç kaybetmemiş kadını bir daha oynamaya çalışarak örtmeye gayret etti bu kez.

“Tamam tamam! Ayp! Teyzeymiş! Doğru tartın inşallah!”

Adamın gülmekten başka çaresi yoktu. O da hafiften gülümsemeyi ihmal etmedi bunun üzerine. Geçmişini bilen yoktu bu mahallede. Esnaf onu etrafındakilere arada sırada kızan bir yaşlı kadın olarak tanıyordu. Bu kadarı da herkese yeterliydi. Hayat böyle, devam edebildiği kadar edecekti.

Gizli köşemde bundan sonrasını da görebilmek için durmaya devam ettim. Çarşıda herkesin iyi kötü aşına olduğu bu kadını biraz da içimde bir buruklukla seyrederek... Birkaç dakikaya ne çok duygu sığabili, değil mi? Irma'nın balık kokusunu can yoldaşı eve girer girmez alacağını biliyorum. Aldığı kokunun kendisini heyecanlandıracığını da... Bu heyecan karşısında tatlı sert sözler duyacağını, hatta azarlanacağını ama bu azarlanmayı hiç umursamayacağını da... Bu anların ikisi için de buruk bir yaşama sevinci anlamına geleceğini de... Buruk bir yaşama sevinci... Öyle boş laflar değil bunlar. İkisi de zor günlerden geçtiklerini ve bu zor günler yüzünden birbirlerine sıkı sıkı bağlandıklarını biliyor çünkü. İkisi de ne kadar yaşlandığını da biliyor. Kim daha önce gidecek bu dünyadan? Giden mi gittiği için üzülecek, kalan mı kaldığı için? Bu soruların da cevabı vakti geldiğinde verilecek elbet.

Ya İzzet Bey? Size bu hikâyede şu ana kadar bilerek sözünü etmediğim İzzet Bey yaşanacaklar karşısında ne hissedecek? Onu da kendisine bırakmak zorundayız artık. Hem yaşını dikkate aldığımızda, o sonsuzluk yolculuğu hakkında sorduğumuz sorular hiç şüphe yok ki kendisi için de geçerli. Hikâyesinin bu kısmında size ondan şimdilik geçmişinin o çok güzel bulduğu hatıralarına sığınarak yeni günlerini taşımaya çalışan, tahminlerime göre seksenlerini yaşayan ve en çok eskimiş ama hâlâ güzel takım elbiseleri, özenle ütülenmiş gömlekleri ve bilhassa papyonlarıyla tasvir etmeyi tercih edeceğim, Beyoğlu'nun hem en ışıltılı hem de en karanlık sokaklarını tanıdığını söylemekten vazgeçemeyen, Hasköylü kimliğiyle hep övünmüş bu tabiri caizse müzmin romantik İstanbul beyefendisinin Fehime Hanım'la hayatının son aşkını yaşadığına inanmasının esasında çok acıklı olduğunu söylemekle yetineceğim. Bu kadarıyla yetinmeyi tercih edişimin iki sebebi var. İlki yaşadıklarının ve bende bıraktıklarının başka bir hikâyeyi gerektirdiği fikrinden kendimi bir türlü kurtaramamam. İkincisi Fehime Hanım'ın tuhaf bir şekilde bu ilişkiden bahsedilmesini pek istememesi. Ben de ona saygımdan, en azından hikâyesini anlatırken, daha ileri gidemedim. Gelecekte ne yaparım, bu hikâyeyi gerçekten kaleme aldığımda kendime nasıl bir yol çizerim, bilemem tabii. İzzet Bey'i başka bir hikâyede anlatmak benim için bir gönül borcu ama artık. Ona bir gün sıra gelir elbet, muhakkak gelir... Biz bu aşamada, Fehime Hanım'a ile Irma'ya daha çok inanmak için, bu küçük balık ziyafetini hayal edelim en iyisi. Akşamın o şirir hatırlattıklarından çok farklı ve uzak bir akşam olduğunu da hayal edelim isterseniz. Doğrusu bu, en doğrusu bu, evet... Sonrası mı? Sonrının onlar için önemini çoktan kaybettiğini fark etmediniz mi?

● Erhan DEMİRTAŞ

Salgınla birlikte İstanbul'un nüfusu, ulaşım altyapısı ve şehir planlaması daha fazla tartışılır oldu. Bunda İstanbul'un salgından en çok etkilenen şehir olmasının büyük bir payı var. Nüfus yoğunluğu nedeniyle salgın öncesinde de sosyal mesafenin mümkün olmadığı İstanbul'da, salgının tehlikeleri ortadan kalktığında yaşam normale dönebilecek mi? Her gün milyonlarca insanın hareket hâlinde olduğu bu şehirde olası salgın hastalıklar nasıl önlenecek? Dünyanın büyük şehirlerini de inceleyen WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler Direktörü Dr. Güneş Cansız ile İstanbul'un şu anki mevcut durumu ve salgın sonrasında şehrin geleceğini konuştuk. Cansız, “Bu süreçte, insanların sadece ‘açık hava’ya erişiminin yaşam için ne derece kritik olduğu anlaşıldı. İnsan ölçeğinin önemini yeniden hatırladık. İnsanların kolayca erişebilecekleri parklar gibi kamusal alanların, apartman avlusu ya da bahçesi gibi yarı kamusal alanların ve balkon gibi konut kullanımlarının çok insani bir ihtiyaç olduğunu gördük.” diyor.

BÜYÜK KENTLER VE SALGIN

• *Dünyada salgının en çok görüldüğü ve ölümlerin en çok yaşandığı şehirler büyük metropoller oldu, İstanbul da bunlara dahil. Büyük şehirlerde salgının daha yoğun yaşanmasının sebepleri neler?*

Nüfus ve kullanım yoğunluğu, önceki salgınlarda olduğu gibi korona virüsün yayılması konusunda en önemli faktör. İnsanların kentlerde yoğunlaşmasına

sebebi olan, kentlerin pek çok fırsatı birarada sunması, aynı zamanda salgın sürecinde kentler için en önemli tehdit. Yoğunluğun yanı sıra, ekonomik faaliyetlerin de daha çok büyük kentlerde yapıyor olması salgının yayılması sürecinde bir diğer önemli faktör. Büyük ziyaretçi ve turist akışları; tedarik zincirleri aracılığıyla birbirine bağlanan insan ve işlevler özellikle New York, Londra, Paris, Roma ve tüm bu faaliyetlerin birarada görüldüğü İstanbul gibi büyük kentlerin bu salgında çok daha savunmasız hâle gelmesi sonucunu doğurdu.

• *Siz şehirlerin sürdürülebilir olmasına yönelik çalışmalar yürütüyorsunuz. Ulaşım, afet gibi konuları da çalışıyorsunuz ancak salgın görece yeni bir konu. Sizin bu iki aylık süreçte salgın konusunu da göz önünde bulundurarak İstanbul'u gözlemleme şansınız oldu mu?*

Tüm dünya gibi bizler de salgının toplum üzerindeki etkisini anlamaya ve bu etkinin kentlerde ulaşım, konut kullanımı, yeşil alanlar, alışveriş gibi fiziksel kullanım alanlarına ne şekilde yansayacağını algılamaya çalışıyoruz. Bu süreçte, insanların sadece ‘açık hava’ya erişiminin yaşam için ne derece kritik olduğu anlaşıldı. İnsan ölçeğinin önemini yeniden hatırladık. İnsanların kolayca erişebilecekleri parklar gibi kamusal alanların, apartman avlusu ya da bahçesi gibi yarı kamusal alanların ve balkon gibi konut kullanımlarının çok insani bir ihtiyaç olduğunu gördük. Bu durum, böylesi krizlere ve felaketlere karşı sürdürülebilir mahalle planlamasının göz ardı edilmemesi gerektiğini bizlere hatırlattı. Ulaşım açısından baktığımızda ise, İstanbul'da toplu taşımada yolculuk sayısında yaklaşık yüzde 90; iki yaka arası toplam geçişte ise yaklaşık yüzde 50'lik bir azalma olduğunu gördük. Bu süreçte ikinci el araba satışlarında da önemli bir artış yaşandığını biliyoruz. Yani insanların, kriz ortamı sakinleştiğinde toplu taşıma imkanlarını kullanmak yerine özel araç kullanımını daha çok tercih etmesi gündeme gelebilir. Bu durum da İstanbul'un sürdürülebilir bir şehir olması yolundaki en önemli zorluklardan birini oluşturacaktır.

SOSYAL MESAFE İÇİN ÇÖZÜMLER

• *Sizece İstanbul'un salgınla baş etme konusundaki avantajlı ve dezavantajlı olduğu noktalar nelerdi?*

İstanbul'un salgınla baş etmedeki en önemli dezavantajı nüfus büyüklüğü ve nüfus yoğunluğu. Bu kadar fazla insanın birarada yaşadığı bir kentin böylesi kriz durumlarında yönetilmesi oldukça zor. Özellikle nüfusun günlük hareketliliği ve İstanbul içerisinde katedilen mesafeler en büyük zorlukları oluşturuyor. Hizmetlerin yığılması ve çok farklı hizmete birarada ulaşılabilmesi ise İstanbul'un en öne çıkan avantajları olduğunu söyleyebiliriz.

• *Türkiye nüfusunun neredeyse 4'te 1'i İstanbul'da yaşıyor. Salgının bittiğini varsaysak bile 6 ay sonra İstanbul'da sosyal mesafenin nasıl uygulanabilir? Bu mümkün olacak mı?*

Uzmanlar, aşı bulunup yaygınlaştırılana kadar risk durumunun sürecini dile getiriyor. Yani en pozitif yaklaşımla bu sürecin 6 ay ile 1 yıl arasında sürmesi bekleniyor. Dolayısıyla İstanbul'da hâlihazırda alınan önlemlerin hepsi olmasa da bir kısmının sürdürülmesi gerekiyor. Şu anda İstanbul'da pek çok kurum evden çalışma sistemini uyguluyor; iş bağlantısı olmayan insanlar da evlerinden dışarı çıkmamaya çalışıyor. Önlemler kaldırıldığında ve insanlar yine işyerlerinde çalışmaya başladıklarında sosyal mesafe uygulamasının devam ettirilmesi çok da mümkün olmayacak. İstanbul'da sosyal mesafe uygulamasının gerçekleştirilebilmesi için çalışma ve yaşama düzeninde bir takım değişikliklere, adaptasyon süreçlerine gidilmesi gerekiyor. Herkesin aynı saatlerde işe gidip geldiği, aynı anda işyerlerinde bulunup çalıştığı bir sistemin sağlık açısından sürdürülebilirliği tartışılır. Bunun yerine farklı saat aralıklarında işe gidip gelme ve çalışanlara yönelik var-diya sistemi uygulamaları sosyal mesafenin sağlanmasını kolaylaştıracaktır.

ULAŞIMA ALTERNATİFLER

• *Ulaşım sistemi bu sürecin ardından yeniden planlanmalı mı? Bisikletli ulaşım buna alternatif olabilir mi?*

Bu salgını, ulaşım özelinde daha güvenli, daha çevreci, daha bütünlük bir sistem oluşturma adına bir fırsat olarak kullanmalıyız. Salgın dönemini daha kapsayıcı ve destekleyici ulaşım politikaları ve teknolojilerden nasıl faydalanabileceğimizi belirlemek ve salgından önce yaşadığımız karmaşaya geri dönmek için ulaşım sektö-

İstanbul'un Korona ile imtihamı

WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler Direktörü Dr. Güneş Cansız, “İnsanlar, kriz ortamı sakinleştiğinde toplu taşıma imkanlarını kullanmak yerine özel araç kullanımını daha çok tercih edebilir. Bu durum İstanbul'un sürdürülebilir bir şehir olması yolundaki en önemli zorluklardan birini oluşturacaktır” diyor

İştirilmesi İstanbul'un yükünü hafifletebilir mi?

İstanbul'a yapılacak yatırımların, sosyal ve fiziksel potansiyeller doğrultusunda farklı kentlere yönlendirilmesi elbette İstanbul'un yükünü önemli ölçüde azaltacaktır. Ancak genellikle yığılma ekonomilerinin avantajlarından faydalanmak amacıyla her sektörden küçük ve büyük ölçekli yatırımlar İstanbul'a kanallize edilmektedir. Günümüzde İstanbul, Türkiye'nin sanayi, kültür turizmi, eğitim, sağlık, ticaret, lojistik ve finans merkezi konumundadır. Yapılan yeni yatırımlarla birlikte de bu konum pekiştirilmektedir. Bu durum, yatırımcılar ve İstanbul'da yaşayanlar açısından avantajlar barındırır da deprem, salgın, sel vb. herhangi bir afet durumunda da Türkiye'nin ekonomik açıdan çok daha fazla zarar görmesine neden olacaktır. Dünyada pek çok gelişmiş ülkenin yaptığı gibi farklı sektörler farklı kentlere yönlendirilmeli ve artık Türkiye'de de çok merkezli bir yapı oluşturulmalıdır.

İSTANBUL'UN GELECEĞİ

• *Siz dünyanın farklı büyük şehirlerini de inceliyorsunuz. Diğer şehirlerdeki durumu nasıl değerlendiriyorsunuz? O şehirlerde salgın nasıl yönetiliyor?*

Salgın sonrasında kentler, bu yeni gerçekliğe adapte olmaya yönelik farklı uygulamalar geliştirmeye başladı. Ulaşım konusunda örneğin, mart ayı içerisinde Bogota, toplu taşıma araçlarındaki kalabalığı azaltmak ve korona virüsünün yayılmasını önlemeye yardımcı olmak için 76 km'lik geçici bisiklet şeritleri açacağını duyurdu.

Mexico City ve Londra gibi kentler uzun yıllar bisiklet ağılarını büyütme için harcanan faydaları gördü ve geçici bisiklet önlemlerini kalıcı hâle getirmek için harekete geçme kararı aldı. New York Valisi Andrew Cuomo, bisiklet ağını genişletmek ve kent genelinde bisikletçilerin güvenliğini artırmak için bir dizi girişimde bulundu. Helsinki daha bütünsel bir bakışla “işlevsel şehir yaklaşımı”nı geliştirdi. Üç bileşenli yaklaşımda, dijital teknolojinin ve yeniliğin verimli hizmet sunumunun temeli olması; karar verme süreçlerinde toplum katılımının sağlanması; enerji güvenliği, hareketlilik ve yaşam kalitesi bileşenleriyle karbon nötr olma hedefi önceliklendirildi. Bu yaklaşımla kentin krizi bütünsel olarak yönetmesi ve sonuçları verimli bir şekilde sunması sağlanıyor.

• *İstanbul'u nasıl bir gelecek bekliyor?*

İstanbul'un ülke içinden ve komşu ülkelerden aynı trendle göç almaya ve benzer yatırım kararlarını uygulamaya devam etmesi durumunda ve yaşamayı beklediğimiz deprem, iklim krizi gibi kriz ortamları düşünüldüğünde kenti çok daha zor günler bekliyor. İstanbul için daha yaşanabilir bir gelecek sağlanması nüfus büyüklüğünü ve dolayısıyla da kaynak tüketimini kontrol altına tutmakla sağlanabilecek. İstanbul, kaynakları tüketen bir kent konumundan sürdürülebilir bir kent konumuna geldiğinde gelecek için çok daha umutlu konuşabiliriz.

GazeteKadıköy

Haftalık süreli yerel gazete

Kadıköy Belediyesi ve Kadıköylülere adına
Sahibi Kadıköy Belediye Başkanı

Av. Şerdl Dara ODBAŞI

YAYIN KURULU

Dinç COBAN,
Ayten GENÇ, Leyla ALP

Yazı İşleri Müdürü

Semra ÇELEBİ

Sayfa Tasarımı

Yasemin ÖZGÜNEŞ – Sinem HAMARAT

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Serkan OKAY

Haber Merkezi

Gökçe UYGUN – Erhan DEMİRTAŞ

Reklam Servisi

Özge ÖZVEREN MUSLU

Reklam: (216) 345 82 02

Adres: Osmanağa Mahallesi
Söğütözü Cad.
Kalem Sok. No: 7/2 A Blok
Kadıköy
Tel: (216) 348 70 60
Reklam: (216) 345 82 02www.gazetekadikoy.com.tr
www.facebook.com/gazetekadikoy
www.twitter.com/gazetekadikoy
E-posta: gazetekadikoy@gmail.com
Dağıtım: Mehmet Gündoğdu
(0532) 727 01 07Baskı: İleri Basım Matbaacılık Amb. Reklam Tanıtım Yayıncılık ve Teknik Hizmetleri Ticaret A.Ş.
Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhsa Plaza No:11 A/21 Yenibosna / İSTANBUL

Gazetemizde yayınlanan yazıların yasal sorumluluğu yazı sahibine aittir.

MURAT BEŞER

muratbeser@muratbeser.com

Çağlan'cı Metal

Hendeseden anlamam ama hayırlı insanı gözünden tanırım. Peşrev Çağlan Tekil ile başlamamış olabilir, ama taksime onunla geçilmiş, memleketin metal müziği adeta assolist mertebesine yükselmişti.

Müsaadenizle tersten telaffuz edeceğim; konunun açıklığa kavuşması açısından daha aydınlatıcı olacak: Çağlan metalci değildi, metal müziği Çağlan'cıydı. Çağlan "metalci" kafa kağıdıyla o kadar özdeşleşmişti ki; bu özdeşlik hüviyeti arkaya itmiş, ikisinin yer değiştirmesine sebebiyet vermiş, hatta bir süre sonra özne sıfatın ta kendisi olmuş; Çağlan'ı sadece "metalci" sıfatıyla tarif etmek olanaksız hale gelmişti. Bir yerden sonra onu sadece metal müziği üzerinden tarif edemiyor, ama metal müziğini onun üzerinden rahatça izah edebiliyorduk. Örneğin buraya konsere getirdiği toplulukların müziklerini soranlara "Çağlan getirdi" demek kâfi geliyordu. Şu anlaşıyordu ki, memleketin metal müzik zevki Çağlan'cı

olmuştu. O nedenle "Metalci Çağlan" değil, "Çağlan'cı Metal" desek yeriydi. Lakaplarından en bilineni Baron idi. Mesai arkadaşı ve yakın dostu Doğu Yücel'in "Düşler ve Kabuslar" forumunda üzerine kalmıştı Baron lakabı, 2000'lerin ortasında. Bu forumda hararetili tartışmalar oluyor, genç insanlar kamplar halinde ateşli yorumlar yapıyorlardı. Birisi en aktif figürlerden biri olan Çağlan'a bu hararetili tartışmaların birinde böyle hitap etmiş, ama o şahıs bile bu lakabın üzerine kondurulmuş sayısız olumlu sıfattan daha fazla kalacağını kestirememişti.

Çağlan'ı doksanlı yılların ortalarına doğru Akmar Pasajı'nda tanıştım. Pasajda aynı yıllarda iki ayrı dükkânda (o Saadeth, ben Zihni Müzik'te) çalışmış, ardından sayısız sohbet ve konserde birlikte bulunmuştuk. Önyargılar nedeniyle hoş başlamayan ama iyi devam eden ve hiç eksilmeyen bir hukuka sahiptik. Bunda iki sebep vardı; birincisi seksenli yıllarda metal müzik hakkında Güneş gazetesine yazdığım yarı sosyolojik metal müzik yazısının bir suya atılan taşın etrafına yaydığı dalgalar, ikincisi de Stüdyo İmge Der-gisi editörlüğüm dönemindeki fanzin-basılı dergi zıtlaşmasıydı.

Şayet bir müziğe, türe, kültüre bağlılık konusunda bir hiyerarşi varsa, Çağlan karakuşak metalciydi. Ülkemizdeki ellili yaşlarına merdiven dayamış metalcilerin

çoğu gibi önce seksenli yılların pop-rock ve hair isimlerini sevmişti. Caddebostan Plaj Yolu çocuğu olarak lisede Duran Duran, Modern Talking takip ederken, sınıftan bir çocuğun defterini Scorpions resimleriyle kapladığını gördüğünde kiblesini değiştirmişti. Iron Maiden'in "Live After Death" kasetini aldığı anda, Metalium üyeleriyle tanıştığında, yolu Akmar Pasajı'na düştüğünde, kendini kutsal bir vazife koşacak o ışıklı yola caktan çıkmıştı.

Misyoner olarak alemin hem zemininde hem de tepesinde çalışan bir emekçiydi. Metalcilerin örgütsüz bir örgüt üyesi ya da şifahen kontrat imzalamış bir camia olduğunu varsayacak olursak, bu kalabalığın tutkalıydı. İnsanları peşinden sürükler, organizasyonlarıyla konsolide ederdi. Müzik misyonerliği ne kadar mühimse, insanlığı da o kadar büyüktü. Gönü geniş, eli açıktı. Davetiyeler, kapıda isim yazdırmalar, kulislerde konser sonu izzet ikramları... Çağlan ile bir konser izlememiş, kulisinde bir bira iç-

memiş metalci, bana göre eksik metalciydi.

Metal medyamızın Don Kişot'unun el attığı, bir çırpıda saymakta zorlanacağımız sayıdaki meccradan sonuncusu Headbang idi. (Mondo Trasho ile ilk fanzimiz olan) Laneth ve Non-Serviam'in ardından, bir derginin yanında beleşe ikram edilerek vücut bulan Headbang, toplum muhafazakarları ve resmi ideoloji tarafından bir kenara itilen heavy metal gençliği için ikinci bahar olmuştu. Müsebbibi olduğu basılı medyalar camianın ateşli mücahitlerini bünyesinde toplayarak, bu müziğe gönül verenlerin rüştünü ispat etmişti. Bu zaferlerin komutanı şüphesiz Çağlan idi.

Bir gelenegî, bilhassa kuşağının kâğıttan okuma ve yazılı basın alışkanlığını sürdürme sevdasına ömrünü adayan bu tutkulu adam, mü-

zik dergilerinin yaşaması, uzun soluklu olması, ne pahasına olursa olsun çıkması devam etmesi için elindeki avucundakini döküyordu.

Ameliyle beti benzi solgun, saçları uzun, tişörtleri siyah tüm metal çocuklarının kalbine nicedir dökülmüştü. İnandığı ve sevdiği dünya uğruna sıyah tişörtünü hiçbir zaman katlayıp çekmecesine koymamış, kurumsal yollarda kravat takmamıştı.

15 Şubat tarihinde geçirdiği beyin kanaması sonucu hastaneye kaldırılmış ve bir ameliyatin ardından belirsiz bir geleceğe kadar uykuya alınmıştı. Cerrahpaşa Hastanesi'nde yattığı binanın karşısındaki kantinde, insanların nöbet tutarak iyi haberler beklediği günlerin 52'ncisinde kaybettik.

Misyoner ruhunu bu kadar zarif biçimde taşıyanların kuşağındaki son temsilcisiydi. Erken ölümü sadece bir faninin bedensel göçü değil, adeta gelecekte pek çok insanın metal müzikle arasında kurduğu bağın zayıflaması, aradaki köprünün yıkılışıydı.

Çalışkan, üretken, iyi huylu ve optimist insan Çağlan Tekil'i 49 yaşında vaktisiz kaybetmiş olmanın verdiği ezici üzüntünün derinliği, yapacak henüz çok şeyi olmasından ve camiadaki hayırlı insanlar listesinin tepelerinde yer almasından kaynaklanıyordu.

MÜZİK NOTALARI NASIL BULUNDU?

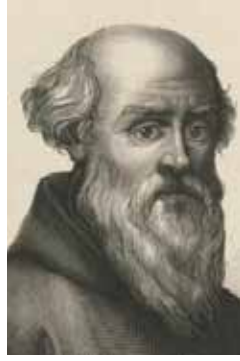
Bazen neşemize bazen hüznümüze eşlik eden şarkıların temeli olan notaların nasıl icat edildiğini biliyor musunuz?

İnternet ortamında konuyla ilgili yer alan makalelerden derlediğimiz bilgilere göre müzikteki matematiksel gizemi keşfederek yazıya dökmeyen ilk temeli Pisagor (Pythagoras, M.Ö. 530-450) tarafından

atılmış. Pisagor'un müziğin içindeki matematiği bir demirci dükkanının önünden geçerken keşfettiği rivayet ediliyor. Demirci ustasının, demir döverken kullandığı aletlere göre değişik sesler çıkarması Pisagor'un ilgisini çekmiş. Dükkanı kapattırarak ustaya çeşitli aletler kullanmış ve kayıtlar almış.

NOTALARIN BABASI
Batı müziği 9. yüzyılın başına kadar notalama-

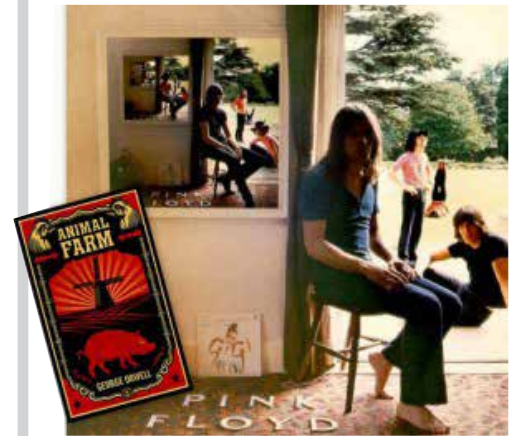

dan habersizmiş. Eserler kulak yoluyla kuşaktan kuşağa aktarılıyor, bu arada değişime uğruyor, zamanla unutulabiliyordu. 9. yüzyılın ikinci yarısında ilk notalama sistemi ortaya çıkmış. İtalya Toskana'da Arezzo katedralinde rahip Guido, 1030 yılında koro çocuklarına duaları ezberletmek için bir yöntem bulmuş; her yeni sesin bir öncekinden daha yüksek başladığı bir halk ezgisi öğretmiş. Sonra bunu Latince ve dinsel içerikli bir metne çevirmiş. Elinin parmaklarındaki girinti ve çıkıntılara metnin ilk hecelerini yazmış. Böylece bir gam dizisinin sekiz notasını birden sergilemiş. Bu yöntem müzik tarihinde "Guido'nun eli" olarak anılıyor.

Müzik alfabesi yapılıyor

Babylon bugünlerde "Şimdi. Evde. Müzikle Kal." mesajı veriyor. Sosyal medya hesapları üzerinden verdiği mesajlar ve paylaşımları içeriklerle müzikseverlerin yanında olan Babylon, "Evde Müzikle Kalmanın Alfabeti" kampanyasını başlattı.

Babylon, ahalisini 29 gün boyunca her gün yeni bir harf ve o harfin sloganına uygun şarkı ekleyecekleri listede buluşturuyor. Sevdiğimiz müzikleri tekrar tekrar dinlediğimiz, yenilerini keşfettiğimiz ve yeniden konserlerde buluşacağımız günlere ithafen herkesi her güne bir şarkı paylaşmaya davet ediyor.

7 nota ve edebiyat...

Edebiyat ve müzik aşılan yüzyıllar boyunca hep yakın olmuş, hatta iç içe geçmiş, birbirlerini ilham ile beslemiş ve zenginleştirmiş iki ayrı sanat dalı. Müzik ve edebiyat ilişkisinde, Edebiyatın majör ve minör yapıtları, şarkı sözü yazarlarının bazılarına esin kaynağı olagelmış hep.

İdexit'in sitesinde yer alan "edebi şarkılar" listesini sunuyoruz. Bahsi geçen kitapları okurken, o satırlardan ilham alan şarkıları da dinleyebilirsiniz.

- Albert Camus – Yabancı / The Cure – The Killing An Arab
- Emily Bronte – Uğultulu Tepeler / Kate Bush – Wuthering Heights
- Tolkien – Yüzüklerin Efendisi / Led Zeppelin – Ramble On
- Ernest Hemingway – Çanlar Kimin İçin Çalıyor / Metallica – For Whom The Bell Tolls
- Patrick Süskind – Koku / Nirvana – Scentless Apprentice
- Aldous Huxley – Cesur Yeni Dünya / Iron Maiden – Brave New World, The Strokes – Soma
- J. D. Salinger – Çavdar Tarlasında Çocuklar / Guns N' Roses – The Catcher In The Rye
- Mihail Bulgakov – Usta ile Margarita / Rolling Stones – Sympathy For The Devil
- Lewis Carroll – Alice'in Harikalar Diyarı / Jefferson Airplane – White Rabbit
- George Orwell – 1984 / Radiohead 2+2=5
- George Orwell – Hayvan Çiftliği / Pink Floyd – Animals
- Edgar Allan Poe – Morgue Sokağı Cinayetleri / Iron Maiden – Murders In The Rue Morgue
- William Shakespeare – Romea ve Juliet / Dire Straits – Romeo ve Juliet
- Douglas Adams – Otostopçunun Galaksi Rehberi / Coldplay – 42
- Franz Kafka – Ceza Kolonisinde / Joy Division – Colony
- Thomas Mann – Venedik'te Ölüm / Grey Gardens – Rufus Wainwright

Canlı Yayın
SİNEMA SOHBETLERİ
@SinematekSinemaEvi
08 MAYIS CUMA 15.00
HALE SOYGAZİ
GEÇMİŞTEN KORONA SONRASINA OYUNCULUĞUN DÖNÜŞÜMÜ
Instagram hesabımızdan takip edebilirsiniz.

EĞİTİM EVİMDE
8-11 Yaş
11, 13, 15, 18, 20, 22, 25, 27, 29 Mayıs / 15.00-16.00
BİRLİKTE MASAL KİTABI YAPIYORUZ
Eğitmen **Can Gürses**
Atölye tarihinin 5 gün öncesi itibarıyla on-line olarak kaydınızı <http://hkcm.kadikoy.bel.tr/> adresi üzerinden yapmanız gerekmektedir.
Katılım 10 öğrenci ile sınırlıdır. Her atölye toplam 9 saat sürmektedir. Atölyeye devam zorunluluğu vardır.

KORONA VIRÜSÜ

hakkında her şey

Hastalığın ileri yaş ile astım, diyabet, kalp gibi hastalığı bulunanlarda daha ağır seyrettiğine işaret eden Prof. Dr. Fehmi Tabak, “Virüs özellikle akciğerlerimizi tehdit ediyor” diyor

● Seyhan KALKAN VAYIÇ

Hayatımızın bir anda değişmesine neden olan korona virüsü, sağlığını tehdit etmeyi sürdürüyor. Virüsün yol açtığı hastalık (COVID-19) bulaşma-ya ve insanlar hayatlarını kaybetmeye devam ediyor. Hastalık üzerinde etkili ilacın ve aşının olmaması da hastalığın bulaşma ve iyileşme seyrini etkiliyor. Bilim insanları da hastalığın tedavisi için aşı çalışmalarına devam ediyor. Şu an yaşamımızın en önemli gündem maddesi olan korona virüsü hakkında merak edilen birçok soru var. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı'nda öğretim üyesi olan Prof. Dr. Fehmi Tabak, bu sorulara aydınlatıcı cevap verdi.

◆ **Hastalık tanısı nasıl konulur?**

Burun ve boğazdan numune alınarak moleküler yöntemler (PCR) ile tanı koyulmaktadır. Bu yöntem ile olguların yaklaşık 3'te ikisine tanı koyulmaktadır. Akciğer tomografisinde de tipik bulguların olması negatif çıkan olgularda olası COVID-19 tanısına yardımcı olmaktadır.

◆ **Hastalığın bulaşma yolları nelerdir?**

Şu ana kadar hastalığın bulaşma yolunun damlacık yoluyla olduğu bildirilmiştir. Hasta kişi ile bir metreden yakın temas, kirlı ellerin yüze-göze sürülmesi ile bulaşmaktadır. Virüsün kuluçka süresi ile ilgili bilgiler sınırlıdır. Virüsle karşılaşan kişilerde belirtiler genellikle ilk hafta içinde başlamakla birlikte bu süre nadiren 27 güne kadar uzayabilmektedir. Virüsün dış ortamda canlı kalma süresi net olarak bilinmemektedir.

◆ **“ÖKSÜRÜK, HALSİZLİK, ATEŞ...”**

◆ **Hangi durumlarda enfeksiyondan şüphelenilmeli?**

Ateş, öksürük, solunum sıkıntısı, halsizlik, kas ağrıları, tad-koku bozukluğu ve ishal gibi yakınmalar bu dönemde bize COVID-19'u düşündürmelidir. Bu bulgular varsa kişi hemen diğer kişilerden ayrı bir alana alınmalı, maske kullanması sağlanmalı ve İl Sağlık Müdürlüğü ile iletişime geçilmelidir.

◆ **Şüpheli hastayla temas durumunda ne yapılmalı?**

COVID-19 tanılı veya şüpheli bir kişi ile yakın temas etmiş olanlar, son temaslarından sonraki 14 gün boyunca günde iki kez ateşlerini ölçmeli, öksürük, solunum sıkıntısı, boğaz ağrısı, baş ağrısı, vücut ağrıları, ishal, bulantı, kusma ve burun akıntısı gibi belirtiler açısından kendilerini takip etmeli. Belirtiler başlar ise sağlık görevlilerine bilgi vermeli veya maske kullanarak sağlık kuruluşlarına başvurmalıdır. Hasta ile temas halindeki sağlık çalışanlarının, aile üyelerinin ve ziyaretçilerin sayısı sınırlanmalı, tüm personel ve ziyaretçiler de dahil olmak üzere hastanın odasına giren tüm kişilerin kaydı tutulmalıdır. Hastada belirtiler ortadan kalkana kadar bu önlemlere uyulmalıdır.

◆ **Hastalık kimlerde ağır seyretmektedir?**

Hastaların yüzde 80'inde hastalık yakınmasız veya hafif bulgular ile seyretmektedir. COVID-19 ileri yaş ve eşlik eden hastalığı (astım, diyabet, kalp hastalığı gibi) bulunanlarda daha ağır seyretmektedir. Bugünkü verilerle hastalığın yüzde 10-15 olguda ağır seyrettiği, yaklaşık yüzde 4 olguda da ölüme sonuçlandığı bilinmektedir.

◆ **“AKCİĞERLERİMİZİ TEHDİT EDİYOR”**

◆ **Bu virüs hangi organları daha çok tehdit ediyor?**

Virüs özellikle akciğerlerimizi tehdit etmektedir. Esas zararını orada yapmaktadır ama diğer organlarımızı da az da olsa etkilemektedir. Ciddi akciğer zararı olanlarda hasar bırakıp bırakmadığını bilmiyoruz. Hastaların takibinde bu sorunun cevabını verebileceğiz.

◆ **Hastalığın etkili bir tedavisi var mı?**

Hastalığa özgü olarak geliştirilmiş ilaç çalışmaları devam etmekte beraber sıtma tedavisinde kullanılan ilaç ve virüsün çoğalmasını engelleyen ilaç etkili olabilmektedir. Hastanın genel durumuna göre destek tedavisi uygulanmaktadır.

◆ **Hastalık evde atılabilir mi?**

Hastalık çoğu kişide nezle veya gribal enfeksiyon gibi geçirilmekte ve evde takip edilebilmektedir. Salgının önlenmesi için hafif üst solunum yolu belirtileri

varlığında mümkün ise sağlık kuruluşlarına gidilmesi, gidilmesi gereken durumlarda mutlaka maske takılması ve diğer hastalarla temasın en aza indirilmesi önemlidir. Kronik hastalığı olanlar ve 60 yaşın üzerindeki kişiler ise salgın durumunda hastalıktan korunmak için evde kalmaları, belirtiler başlaması halinde ise gecikmeden sağlık kuruluşlarına başvurmaları önerilir.

◆ **“ELLER SU VE SABUNLA YIKANMALI”**

◆ **Maske kullanımı hakkında neler söyleyebilirsiniz?**

Şu dönemde herkesin maske kullanması virüsün yayılmasını engelleyecektir. Herhangi bir viral solunum yolu enfeksiyonu geçirmekte olan kişinin mümkünse basit tıbbi maske kullanması önerilmektedir. Filtreli maskeler, hastalara bakım veren sağlık çalışanları için önerilmektedir.

◆ **Virüsten korunma yolları nelerdir?**

El temizliğine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik veya antibakteriyel içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

✓ Eller yıkanmadan ağız, burun ve gözlerle temas edilmemelidir.

✓ Hasta insanlarla temastan kaçınılmalıdır.

✓ Hasta insanlarla veya çevreleriyle doğrudan temas ettikten sonra eller yıkanmalı, ortak kullanılan nesneler ve yüzeyler dezenfekte edilmeli, havlu gibi kişisel eşyalar ortak kullanılmamalıdır.

✓ Hastaların yoğun olarak bulunması nedeniyle mümkün ise sağlık merkezlerine gidilmemeli, sağlık kuruluşuna gidilmesi gereken durumlarda ise diğer hastalarla temas en aza indirilmelidir.

✓ Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağız tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmeli, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içi kullanılmalı, mümkünse kalabalık yerlere girilmemeli, eğer girmek zorunda kalıyorsa ağız ile burun kapatılmalı ve tıbbi maske kullanılmalıdır.

✓ Çiğ veya az pişmiş hayvan ürünleri yemekten kaçınılmalıdır. İyi pişmiş yiyecekler tercih edilmelidir.

✓ Seyahat sonrası 14 gün içinde herhangi bir solunum yolu semptomu olursa maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna başvurulmalı ve doktora seyahat öyküsü hakkında bilgi verilmelidir.

COVID-19 için bağışıklık güçlendirici ipuçları

● **Uzm. Diyetisyen Bengisu Çağla Deniz**

● **Diyetisyen Özge Deniz**

Bağışıklık (İmmünite); vücudun kendisine zararlı olan organizma ve toksinlere karşı gösterdiği dirençtir. Bağışıklık düzeyi her insanda farklılık gösterir. Bu farklılık genetik özellikler, beslenme alışkanlıkları, yaşam şekli ve çevresel etkenlere bağlıdır. Bağışıklık düzeyi yeterli ise, vücut zararlı organizma ile karşılaşsa bile kendini koruyabilir, herhangi bir hastalık ve enfeksiyon oluşmaz.

DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü)'nün artık pandemi olarak kabul ettiği korona virüsü hastalığı (Covid-19) ülkemizde de halk sağlığını tehdit eden önemli bir etkenidir. Korona virüsünün bulaşmasını tek başına engelleyebilecek veya tedavi edebilecek herhangi bir gıda olmasa da; düzenli uyku, fiziksel aktivite ile birlikte özellikle sağlıklı ve dengeli beslenmenin de bağışıklık sistemini güçlendirdiği kanıtlanmıştır.

Bu zor dönemi rahat atlatabilmek için beslenmede yapılabilecek düzenlemeler şunlardır;

Seçilecek gıdalar; protein, lif, vitamin, mineral ve antioksidanlardan zengin olmalıdır. Türkiye'ye Özgü Beslenme Rehberi'nde önerilen Sağlıklı Yemek Tabagı'na göre her ana öğünde tabağın bir çeyreği sebzelere, diğer çeyreği tam tahıl ürünlerinden ve kalan yarısının üç parça halinde meyvelerden, yüksek proteinli gıdalardan (kuru baklagiller, et, yumurta, balık, yağlı tohumlar, vb.) ve süt ürünlerinden (süt, yoğurt, ayran, peynir vb.) oluşması önerilmektedir.

Besin değeri yüksek ve dayanıklı olan bir başka protein kaynağı ise kuru baklagillerdir. Yeşil-kırmızı mercimek, nohut ve fasulye çeşitleri, barbunya, vb. gıdalar her gün tüketilebilirler. Pişirme süresi uzun olan bu ürünlerin önceden haşlanıp sonra hızlıca pişirilebilecek şekilde buzlukta saklanması kuru baklagillerin tüketimini kolaylaştırır.

Haftada en az 2 kere omega-3 bakımından zengin balık çeşitleri (somon, uskumru, sardalye, hamsi vb.) tüketilmelidir.

Mevsime uygun uzun süre dayanabilecek bazı sebzeler; karnabahar, lahan, kabak, brokoli, biber, turp, havuç, patates; meyvelere ise elma, portakal, greyfurt, mandalina, olgunlaşmamış muz örnek verilebilir. Özellikle narenciye grubu meyveler bağışıklık sistemini destekleyici C vitamini zengin olduğu için bu meyvelerin tüketimine ağırlık verilmeli, mümkünse yemeklere taze limon sıkılmalıdır. Bunların yanında kuru meyve, kuru bamy, patlıcan, biber, domates gibi gıdalar da raf ömrü uzun; lif ve mineral kaynağı olduğu için evde bulundurulmalıdır.

Gün içinde yeterli sıvı alınmalıdır. En az 2-2,5 litre su tüketilmelidir.

Probiyotik içeren gıdalar da beslenmede mutlaka yer almalıdır. Ev yapımı veya probiyotik takviyeli yoğurt, turşu ve kefir bunlardan bazılarıdır.

Bunların yanında tüketimi sınırlandırılması gereken yiyecek ve içecekler ise; kan şekerini hızla yükselten şeker ve şekerli yiyecek ve içecekler, beyaz undan yapılmış hamur işi ürünler, işlenmiş et ürünleri, aşırı tuz içeren besinlerdir (hazır soslar, cips vb.).

Enerji içeriği yüksek alkolü içeceklerin de vitamin-mineral emilimini olumsuz etkilediği ve uyku problemlerine yol açtığı için tüketimi sınırlandırılmalıdır.

TEV, sağlık çalışanlarının çocuklarına umut olacak

Türk Eğitim Vakfı (TEV), salgında hayatını kaybeden sağlık çalışanlarının çocuklarına burs tahsis etmek için yeni bir kampanya başlattı

● Fırat FISTIK

53 yıldır maddi olanakları sınırlı olan öğrencilere burs desteği veren Türkiye'nin en köklü vakıflarından TEV, bu salgında da harekete geçti ve mücadelenin en ön saflarında mücadele eden, yaşamını yitiren sağlık çalışanlarının çocuklarına özel yeni bir fonu hayata geçirdi.

TEV Genel Müdürü Yıldız Günay, vakfın her dönem olduğu gibi bu dönemde de üstüne düşen görevleri yerine getirmek için çalıştığının altını çizerek şunları söyledi: “Bugünlerde salgını durdurmak ve toplum sağlığını korumak için birçok kurum ve kuruluş etkin bir şekilde mücadele veriyor. Hepimizi zorlayan bu günleri, sağlığını ve hayatımızın sekteye uğramadan devam etmesi için çalışanlar sayesinde evlerimizde güvenli geçirebiliyoruz. Salgın dönemini birbirimize destek olarak ve moralimizi yüksek tutarak geride bırakacağımıza inanıyoruz. Ancak salgın sonrası hayat normale dönerken, uzun vadede ihtiyaçların devam edeceğini ön görüyoruz. Bu farkındalıkla da bizim için sevdiklerini arkada bırakarak bu mücadelenin ön saflarında yer alan ve maalesef virüs sebebiyle hayatlarını kaybeden tüm sağlık çalışanları kahramanlarımızın çocuklarının eğitimlerinin yarım kalmaması için hızlıca harekete geçtik ve ‘TEV Korona Kahramanlarına Vefa Fonu’nu hayata geçirdik. Misyonumuz gereği, bize miras bırakılan çocuklarımızın gelecekteki eğitim hayatlarında nasıl destekleneceklerini tüm ayrıntılarıyla çalışarak, onlara eğitim hayatları boyunca destek olma hedefi ile yola çıktık.”

KAMPANYA GENİŞLETİLEBİLİR

TEV Korona Kahramanlarına Vefa Fonu ile eğitim hayatları boyunca bu burstan yararlanacak çocukların ilk yıl için tek şartının eğitime devam zorunluluğu olduğunu altını çizen Günay, bu fonu salgın süresince çalışmak zorunda olan ve hayatını kaybedenlerin çocuklarını da kapsayacak şekilde genişletmeyi hedeflediklerini belirtti.

Salgın süresince TEV, başlatılan yardım kampanyası dışında Ankara'daki Sedef Ölçer Yükseköğrenim Kız Öğrenci Yurdu'nun kapılarını da sağlık çalışanlarına açtı. “TEV olarak koronavirüsün dünya ve ülkemizdeki yayılım haberlerini dikkatle takip etmeye devam ediyoruz. Bağışçılarımızın, bursiyerlerimizin, çalışanlarımızın sağlığı ve güvenliği en büyük önceliğimiz” diyen Günay, “En önemli gücünü eğitimi bir gençlik ve aydınlık bir ülke hedefinden alan TEV Ailesi olarak bu olağanüstü günlerde öğrencilerimizin kesintisiz destek alabilmesi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Gelişmeler ve alınan tedbirlere ilişkin tüm iç ve dış paydaşlarımızla yakın koordinasyon halinde çalışıyoruz. Korona virüs mücadelesinin olumlu sonuçlanmasında tedbir boyutunun yanı sıra moral motivasyon tarafında da farkındalığı artırmayı amaçlıyor, bursiyerlerimiz ve vakıf yönetimimizle bağışçılarımızı güdümlü olarak arayıp, Türk Eğitim Vakfı'nın kocaman bir aile olduğunu ve her zaman yanlarında olduğumuzu hatırlatıyor, onların tüm ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyoruz. Bursiyerlerimizle ise birebir ve anket yöntemiyle iletişime geçiyor, ihtiyaçlarını öğrenip destekliyoruz. Ayrıca mezun bursiyerlerimizle temaslarımızı da bu süreçte güçlendiriyoruz” diye konuştu.

* **Kampanyayla ilgili ayrıntılara www.tev.org.tr internet sitesi üzerinden ulaşılabilir.**

GELİŞİM
TIP LABORATUVARLARI
Kuruluş 1993

Genel Yönetmen: Prof. Dr. Paşa Göktaş

Laboratuvarlarımız, yaygın şubeleri ve görevlileriyle, İstanbul'un çoğu merkez bölgelerinde **EVDEN KAN ALMA** hizmeti yürütmektedir.

Evden kan alma hizmetimiz için laboratuvarlarımızla, telefon ya da www.gelisimlab.com.tr adresinden iletişime geçebilirsiniz.

www.gelisimlab.com.tr gelisim@gelisimlab.com.tr

facebook.com/gelisimtiplab instagram.com/gelisimtiplab

MERKEZ VE ŞUBELERİMİZ:

MERKEZ: Bağdat Cad.No:28 Kızıltoprak, Tel: (0216) 349 51 51
Feneryolu: Bağdat Cad.No:67 Kızıltoprak Tel: (0216) 345 46 51
Şaşınbakkal: Bağdat Cad.No:367/3 Tel: (0216) 385 02 89
Kadıköy: General Asım Gündüz Cad.No:8/11 Kat:1 Tel: (0216) 418 00 88
Göztepe: Fahrettin Kerim Gökay Cad.No:175/5 Tel: (0216) 566 27 75
Nişantaşı: Valikonagı Cad.No:64/2 Nişantaşı Tel: (0212) 231 49 67
Haseki: Millet Cad.No:21/3 (Haseki Hst.yanı) Tel: (0212) 529 89 79

Ülkemizde Yaşlılara En İyi Hizmette Öncü, Önder ve Örnek Kuruluş

KASEV Vakfı

Dinlenmeevi-Huzurevi-Özel Bakım Bölümü Tesisleri

- ✓ Felçli, Alzheimer, Parkinson gibi hastalıklarda yaşlıya özel bakım uygulayan modern sistemleri,
- ✓ Hastane sonrası tıbbi bakimevi ve sosyal-psikolojik destek çalışmalarıyla,
- ✓ Ayrıca tatile giderken aile büyüklerini gönül rahatlığı ile emanet edebileceğiniz,
- ✓ Yaşlılarınıza güvenli ev sahipliği yapacak kurum olarak yanındayız.

www.kasev.org.tr

Tel: (0216) 493 57 21 (5hat) - GSM: (0533) 657 73 78
Fax: (0216) 494 33 57 - E-mail: info@kasev.org
Adres: KASEV Vakfı Kamil Çetin Oraler Kampüsü
Edebali Caddesi No:1 Aydıntepe - Tuzla / İSTANBUL

Moda yazarı Seda Yılmaz, "Elimizdekilerin kıymetini bilme duygusunu unuttuk. Salgın, gezegeni önemsemeden durmaksızın tüketmenin sonuçlarını da gösteriyor. Umarım ihtiyacımız olanla yetinmeye alışabiliriz" diyor

● Gökçe UYGUN

Karantina günlerinde evden çıkmama lüksüne sahip olanların ortak mevzularından biri kıyafet konusu... Evde bile grand tuvalet giymeli mi, pijamalara teslim mi olmalı?

Biz de bu konuyu bir bilene soralım dedik; Kadıköylü moda yazarı Seda Yılmaz'a danıştık. Uzun yıllar moda dergilerinde editörlük yapan Yılmaz, bundan kısa bir süre önce "Giysiler Ne Anlatır?" isimli bir kitap kaleme aldı. Yılmaz, Mundi Kitap tarafından yayınlanan kitapta, yakın zaman moda tarihini, sarkastik bir dille kendi hayatıyla harmanlayarak anlatıyor.

Moda dünyasının perdelerini aralayan Yılmaz ile salgın günlerinde moda konusunda söyleştik.

◆ **Seda belli ki çok dolmuşsunuz da bunları yazmışsınız. Nasıl çıktı bu kitap?**

Uzun yıllardır modayı tutkuyla seven, anlamaya çalışan ve bu konuda kalem oynatan bir editörüm. Üzerine düşünürken ve yazarken modayı sorgulamaktan, eleştirmekten hiç kaçınmam. Kitabımla modanın merak uyandıran parıltılı dünyasını ve o parıltının ardında olan biteni anlatmak istedim.

◆ **Maalesef haksızlık yaparak bir soru soracağım :) 168 sayfa dolu yazmışsınız ama kitabın adındaki soruyu ben size sormak istiyorum; Giysiler ne anlatır?**

Giysiler, kendimiz hakkında söylemek istediklerimizi anlatmamıza aracılık ederler. Moda, en çok da kimliklerimizle ilgilidir. Giydiklerimizle, politik duruşumuzdan sosyal statümüze, cinsel yönelimimizden toplumsal aidiyetlerimize bir sürü konuda dışarıya ufak ufak bilgiler taşırız. Bunu bazen son derece bilinçli yaparız, bazen farkında bile olmadan.

◆ **Nasıl ki futbol sadece futbol değilse, 'moda da sadece moda değildir' diyebilir miyiz?**

Elbette. Moda, tarihsel olarak kadınlıkla ilişkilendirilmesinden ötürü hep küçümsenmiştir. Oysa, hem tüm dünyada milyonlarca insanı istihdam eden dev bir endüstri hem de sosyal, kültürel ve sanatsal bir olgu. Modadan söz ederken, işin içine üretim ve tüketim pratikleri, kimlik ve beden politikaları, popüler kültür, tarih giriyor. Sırf bu bile bize moda'nın ne kadar zengin bir platform olduğunu gösteriyor.

"GİYSİLERİN GÜCÜ VAR"

◆ **Siz de sosyal medyada görmüşsünüzdür karantinada giyim kuşamla alakalı pek çok paylaşım yapılıyor. Kimileri pijamasını çıkarmazken kimileri dışarı çıkar gibi hissetmek için kotla evde oturuyor. Öncelikle şöyle sorayım; 'karantina modası' diye bir tanımdan söz edebilir miyiz?**

İçinde bulunduğumuz olağanüstü durumla başa çıkma yöntemlerimiz değişkenlik gösteriyor. Modanın kendimizi ifade etme araçlarından biri olduğunu düşünürsek, karantinada giydiklerimizle bunu değerlendirip değerlendirmemek tamamen bize kalmış. Aslına bakarsanız kendimiz için olduğu kadar başkaları için de giyiniriz. Sokağa daha az çıkmak, bizi gören gözlerden mahrum kalmak demek aynı zamanda. Onun için karantina modasından söz edebileceğimizi düşünmüyorum.

◆ **Sizin karantina modanız nasıl? Yani evde, markete çıkarken nelere dikkat ediyorsunuz kıyafet seçiminde?**

Normalde de evden çalıştığım için karantinada giydiklerim pek değişmedi. Kahvaltıdan sonra mutlaka pijamalarımı çıkarıp üzerime çabucak bir şeyler geçiriyorum. Markete giderken ne giydiğimi hiç önemsemiyorum açıkçası. Maske takmak, çantama kolonyaya atmak gibi önceliklerim var. Ama itiraf edeyim, özenli giyinmeyi özledim. Hayat normal akışından, dışarı çıktığım günlerde şayet içimden gelirse bunu yapıyordum.

◆ **Farklı bir giyim tarzı olan, şu an Amerika'da yaşayan tanıdığım bir kadın, ilginç tarzından ödün vermeden, maskeli bir fotoğrafını paylaşmış, 'market modası' yazmıştı. Sizin gözlemlerinizi neler bu konuda?**

Ben de doğum günümde çok sevdiğim, çiçek desenli bir elbise mi giydim. Çünkü ruh halimi değiştirmeye ihtiyacım vardı. Giysilerin böyle bir gücü olduğunu düşünüyorum. Arkadaşınız da bunca belirsizlikte içinde değişmeyen bir şeye tutunmaya ihtiyaç duydu belki.

"PIJAMALARA TESLİM OLMAYIN"

◆ **Moda uzmanı olarak insanlara evde vakit geçirirken neler giyip neler giymemeleri konusunda tavsiyelerde bulunsanız?**

İçinde kendimizi rahat ya da iyi hissettiğimiz kıyafetler birbirinden farklı. Kimimiz güzelce giyinip mak-yaj yaparak moral depoluyor, kimimiz en sevdiği jean ve tişörtü üzerinden çıkmamaya yanaşmıyor. Dolayısıyla bu konuda genel geçer tavsiyeler vermekten yana değilim. Sadece pijamalara teslim olmayın diyebilirim.

◆ **Kitapta sizin de bahsettiğiniz gibi bir de sütyen meselesi var ki bu da çok tartışıldı Twitter'da; karantinada sütyen giymeyen kadınlar. Sürekli evde olmanın, kadınların sütyen kullanma alışkanlığına etkisi ne olur sizce?**

Kitabımda, sütyenin ve onun öncülü sayılabilecek korse'nin tarihsel olarak kadın giyimindeki yerini, yaratılan güzellik idealleri bağlamında anlattım. Twitter'daki tartışmalarda, karantina süresince evde sütyen giymemenin kadınların göğüslerinin sarkmasına sebep olacağını söylenmesi, her şartta kadın bedeninin belirli normlara göre değerlendirildiğini ve kadınlardan da bunu dikkate alarak seçim yapmalarının beklendiğini gösterdi. Burada söylenmek istenen, sarkık göğüslerin çirkin kabul edildiği aslında. Sorunuza dönecek olursam, evde geçirilen zamanın artmasıyla beraber sütyen takmamak yaygınlaşmış

Gün içinde evden çıktıkları tek zaman dilimi çöp atmaya gittikleri vakit olduğu için, çöp çıkarırken giyinip süslenenler #binisolationouting hashtag'inin altında fotoğraf paylaşıyorlar

olsa da gündelik hayatta sütyensiz gezmek özellikle toplumsal baskıdan ötürü pek tercih edilmiyor bence.

YENİ KIYAFETLERE AŞERMEK...

◆ **Pek çok kadın (hiçbir erkekte bunu duymadım çünkü) bu süreçte dolabında ne kadar da gereksiz kıyafet olduğunu farketti. Hatta çoğu da bundan utanmış. Bu salgın, moda-alışveriş alışkanlıklarımızı da değiştirdi mi dersiniz?**

Salgının başlangıcından beri en çok tartışılan konulardan biri bu. Kitabımda yer verdiğim, Amerikan danışmanlık şirketi McKinsey'nin verilerine göre, 2000-2014 yılları arasında dünyadaki giysi üretiminin ikiye katlanmasıyla birlikte, tüketicilerin bir yılda aldığı kıyafet miktarı ortalama yüzde 60 oranında arttı. Kıyafetlerin ömrü de 15 yıl öncesine kıyasla yarı yarıya azaldı. Alışveriş alışkanlıklarındaki bu büyük değişimde, bilhassa bizi daha çok tüketmeye alıştıran hızlı moda markalarının ciddi bir payı var. Hep yeniye aşeriyoruz. Elimizdekilerin kıymetini bilme duygusunu unuttuk. Salgın ve iklim krizi, doğayı ve gezegeni önemsemeden durmaksızın tüketmenin sonuçlarını da gösteriyor aynı zamanda. Umarım durumun ciddiyetini anlayabilir ve ihtiyacımız olanla yetinmeye alışabiliriz.

HAYVANLAR, SALGIN SÜRECİNİ NASIL ATLATACAK?

Veteriner hekimler, bu süreçte hayvanların davranışlarında değişiklikler olabileceği konusunda uyarırken rutinlerin devam ettirilmesinin salgın sonrası için avantaj olduğunu söylüyor

● Fırat FISTIK

Veteriner hekimler, salgının ilk zamanlarında evcil hayvanların sokağa atılma pratiklerinin yaşandığını, evde yaşayan hayvanlar için sokağa atılmanın ekstra, ağır bir yük getirdiği görüşünde birleşiyor. Hayvanlarla rutin pratikleri devam ettirmek de hayvanlara bu süreçte psikolojik olarak iyi gelen uygulamalar. Evcil hayvanların yanı sıra sokak hayvanlarını korumak, ilgilenmek ve onların beslenmelerine katkı sağlamak, hayvan psikolojisinin bozulmasını engelleyen etmenlerden.

Türk Veteriner Hekimleri Birliği (TVHB) Merkez Konseyi Başkanı Ali Eroğlu, insanlar için önerilen sosyal mesafe, izolasyon, hijyen kurallarının dışarı çıkarılan evcil hayvanlar için de geçerli olduğunu söylerken, "Bu süreç in-

sanların psikolojisini ne kadar etkilediyse hayvanların psikolojisini de etkiledi" diyor. Hekimler, salgın sürecinde evcil hayvanların davranışlarında belli değişiklikler görülebileceği konusunda uyarırken, Eroğlu, bunun da doğal olduğunu aktarıyor. Veteriner hekim Necdet Çakır ise hayvanların psikolojilerini oldukça olumsuz etkileyen sokağa atılmaları özel bir vurgu yapıyor. Bu konuda mikroçip uygulamaları ve kimliklendirme önerilen yöntemlerden birkaçı.

Eroğlu, TVHB olarak pandemi sürecinde evcil hayvanların olduğu kadar sokak hayvanlarının da mağdur olmaması için çalışmalarını belirirken, Türkiye'de 1400 belediyenin sadece 234'ünde barınak olduğunu söylüyor ve ekliyor: "Sokak hayvanları kaderlerine terk ediliyor. Bu olumsuz durumun giderilmesi, beslenme, barınak, aşılama ve kısırlaştırma gibi hizmetlerin ülke genelinde eşit oranda verilmesi gerekiyor. Evcil hayvanların sokağa terk edilme vakalarını azaltmak için de mikroçip uygulaması ile

kimliklendirme hayata geçirilmelidir. İlaveten hayvanlara uygulanan şiddetin önüne geçmek için acil olarak 5199 sayılı kanunun cezaı yaptırımlarının yeniden revize edilmesi ve işleme konması şart."

"YALNIZLIK KAYGISI GÖRÜLEBİLİR"

Sputnik'e konuşan Veteriner Psikolog Prof. Dr. Tamer Dodurka ise evdeki hayvanların pandemi sonrası yaşayacakları sorunlara dikkat çekerek, "Evcil hayvanlar sahipleriyle şu an çok mutlular. Tekrar eski günlere döndüğünde birçok hayvanda yalnızlık kaygısı hastalığı göreceğiz" diyor. Evcil hayvanların sahipli ve sahipsiz olarak ayrılması gerektiğine dikkat çeken Prof. Dr. Dodurka, "Sahipsiz hayvanlar özellikle sokak köpekleri, bize yakın olan kuşlar, martılar pandemiden olumsuz etkilendi. Lokantalar, işyerlerinin kapanması bunların atıklarıyla beslenen hayvanları etkiledi. Ev hayvanları belki biraz daha mutlu olabilirler çünkü sahipleri evden çıkamıyor ve onlarla beraberler. Şu an onlar çok mutlular" diye konuştu. Tekrar eski günlere döndüğünde, sahipleri tarafından evde yalnız bırakılan hayvanların yüzde 50'sinden fazlasında yalnızlık kaygısı görülebileceğini vurgulayan Dodurka, sözlerine şöyle devam etti: "Köpekler sahiplerine alışınca ve birden yalnız bırakılınca bu hastalık gelişiyor. Bu da psikolojik bir rahatsızlık bunun için de tedavi gerekebiliyor. Bunu önlemenin bir yolu var. Bu canlıları birdenbire yalnız bırakmak yerine belli aralıklarla yalnız bırakıp, bu süreyi uzatırsak daha kolay adapte olabilirler. Bu hastalık köpeklerde daha çok gözüküyor. Kediler de daha nadirdir. Kediler de sosyal hayvan ama köpekler insana daha bağlı, daha kolektif yaşayan bir hayvan olduğu için doğasında yalnızlık yok. Bu nedenle köpekler daha fazla etkileniyorlar."

ZEYNEP
DİREK

Kötülük

Zor bir haftaydı. Kötülük sorununa varoluş-çu bir giriş yapmak istedim. Dostoyevski Karamazov Kardeşler'den bir parça okuduk. Bu arada çeşitli kötülüklerle karşılaşmaya devam ettik gerçek hayatta, sosyal medyada bol miktarda insanı üzen ve dehşet duygusuna kaptıran kötülük vardı. Yeni doğum yapmış bir eşeğin yavrusunu dövdüştürdüğü köpeklerle parçalatıp sosyal medyada paylaşılan bir sadist, sevemediği için çocuğunu öldüren bir baba, erkek şiddetinin hepimizi isyan ettiren sonuçları ve işsizlik, yoksulluk, açlık, ölümü yanı başımızda hissettiren bulaşıcı hastalık, depremler, çeşitli sosyal medya linçleri, sosyal medya kabalıkları.

Sadece doğal felaketler ve insanlık durumlarıyla tetiklenen eğilimlerinden kaynaklanan kötülüklerden söz etmek yetmez; bizi ruhen daha da dibe çeken siyasi kötülükleri de görelim. Gilles Deleuze 'İçgüdüler ve Kurumlar' başlıklı bir metninde şöyle yazar: 'Tiranlık yasaların çok, kurumların az olduğu bir rejimdir; demokrasi ise kurumların çok yasaların az olduğu bir rejim. Yasalar kendilerinden önce gelen ve insanları güvence altına alan kurumlar üzerinde değil de doğrudan insanlar üzerinde uygulandığında baskı ortaya çıkar.' Bu hafta konser vermesi yasaklandığı için ölüm orucu tutan bir sanatçı, ölüm orucu dolayısıyla iki kişi öldükten sonra, ölümün kıyısından çok sayıda insanın çabasıyla çekilip alındı. Hiçbir kurumsal yanı olmayan yasalar, kararnamelele koyulan yasaklardan birinin sonucu işte çaresizliğe direnmenin yasal yollarının dahi ortadan kaldırılmış olması. Saçmalıklarla dolu iddianamelele yargılanan ve hapiste tutulan gazeteciler ve hak savunucuları var. Elde kalan pek az sayıda kurumun sesi de, Barolar, Tabipler Odaları gibi, yok edilmek isteniyor. Siyasi şiddetin dozu arttıkça, muhalefet etme biçimleri de irtifa kaybediyor, şiddetleniyor. Birey bir birey olarak konuşmak için olmadığı kadar güçlü durmak, güçlü görünmek zorunda artık; işte bu içinde bulunduğumuz ortamın ne kadar şedit olduğunun dikkate değer bir göstergesi.

En soyut haliyle kötülük sorunu felsefede şudur: Eğer Tanrı tamamen iyi, her şeyi bilen ve her şeye gücü yeten bir varlıksa neden dünya da bu kadar çok acı, ıstırap, kötülük var? Tanrı bunların olmasına neden izin veriyor? Gücü mü yetmiyor canlıların çektiği acıyı önlemeye yoksa kendisi üzerine bir tefekküre daldığı ve yarattığıyla artık pek ilgilenmediği için yaşadığımız bu kötülüklerden habersiz mi? Yahut da Tanrı belki de öyle tamamen iyi değil ve kötülüğe izin veren, göz yuman bir varlık. Haydi, göz yummak da olmasın, kötülüğü gerekli ve hatta zorunlu buluyor.

Her şerde bir hayır varsa kötülük diye bir şey var mı gerçekten? Bir kötülükten doğacak olumlu sonuçları belki de biz, sonlu zihinsel yetilere sahip olduğumuz için öngöremiyoruzdur. Hem, kötülükler olmasa iyilikleri anlayabilir, değerlendirebilir, takdir edebilir miydik? Kötülük olmalı ki iyilik ona kıyasla iyilik olabilsin, işiyabilsin. Karanlık olmasa aydınlık olur mu? Dahası, Tanrı'nın ilahi adaleti var; bu dünyada olmasa bile, kötülerin elinden acı çekerek ölen mazzumlar cennete giderken kötüler cehenneme gidecekler.

Varoluşçulukta kötülük bu soyutlukta tartışılmaz; varoluştaki kendisini gösterenden yola çıkılır. Sonra onun sebebi hakkında akıl yürütülebilir; yapısının çeşitli görünümüne bakabilir, onun varlığını çözümleyebiliriz. Hayvanların ve çocukların acı çekmesine odaklanıyor Dostoyevski. Onlar masumdur, kaçacak yerleri, sığınacak kimseleri büyük ihtimalle yoktur. Hele işe yarar kurumlar da yoksa iyice zalimlerin insafına terk edilmişlerdir. İşkenceden kurtulmak için Tanrı'ya yakaran çocukların yaşadığı acıyı telafi etmek mümkün mü? Tanrı onları cennetine alsa cennete gitmek için çok büyük bir bedel ödemiş olmazlar mı? Onlara bunu yapanı cehennemine alsın, kötülerini cezalandırarak çekilen acıyı telafi etmiş olur muyuz?

Soykan önerilerini şöyle sıralıyor:

1 "Hamuru yoğuracağınız kabın içine mayayı ve suyu katarak maya çözülüne kadar karıştırmaya başlayın. Mayayı çözüyoruz ki hamuru yoğururken homojen dağılması kolay olsun. Son yoğurmanızdan sonra da hamuru yine 15-20 dakika dinlendirdikten sonra önceden un serptiğiniz bir zemine aktarın, hamurun fermente olacağı ve içinde pişireceğiniz kabın şekline uygun bir şekil vermeye çalışın. Yanlardan içeri doğru katlamaya çalışın."

2 "Ekmeği eğer bir teflon veya paslanmaz tavada pişirmiyorsanız kullandığınız kabın içine bir pişirme kağıdı koymanızı öneririz. Paslanmaz tavalarda tavayı hamuru koymadan önce zeytinyağı ile bir yağlayabilirsiniz. Hamurumuza şeklini verdikten sonra pişirme kabına alın ve üstünde boşluk kalacak şekilde bir kapak, bone veya poşet yardımı ile kapatıp 12-24 saat arası buzdolabına mayalanmaya bırakın. Buzdolabındaki mayalanma süreci ne kadar uzun olursa hamurunuz o kadar ekşi olur."

3 "Buzdolabından çıkardığınız hamuru 2-4 saat kadar oda sıcaklığında mayalanmaya bırakın, artık hamur ilk kaba aldığınızın en az 2 katı kadar hacim kaplıyor olmalı. Hamurunuzu önceden ısıttığınız 220-240 derecelik fırına yerleştirin, mümkünse yanına, fırında zarar görmeyecek bir kase içinde sıcak su koyun. Kabuk oluşana kadar ortamın nemli olması, ekmeğin daha yumuşak bir kabuğu olmasına yardımcı olur. İlk 30 dakika 200 derecede pişirin. 30 dakika sonunda eğer hala içinde su kaldıysa, su soyduğunuz kabı içeriden alın. Dereceyi 180'e düşürüp 20 dakika daha

Kendi ekmeğini yapanlar için tarifler

Salgın günlerinde ve hatta sonrasında evde ekme yapmak isteyenler için işin uzmanından tarifler aldık. Şu sıralar Çanakkale'de taş değirmende un yapan Burak Soykan ekme yapmak yapmanın inceliklerini anlatıyor

● Erhan DEMİRTAŞ

Yaklaşık 2 aydır gündelik hayatımızı işgal eden ve tüm davranışlarımızın referans noktası hâline gelen korona virüsü salgını şüphesiz beslenme, sağlık, sosyal ve daha bir dizi alandaki alışkanlıklarımızı değiştiriyor. Özellikle beslenme alışkanlıklarımız son yıllarda kimyasal içerikli maddelerin kullanımı nedeniyle değişmeye başlamıştı. Salgınla birlikte bu şüphe ve tedbir yöntemleri giderek artıyor. Evde ekme yapımı da bu tedbirlerden sadece biri ama en önemlilerinden. Sofraların vazgeçilmez besin maddesi olan ekmeğin aslında uzun yıllardır evlerde geleneksel yöntemlerle pişiriliyor. Fakat özellikle şehirde yaşayan bizler,

tükettiğimiz gıdaları hazırlamak yerine paketlerini tercih ediyoruz. Ancak son 2 aydır özellikle sosyal medyada insanlar evde ekme yapmak deneyimlerini paylaşıyorlar, ekmeğin mayası olmayan komşusundan yardım istiyor, fırının sıcaklığının derecesi üzerine tartışmalar dönüyor... Madem artık çoğu insan evde kendi ekmeğini pişirmek istiyor biz de bir bilene danışalım istedik. Danışacağımız insan da uzun yıllardır buğdayla, toprakla ve hatta taş değirmene hasır neşir olan bir isim Burak Soykan. Kızıltoprak'taki Epeke adlı butik ekmeğin fırını işleten Soykan, salgın nedeniyle fırını kısa süreliğine kapattı ve Çanakkale'ye

giderek taş değirmende un üretimine başladı. Peki nedir ekşi mayalı ekmeğin yapmanın incelikleri? İlk olarak maya yapımıyla başlıyoruz.

YILLARCA KULLANABİLİRSİNİZ

Bunun için en temel ihtiyaçlar; ufak bir kap (veya kavanoz), temiz kumaş bez (tülbent de olur), tam buğday unu ve içme suyu. Soykan ilk adımı şöyle anlatıyor: "Derinliği olan temiz bir kaba 100 gram un ve 100 gram içilebilir suyu koyun ve elinizle karıştırmaya başlayın ki elinizdeki yararlı bakteriler mayanıza karışsın. Karışımın kuru yer kalmadığından ve topaklanma olmadığından emin olun. Hazırladığınız 200 gramlık karışımın üzerine kumaş bir bez veya tülbent ile kapatıp evinizin sıcak ama güneş görmeyen bir yerinde yaklaşık iki gün bırakın ve gözlemeye başlayın. İlk gün durağan geçecektir. İki gün sonunda eğer baloncuklar görüyor ve hoş olmayan kesif bir koku alıyorsanız işler yolunda gidiyor demektir. Eğer bu durumu gözlemlemiyorsanız bir gün daha bekleyebilirsiniz."

Baloncuklar oluşmaya başladıysa ve yoğun bir koku da alıyorsanız ikinci adıma geçmenin zamanı gelmiş demektir. İşin ustasından dinliyoruz: "Oluşan kabuğu sıyırap mayanın yarısını almanızı öneriyoruz. 50 gram un ve 50 gram su ekleyerek tekrar homojen bir kıvamı gelene kadar karıştırın ve aynı şekilde tekrar üzerine örtüp gözleme devam edin. Asidik bir ortam oluştuğu için kesif bir koku almanız çok normal. Bu işlemi birkaç gün boyunca tekrarlayın. Her gün kabuk oluşmayabilir, bu bir problem değil. Mayanızı beslediğinizde neredeyse iki katı kabarıyorsa artık mayanız ekme yapmak yapmaya hazır demektir. Bu aşama, ortamın sıcaklığına ve bakterinin faaliyetine göre 4-8 gün sürebilir."

Soykan, hazırlanan mayanın ana maya olduğunu ve bakımının yapılması durumunda mayanın uzun yıllar boyunca ekmeğin yapımında kullanılabileceğini söylüyor.

HESAP ÖNEMLİ

Mayadan sonra sıra geldi ekmeğin yapımına. Bu işlem için gerekli olan temel malzemeler; un, su, maya ve tuz dışında mutfak terazisi, hamur yoğurma kabı, ekmeğin pişirme kabı, fırın ildiveni, temiz kumaş bir bez. Soykan tarife şöyle devam ediyor: "Fırını hesabında toplamda yapmak istediğiniz hamuru belirlersiniz. 1000 gram hamur üzerinden ilerleyelim. Hamurun içine katacağınız maya oranı mevsimsel olarak değişkenlik gösterir. Ortam sıcaklığı yüksek olduğu için mayanın hızlı çalıştığı yaz aylarında yüzde 10'lara kadar inebilirken, kış aylarında yüzde 25'lere kadar çıkılabilir. Bahar aylarında yüzde 15 civarları fena sayılmaz. Bu tarife yüzde 15 maya diyelim ve 1000 gram hamurumuzun 150 gramı maya olacak şekilde devam edelim. 1000 gram una una 750 ml su ekleyip yoğurduğunuzda yüzde 75 hidrasyonu olan 1750 gram bir hamur elde etmiş olursunuz. Bizim paylaştığımız unlar ile yüzde 75 civarı hidrasyon ile çalışmak iyi oluyor."

Bu köşede; o ay evrende nasıl bir değişim döngüsü yaşadığınızdan, o ay doğada güzelliklerine şahit olabileceğiniz çiçeklere, tüketilmesi gereken gıdalardan bahçenize o ay hangi bitkileri ekmeniz gerektiğine dek pek çok konuda doğal bilgiler paylaşıyoruz.

Mayıs, Gregoryen Takvimi'ne göre yılın 5. ayı olup 31 gün çeker. Mayıs adı, Roma bereket Tanrıçası Bona Dea ile birlikte tanımlanan, Yunan Tanrıçası "Maia'nın ayı" anlamında Latince maius mensis'ten geliyor. Bu ayın başında, 2-4 Mayıs günlerinde Çiçek Fırtınası, hemen ardından 8 Mayıs'ta Doğu Rüzgarları yaşanır. 11 Mayıs'taki mevsimsiz soğukların sonrasında, sırayla 16 Mayıs'ta Filizkırın Fırtınası, 20 Mayıs'ta Kokulya Fırtınası ve 22 Mayıs'ta da Ülker Fırtınası olur. 30 Mayıs'taki Kabak Melteminin ardından, ayın son günü Bevarih Rüzgarları (şiddetli sıcak rüzgarlar, samyeli) başlar.

Günlere göre gök olayları da şöyle:

5 Mayıs: Ay yeniay evresinde
6 Mayıs: Eta Aquarid Meteor Yağmuru (saatte yaklaşık 30 adet)
12 Mayıs: Ay ilkdördün evresinde
14 Mayıs: Ay enberi konumunda (369015 km)
19 Mayıs: Ay Dolunay Evresinde
26 Mayıs: Ay Sondördün evresinde, Ay enöte konumunda (401133 km)

🌱 **Ayin sebzeleri:** Enginar, bakla, madımak, semizotu, papatya, ebegümeci, domates, salatalık.

🌱 **Ayin meyveleri:** Çilek, yeşil erik, malta eriği, dut.

🐟 **Ayin balıkları:** Levrek, barbunya, dil balığı, tekir, kılıç ve iskorpit

🌸 **Ayin çiçekleri:** İnci Çiçeği (Müge), Avrupa ve Asya'daki iklim bölgelerine has bir bitkidir. Bu ay içinde çiçeğin tomurcukları patlar. Bu çiçekler görüntü olarak küçük ve beyaz çanları andırır ama nadiren de olsa, başka renklerde açanları da vardır. Sonbaharda ise çiçekler, kırmızı taneli meyvelere dönüşür. Hoş kokusu ile gelinlik arayanlarında ve parfümlerde popüler şekilde kullanılmaktadır. Mayıs ayının çağrıştırdığı renk beyaz olup, tatlılık, saflık ve mutluluğa yeniden ulaşma anlamlarını barındırır. Müge Çiçeği Fransa'da 1 Mayıs Çiçeği olarak da bilinir.

ÖZEL GÜN VE HAFTALAR

1 Mayıs: Emek ve Dayanışma Günü	Uluslararası Günü, Yeryüzü İklim Günü, Hava Şehitlerini Anma Günü
3 Mayıs: Dünya Ton Balığı Günü, Dünya Basın Özgürlüğü Günü, Dünya Astım Günü	16 Mayıs: Barış içinde Birlikte Yaşama Uluslararası Günü
4-10 Mayıs: İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası	17 Mayıs: Dünya Telekomünikasyon ve Bilgi Toplumu Günü
5-13 Mayıs: Karayolu Güvenliği ve Trafik Haftası	12-18 Mayıs: Hemsirelik Haftası
6 Mayıs: Hıdırellez	18-24 Mayıs: Müzeler Haftası
6-12 Mayıs: Kan Haftası	9 Mayıs: Avrupa Günü, İstatistik Günü
9 Mayıs: Avrupa Günü, İstatistik Günü	8-9 Mayıs: İkinci Dünya Savaşında Hayatını Kaybedenleri Anma ve Uzlaşma Sağlama Günü
10 Mayıs: Dünya Göçmen Kuşlar Günü, Danıştay ve İdari Yargı Günü	10 Mayıs: Dünya Eczacılık Günü, Dünya Çiftçiler Günü
Mayısın ikinci pazarı: Anneler Günü, 13 Mayıs: Türk Dil Bayramı	10-16 Mayıs: Engelliler Haftası
14 Mayıs: Dünya Eczacılık Günü, Dünya Çiftçiler Günü	15 Mayıs: Aileler
21 Mayıs: Dünya Diyalog ve Kalkınma için Çok Kültürlülük Günü, Dünya Süt Günü	
22 Mayıs: Biyolojik Çeşitlilik Uluslararası Günü	
23 Mayıs: Uluslararası Obstetrik Fıstıklı Sonlandırma Günü	
29 Mayıs: BM Barışgücü Uluslararası Günü	
31 Mayıs: Dünya Sigarayı Bırakma Günü, Dünya Hostesler Günü	

İLKER MUMCUOĞLU

BULMACA

KOLLEGE AM PLUMACK

Y	R	D	D	K	E	L	B	U	D	S	D
U	L	A	U	U	D	Z	G	E	G	R	U
C	E	L	Ç	R	M	E	R	N	D	A	R
D	I	D	A	U	M	U	I	I	U	B	A
Z	U	M	U	Ç	D	L	R	O	R	U	K
E	A	H	K	M	P	O	K	I	A	O	K
U	S	A	U	I	A	O	R	Ö	Ç	A	R
L	T	N	R	L	A	M	L	A	O	A	S
U	E	D	A	O	L	U	O	U	J	Y	I
D	Ş	M	E	K	L	A	O	Z	I	E	M

**Appointed, elected
Instruments, signatures
Notarization, oaths
Heraldic letters, treaties
Not public document
-signature only**

[illegible]

A 10-row pyramid diagram. The rows are numbered 1 to 10 on the left. Row 1 has 5 cells, Row 2 has 4 cells, Row 3 has 3 cells, Row 4 has 2 cells, Row 5 has 2 cells, Row 6 has 1 cell containing a red 'K', Row 7 has 2 cells, Row 8 has 3 cells, Row 9 has 4 cells, and Row 10 has 5 cells.

Thousands upon thousands of
 people. **■** Intelligence about
 weapons. **■** The highest priority
 is to get the weapons out of
 the hands of the
 -the-

**2. Reduce long periods of
day-out periods for
orphaned children.**

Introduction

تجارب

Case

12

III. Results

References

1. **Background** **1.1** **Background**

[illegible]

■■■■■

SUDORU

8	3							7
2						9	8	1
			8	9	4			
9	6	5				4		
			3	1				
			9			6	7	
	8					7	9	5
3	5	2						
		4	6		8			

How many bar offices will file bar petitions,
 if the 7th Administrative Conference petition is denied?
 How many bar offices will file bar petitions,
 if the 7th Administrative Conference petition is granted?

[illegible]

KARE BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												

SOLD IN SWAN

1. Yarıncıları da bir parçmada - Sır neşesi - Aylarınca. 2. İsmail edip - Lazze'li bir Akdeniz balığıdır. 3. Lehtilayapılan biki - Limanlık. 4. Akış kabul etnin ünleri - Karpola. 5. "... Angulas" (AD'de bir kakt) - NARALI içi. 6. Bırırında - Güzmek kimes. 7. Bir Bırırma - Bir başla; 8. Cuziba, çekicilik - Vüredin alın da ki bülge.

TUNARIDANASIAH

1. Leonardo da Vinci'nin bir Gü tablosu. 2. Bir kara tahta. 3. Ünlü bir akör. 4. Çair-Ça demir Asafin aşığı - Sarafı saati bonusu. 5. Telli bir çalgı - İri karmen. 6. Kuyruğu - Ayak - Akdüyünün alıngısı. 7. Yardımcı yemek. 8. Sarımsak kabuğu bir gaz. 9. Yıncığı ortak- laka sağılanın tapları. 10. Yarardağı kapalıdan arasında bulunan bir fideliği. 11. Bir haber ajansı - Ayta. 12. Üst qazı semai - Anapı ben adı.

SOLDAN SAĞA:

1. 1914'DE Kadıköy'de doğan, Bir Zamanlar Kadıköy, Güzel Kadıköy Köşklerinin Dramı – Kadıköy'ün İnsanları adlı kitapları da olan, 13 Haziran 1989'de doğup büyüdüğü, hakkındaki kitaplar yazdığı Kadıköy'de yaşamını yitiren tarihçi, oyun yazarı – Ana karnından alınmış ya da birkaç günlük karakul kuzusunun kara ya da gri renkte, kıvrırcık ve parlak postu – Platinin simgesi. 2. Demiryollarında, üzerine rayların yerleştirildiği, enine konulmuş belli kalınlıkta ağaç ya da demir parçalarından her biri – Su yosunlarından elde edilen bir tür jelatin – Azeri çalgısı. 3. Asya'daki sıradağlar – Küçük ispirto ocağı. 4. Bir sayı – Ayakkabıcılıkta kullanılan küçük eğe – İtidal – Cem Sultan'a, Avrupalıları verdiği ad. 5. Çölden esen rüzgar – "... Parker" (Serüvenleri Kanada'da geçen çizgi roman kahramanı) – Ayakkabının yumuşak olan üst yüzü – Akıtmı. 6. Kuruyarak ve çürüyerek içi boşalmış olan – Büyük zoka – "Yatık ..." (Ömer Kavur'un filmi). 7. Gecikme – Kutup bozkırı – Engerek yılı – Bir göz rengi. 8. Asarak öldürme cezası – Yarma, bulgur, pırnç gibi nişastalı tanelerin suyla kaynatılarak bulamaç haline getirilmiş durumu – Parça, lokma – Eşya ve hayvanlara vurulan damga. 9. O yer – Kalıtım – Zihin – Küçük bal teknesi. 10. Dügüne çağırılanlara, düğün sahibi tarafından verilen armağan bohçası – Genişlik – Ağzına kadar dolu, silme. 11. "... okunmamak" (Adı anılmamak) – Antalya'da bir çay. 12. Ben spor dalında, özellikle futbolda kulüp adına uzun süre çalışanların onuruna düzenlenen bir karşılaşma – Miktarla ilgili. 13. Verme, ödeme – Bir mermer türü. 14. İyi, hoş – Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir romanı – Cüzamlı kimse – Bir master eki. 15. Dağ kırlangıcı – Karşılıklı lanet okuma – Hayvanı avcılığa alıştırma işi – Taraf. 16. İridyumun simgesi – Resimdeki, Elveda Aloyşa ve Kedi Mektupları adlı romanları da olan yazar – Gölge balığı, üç levreği. 17. Saçların örülmesi ile oluşturulan saç biçimi – Kinaye – Kurucu – Kuş yuvası – Mühendis cetveli. 18. Elektrik direnç birimi – Bağ budama bacağı – Ölümsüz, ölmez – Garez. 19. İyonyalılara adını veren kahraman – Mürekkap hokkalarına konan ham ipek – Asalak bir böcek – Ortadoğu'da bir ülke. 20. Zihinsel olarak geçmişte şimdi ve gelecek arasında bağ kurma gücü, zihnin tasarımı, imge oluşturma gücü, yetisi – Samsun'un bir ilçesi – İzmiritgillerden, eti pek lezzetli olmayan bir balık.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1.Üç Silâhşörler'den biri – Brezilya'da, karnavalıyla ünlü kent. 2. Sırp yazar Ivo Andrić'in bir romanı – "... Çallı!" (Ressam). 3. Ad, ün – İstatiksel bir seride en çok tekrarlanan terim – Türk kahvesini de içeren kahve türü – Hava kirliliği. 4. Ticari senetlerde bir kefalet türü – Bakı – Umut – Küçük gemi – Bir soru sözü. 5. Bir şeyin ne olduğu, içyüz – Çoban – Tanrıbilim. 6. Dilbilgisi – Sıkıştırılmış olan – Muğla'nın bir ilçesi – Ağaahlık yol. 7. Baş kaldırma – Düzme, uydurma, yakıştırma – İyi, güzel – Ünite. 8. Namuslu – Kenar süsü – Katmak, ilave etmek. 9. Sarmısaktaki doğal antibiyotik – İkiyüzlülük – Bir haber ajansı. 10. Cemal Gürsel'in lakabı – Güney Amerika'daki sıradağlar – Sayma, sayılma. 11. Sakarya Nehri üzerindeki bir baraj – Ebeveyn. 12. Türkiye'nin plaka imi – Antalya'da bir plaj – Bir malın satış ve sürüm değeri. 13. Aslan sütü – Bir kan grubu – Denizcilikte "düzgün, tertipli" anlamına gelen sözcük. 14. Güney Amerika'da yaşayan bir kuş – Ağırlık ve uzunluk ölçüleri için kabul edilmiş yasal ölçü modeli – Genelge. 15. Tasa – Gemi – Hristiyan – Akıl. 16. Enine boyuna – Domuz pastırması – Atatürk'ün büyük yapıtı. 17. Çivit rengi – Herkes, yabancılar – Nemli, ıslak – Rutenyumun simgesi. 18. Çalgıç, mızrap – Kamufle etmek – Örnek, kalıp. 19. Kedi ve köpekte ön ayak – Sadist – Bir tür şapka. 20. Bir yapının bir bölümünü tutan köşe kubbesi – Vadi rüzgarı – Ziynet altını taklidi olarak yapılmış, süs için kullanılan, sarı tenekeden pul.

[illegible]

GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Rita Enden – Koşuyolu, 2. İlanet – Anlamak – Zara – Of, 3. Tören – Abullabul – Mali, 4. Ni – Aa – Af – İnanış – Ya, 5. Mühendis – FB – Kan – YY, 6. İtalyan – Rila – Met, 7. Di – İnaht – Zaa – Aras, 8. Anais – İralama, 9. Ir – Ke – Kan – Fer, 10. Akademi – Getiri, 11. La – An – Somaki, 12. Aslı – Anot – Ki, 13. Omega – Nadal, 14. Akim – Laika – Afi – Ru, 15. Aka – İdl Biret – İrl – Ale, 16. Nanay – Al – Usta, 17. Lata – Repair – KS – İlik, 18. Akaret – Oım – Ma – İrin, 19. Acem – Usl – Ea – Adam – Ar, 20. Ari – Artemis – Enaz – İki.

YUKARIDAN ASAGIYA: 1. Rit – Moda – Ayaz – Abla, 2. İnönü – İnikas – Ak – Akar, 3. Tarlı – Ara – Lokantacı, 4. Ate – Etki – Daimi – Aare, 5. Nana – Sten – Emin – Ema, 6. Na – Adil – Em – Arg – Dart, 7. Dya – İyal – İp – Aliye – Ut, 8. Elbasan – Al – Poşe, 9. Rauf – Ne – İbrahim, 10. Mi – Ki – İm, 11. Kalibre – Arar – Es, 12. Okan – İl – El – Ma, 13. Baal – At – Ka, 14. Uzun – Azık – Sarf – Us – An, 15. Yatik – Aragon – İrs – İda, 16. Or – Şam – Anemon – İtiraz, 17. Lam – Meal – Tatar – Elm, 18. Al – Trafik – Dua – İn, 19. İlay – Amerika – Lak – Ak, 20. Afik Yesari – İlkel – İri.

İnsanlığın başındaki

● Erhan DEMİRTAŞ

Toplumsal Tarih dergisi, korona virüs salgını nedeniyle nisan sayısını ücretsiz ve online olarak okuyuculara açmıştı. Derginin bu sayısında salgın hastalıklar hakkında 3 yazı yer alıyor. Nuran Yıldırım, Murat Yolun ve İsmail Yaşayanlar'ın yazıları, bugün yaşadığımız olağanüstü durumu anlayabilmek için geçmişin deneyimlerini incelememize imkan tanıyor. Dosyanın ilk makalesinde Nuran Yıldırım, yaklaşık 200 yıl önce "İllet-i cedide" (yeni hastalık) olarak tanımlanan o zamanın bilinmeyen hastalığı koleranın İstanbul'da yaptığı ilk salgın ile dönemin uygulamalarını mercek altına alıyor. Yıldırım, "İstanbul'un Kolera ile Tanışması: 1831" başlıklı yazıda kolera hakkında şu bilgileri veriyor: "Kolera yüzyıllarca Hindistan'ın Ganj Nehri sahillerinde, özellikle Bengal eyaletinde, yöresel olarak bulunmaktayken İngiliz askerlerin bölgeye gitmesi ve İngiliz ticari faaliyetlerinin başlaması üzerine önce Kalküta'ya, 1817-1823 yıllarında Asya ve Uzak Doğu'ya yayılarak ilk pandemik (küresel) salgınını yapmıştır. Çok geçmeden patlak veren ve 1829-1851 yıllarını kapsayan ikinci pandemi bütün kıtalara yayılarak küresel salgına dönmüştü. Avrupa'ya yayılan kolera İstanbul'a gelmekte gecikmedi. Ardından ortaya çıkan pandemik kolera salgınları büyük çapta ölümlere neden olmuştur."

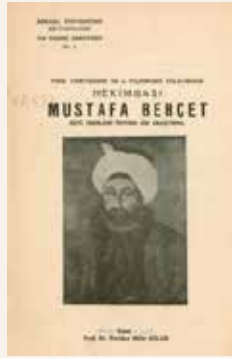
HASTALIK İSTANBUL'DA

İstanbul'da ilk kolera vakalarının, ikinci küresel salgının bir uzantısı olarak 26 Temmuz 1831'de görülmeye başladığını aktaran Yıldırım, şöyle devam ediyor: "Karadeniz'deki Odessa limanından gelen bir yelkenliyle Galata'ya ulaşır. Kolera, 26 Temmuz-1 Ağustos arasında günde 12 civarında ölümlle hafif seyreden 3-5 Ağustos günlerinde şiddetlenir ve günlük ölü sayısı 120'ye çıkar. Ölü sayısının 5-10 Ağustos arasında 200'ü aşması şehirde büyük heyecan yaratır. Eylül ortasına kadar süren salgın sonunda beş-altı bin İstanbullu hayatını kaybetmiştir. Hemen ardından Mart 1832'de Paris'te çıkan kolera salgınında 13 günde koleraya yakalanan 3.903 kişiden 1.494'ü hayatını kaybetmiş; 2 altı ay süren salgın 19 bin ölü ile son bulmuştur." Koleranın Osmanlı Devleti'nde olduğu kadar tıp dünyası için de yeni bir hastalık olduğunu belirten Yıldırım, o yıllarda Fransız tıbbını rehber almış olan Osmanlı Devleti'nin Fransa Devleti'nin tanınmış Fransız hekimlerine kolera hakkında hazırlanmış olduğu bir talimatı aynen Türkçeye çevirterek Takvim-i Vekayi'de yayımlattığı bilgisini de paylaşıyor. Yıldırım bu talimatların neleri içerdiğini ise şu bölümle anlatıyor: "Kolera-ya yakalanmamak için uyulması gereken kurallar, salgın zamanında neler yenip içilmesi gerektiği, doktor beklerken koleralı hastaya tez elden yapılması gereken ilaçları anlatmaktaydı. Fransız doktorların önerdiği korunma önlemlerinin başında, 'yüreği kavi, korkusu az olmak' geliyordu. Havası hoş yerlerde oturulmalı, odalar sık sık havalandırılmalı, temizliğe özen gösterilmeliydi. Vücut, içki gibi hararet getirici şeylerden kollanmalı, ağır yiyeceklerden sakınılmalı; hiyar, marul, hindiba, yer elması gibi sebze yer yenmeliydi. İçme suyunun gayet saf ve berrak olmasına dikkat edilmeliydi. Hatta süzgeçten geçirilip içine pek az sirke katmakta fayda vardı. Bu duyuruda yer alan en önemli uyarılardan biri, kolera hastalarının ayrı bir odaya yatırılması ve gysilerinin sıcak sabunlu su içine atılmasıydı. Sirkeli su içmek de uzun yıllar uygulanacak bir tedbirdi."

Yıldırım'ın yazısında dikkat çeken en önemli noktalarından biri, yaklaşık 200 yıl önce salgından korunmak için uygulanan yöntemlerin bir kısmının bugünkü tedbirlere benzemesi.

KOLERA RİSALESİ

Yıldırım yazısının devamında, Osmanlı'da hekimbaşı olan Mustafa Behçet Efendi'nin (1774-1834); padişaha sunduğu bir yazısında, koleranın da veba gibi temasla insandan insana sirayet ettiğini ve hastalık cevherinin havaya karışıp teneffüs yoluyla bulaştığını bildirdiğini belirtiyor. Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi; salgın sırasında resmi yazışmalarda "İllet-i muvahişe" (ürkütücü hastalık) olarak anılan kolerayı ve korunma yöntemlerini anlatan bir kılavuz kitapçık yazar. Yıldırım bu konu hakkında ise şu ayrıntılara yer veriyor: "Henüz bir isim konmadığı için (sonraları Asya Kolerası, kolera morbus adlarıyla anılacak olan) bu hastalığı, "İllet-i cedide" (yeni hastalık) olarak tanımladı. Sonradan Kolera Risalesi (Matbaa-i Amire İstanbul 1247/1831) adıyla ünlenen bu kılavuz kitapçık 4 bin adet basıldı ve tanesi 30 paradan 3 bin kuruş tutan basım masrafı hazineден ödendi. Devlet ırcalı, askeri görevliler ve devlet memurlarına birer adet verildi, mahalle muhtarlarına da ikişer adet dağıtıldı. Kolera Risalesi, Al-mancaya ve Tunus'ta Arapçaya çevrildi. Kolera Risalesi'nin ilk bölümünde hastalığın başlangıcı ve belirtileri anlatılmaktadır. Hastalık genellikle görülen ve bilinen bir sebep yokken, şiddetli bir baş dönmesi ile başlar. Eller ve ayaklar büzülür. Midede veya karının iki tarafında şiddetli sancı olur. Çehre ve diğer organlar morarır, ardından kanlı ve kötü kokulu kusma ve ishal başlar. Genellikle hastanın damarları o kadar içeriye gömülür ki kan almak mümkün olmaz. Hasta bazen sekiz saatte bazen daha az bir zamanda ölür."

Yıldırım, İstanbul'u etkisi altına alan ilk kolera salgınının en önemli sonucunun Osmanlı Devleti'nde karantina teşkilatının kurulması olduğunu vurguluyor. Yazıda ayrıca şu bilgiler de yer alıyor: "Salgın sırasında İstanbul'un denizden korunması gündeme gelmiş, Galata Nazırı Sarım Bey'in dost ülkelerin sefaret ter-

Kolera ve İspanyol Gribi İstanbul'da nasıl yayıldı?

Salgının tedavisinde hangi yöntemler ve ilaçlar kullanıldı?

Kolera salgını sırasında hekimlere neden şiddet uygulandı?

Nuran Yıldırım, Murat Yolun ve İsmail Yaşayanlar'ın Toplumsal

Tarih dergisindeki yazıları, geçmişte insanlığın yaşadığı

salgın hastalıkları, şu an deneyimlediğimiz korona virüsü

salgını ile karşılaştırmamıza olanak sunuyor

Birinci Dünya Savaşı'ndan maske ile dönen ABD askerleri

Grip salgınının ilk çıktığı yer olarak kabul edilen Camp Funston'da kurulan hastane

Trabzon Acriteon Hastanesi'nde ameliyat yapan hekimler. Atilla Bölükbaşı, Anılarda Trabzon, Cilt 2, Trabzon: Serander Yayınları, 2006, s.725

Osmanlı Sultanını tedavi eden yabancı hekimler. Wellcome Library Collection

cümanları ile yaptığı toplantıda alınan karar uyarınca Boğaziçi-İstinye Körfezi Karadeniz'den gelen yabancı gemilere; Liman-ı Kebir/Büyük Liman Sarıyer ise Osmanlı Devleti gemilerine karantina yeri olarak tahsis edilmiş. Ardından Boğaz'ın iki yakasına karantina istasyonları ile karakollar yapılmış. Adalar ve Rumeli sahillerinden kalkıp Çanakkale Boğazı'na gidecek ve Akdeniz Boğazı'ndan İstanbul'a geçecek gemilerin ve kayıkların karantina yoklamalarına başlanmış. Akabinde ilk karantina yönetmeliği sayılan yedi madelik bir talimatname hazırlanmış (1837), ertesi sene de karantina uygulamalarını belirlemek üzere Meclis-i Sihiye (Conseil Supérieur de Santé) adıyla karantina idaresi kurulmuş ve Osmanlı Devleti'nin ilk tahaffuzhanesi/karantina istasyonu, Kuleli Kışlası'nın bir bölümünde faaliyete geçmiş. İsmail Yaşayanlar'ın "Salgınlar Çağında Osmanlı'da Hekim Olmak" başlıklı yazısında ise dünyanın çeşitli kentlerinde yaşayan alt sınıfların, 19. yüzyılda ortaya çıkan küresel kolera salgınını, kendilerine doğrultulan bir silah olarak gördüklerini ve hekimlere karşı yürüttükleri "mücadeleyi" ele alıyor.

TALİMAT-I TIBBİYE

Yaşayanlar, 19. yüzyıla kadar medreseler ve dâriüşşifalar dahilinde teorik ve pratik eğitimler neticesinde izinlerle hekim olunabildiğini ancak Tıbhane-i Amire'nin (1827) açılmasıyla birlikte hekim olmak ve bu mesleği icra etmek için öncelikle buradan izin alınması şartının getirildiğini aktarıyor. 2 Nisan 1849'da yürürlüğe giren Talimat-ı Tıbbiye metninin, hekimlerin vazifelerinde uymaları gereken kuralları bir araya getirdiğini belirten Yaşayanlar, şöyle devam ediyor: "Bu talimatnameye göre kent merkezinde görevli hekimler, her kim hastalanırsa hastalansın, çağırıldığında onu muayeneye gitmek, hastanın gelmesi durumunda ise bekletmeden muayene etmek durumundaydı. Kent civarında köy köy, kasaba ve nahiyelerdeki hastalara da bakmakla yükümlü olan hekim, eğer buralara hasta bakmak üzere gitmişse, yol ücreti alabilecekti. Yoksulların ödeyecekleri yol giderleri kaza idare meclisince karşılanacaktı. Bölgede salgın görülürse hekim derhal ilgililere haber verecek; hastalık yapıcı lağım, bataklık ve kirlilik gibi hususların önlenmesi için çaba sarf edecekti.1861 yılında uygulamaya konan Tababet-i Belediye lcrasına Dair Nizamname'de ise diplomasız kimselerin hekimlik yapması kesinlikle yasaklandı."

HEKİMLER SUÇLANDI

Sağlık çalışanlarının maruz kaldıkları tehdit ve şiddetin geçmişte de yaşandığını ifade eden Yaşayanlar, bunun temel sebebi ise hastalıkların yönetici sınıf ve zenginler tarafından alt sınıfı yok etmek için hekimlere icat ettirilen suni silahlar olarak görülmesinin oldu-

ğunu belirtiyor. Yaşayanlar, yazısının devamında ise şu görüşlere yer veriyor: "Veba yüzyıllarca Asya, Afrika ve Avrupa'da hakim olduğundan insanlar bu hastalığa karşı tecrübe kazanmıştı. Bu sebeple veba fakirleri öldürecek bir silah olarak görülüyordu. Ancak 19. yüzyılda birdenbire ortaya çıkan ve kıtaları saran kolera salgınları, kentlerde yaşayan orta ve üst sınıfın rahatsızlık duydukları alt kesimin teşkil ettiği varoşları yok etmek için icat edilmiş bir silah olarak görüldü. Bir başka deyişle alt sınıfın ortak düşüncesi, varoşlarda şişen nüfusun kolera vasıtasıyla yok edilmek isteniyor olduğuydu. Bu örnekler sadece Müslüman ülkelerde değil, Hristiyan ülkelerde de gözlemlendi. Amerika'da ve Avrupa'da hekimlerin kolera tedavisi bahanesiyle insanları katlettiği düşüncesi hakimdi. Almanya'da halk, hekimlerin koleradan ölen her hasta için devletten para aldığını düşünüyordu. Rusya, Tunus ve Mısır'da da benzer tepkiler görüldü."

HEKİMLERE ŞİDDET

"Osmanlı topraklarında da bu türden olaylara rastlandı. Osmanlı'da hekimlere uygulanan şiddet ya da şiddet girişimi hususunda henüz derli toplu bir araştırma yapılmamış olup, burada sadece saldırı ve tehdit hadiselerine örnek teşkil edecek iki kenti ele aldık. Bunlardan ilki 1848 kolera epidemisini yaşayan Antep'tir. Salgın esnasında Antep'e American Board misyonunun üyesi olan bir hekim geldi. Azariah Smith isimli bu hekim, kentteki Gregoryen Ermenilerin tepkisiyle karşılaştı; kenti derhal terk etmemesi durumunda, elinde taş ve sopalarla bekleyen kalabalık tarafından saldırıya uğrayacağı yönünde tehditler aldı. Dr. Smith, kentin küçük Protestan cemaatinin liderinin evindeyken yakalandığı bu grubun gazabından Müslümanlar sayesinde kurtuldu. Zira salgının şiddetli olduğu dönemde kente bir hekim gelmesi, özellikle misyonerlik faaliyetlerinden endişe duymaları için herhangi bir sebepleri olmayan Müslüman halk için bir umut kaynağı oldu." Yaşayanlar, ikinci örnek olarak 1910'da Trabzon'da yaşanan kolera epidemisini şöyle anlatıyor: "Trabzon Vilayeti Umur-ı Sihiye Müdürü Dr. Depino'nun 14 Eylül 1910 tarihinde Sihiye Meclisi'ne gönderdiği raporda, Trabzon halkının kolera tedavisinde görevli olan hekimlere karşı tepkili oldukları ve hastalığı yaymak için hekimlerin kendilerini zehir verildiğini iddia ettikleri ifade ediliyordu. Raporu devamında hekimlerden birinin bu sebeple tehditlere maruz kaldığı, bir grup tarafından sıkıştırıldığı ve ancak mahalli idarenin müdahalesiyle kurtarılabildiği hatta kızgın grubun hekimin halka verdiği kolera ilacını zorla karısına içirttikleri yazıyordu. Trabzon'da meydana gelen bu olaydan birkaç ay sonra şehrin karantina hekimi Dr. Ekonomis de bir tehdit mektubu aldı. Mektupta hekimin on gün içinde şehri terk etmesi gerektiği yazıyordu. Bu tehdidin sebebi kentte yaşanan ko-

lera salgını sebebiyle alınan tedbir ve tecrit önlemleri idi. Konu derhal tetkik edildi, Dr. Ekonomis'in şüphelenildiği kişiler sorgulandı, şüphellilerin yazılarıyla mektuptaki yazı karşılaştırıldı; bu esnada mektupta belirtilen on gün geçmişi olmasına rağmen hiçbir olay vukua gelmediğinden dosya kapatıldı. Bu olayın ardından eylül ayında Trabzon Belediye Hekimi Dr. Leon'a bir saldırı düzenlenmişti. Dr. Leon şehir merkezinde bir grup tarafından sıkıştırıldı ve neredeyse parçalanmak üzereyken zabıtalara kurtarıldı. Hekime saldıran grubun isteği, Dr. Leon'un istifa etmesiydi.18 kentte kolera salgını olduğu ve hekime en çok ihtiyaç duyulduğu günlerde zaten az sayıda olan hekimlere yönelik bu saldırı merkezin tepkisini çekti. Trabzon Vilayeti'nin yaptığı tahkikat neticesinde olayın ortaya çıkış sebebi anlaşıldı: Buna göre Dr. Leon kolera hastası olan birini muayene etmiş ve ardından hastaya ilaç vermişti. Hasta ilacı içtikten bir gün sonra hayatını kaybetmişti. Hastanın yakınları Dr. Leon'un hastayı kasten öldürdüğüne dair bir dedikodu çıkararak halkı galeyana getirmiş ve bunun neticesinde kızgın bir kalabalık hekime saldırmıştı."

İSPANYOL GRİBİ

Dosyanın son yazısında Murat Yolun ise Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde İspanyol nezlesi veya İspanyol hastalığı olarak bilinen grip pandemisinin başlangıcı noktası ile Osmanlı'yı etkisi altına alması arasında geçen süreci inceliyor. İspanyol Gribinin ortaya çıkış nedenlerini ve hangi ülkeleri etkilediğine dair bilgiler sunan Yolun, salgının Osmanlı topraklarındaki tesirini şöyle anlatıyor: "Osmanlı İmparatorluğu son demlerin Balkan savaşları ve Birinci Dünya Savaşı gibi yıkıcı deneyimlerin yanı sıra halk arasında İspanyol nezlesi veya İspanyol hastalığı olarak bilinen grip pandemisi faciasından da derinden etkilendi. Salgının Osmanlı'ya hangi yollardan sirayet ettiğini tespit etmek güç olsa da Avrupa'dan gelmiş olması biraz daha muhtemel olarak görünmektedir. Demiryollarının ve deniz ulaşımının görece daha iyi olduğu yerlerde bulunan insanlar ilk enfekte olanların arasında geliyordu. Salgın esnasında İstanbul'da bulunan ve bununla ilgili raporlar hazırlamış olan Alman hekim M. Weinberg gripe başta motorlu taşıt kullanan, muhaberede ve demiryollarında görev yapan askerlerin yakalandığını tespit etti. 15 Osmanlı ordusunun menzili hizmetlerinde yer alan askerler en fazla risk altındaki gruptu. Grip pandemisinin her üç dalgası da Osmanlı'da etkili oldu ancak tüm dünyada olduğu gibi son ikisinin öldürücülüğü daha yüksekti."

Demiryollarının ve deniz ulaşımının görece daha iyi olduğu yerlerde bulunan insanlar ilk enfekte olanların arasında geliyordu. Salgın esnasında İstanbul'da bulunan ve bununla ilgili raporlar hazırlamış olan Alman hekim M. Weinberg gripe başta motorlu taşıt kullanan, muhaberede ve demiryollarında görev yapan askerlerin yakalandığını tespit etti. 15 Osmanlı ordusunun menzili hizmetlerinde yer alan askerler en fazla risk altındaki gruptu. Grip pandemisinin her üç dalgası da Osmanlı'da etkili oldu ancak tüm dünyada olduğu gibi son ikisinin öldürücülüğü daha yüksekti."

MUSTAFA KEMAL DE SALGINA YAKALANMIŞ

Yolun'un paylaştığı bilgilere göre, Osmanlı'da İspanyol gribine yakalananlar arasında en dikkat çekici kişilerin başında ise Mustafa Kemal yer alıyordu. Yolun o yıllara ilişkin şu bilgileri aktarıyor: "Mustafa Kemal, 1917'de şehzade veliaht olan Vahdettin Efendi ile birlikte gittiği Almanya seyahatinin dönüşünde böbreklerinden rahatsız olduğu için İstanbul'a hemen dönmez ve Viyana'ya gider. Buradan da günümüzde Çekya sınırları içinde bulunan ve kaplıcalar ile ünlü Karlsbad'a gidip bir süre dinlendikten sonra İstanbul'a dönmek için tekrar Viyana'ya gelir. Avusturya'da İspanyol gribine yakalanır ve birkaç gün geçtikçe İstanbul'a dönmek zorunda kalır. Mustafa Kemal grip virüsünü herhangi bir komplikasyonu olmadan atlattı mayı başardı. Ancak salgının üçüncü dalgasında 1919'da Samsun'a gitmesine yakın bir tarihte bir kez daha İspanyol gribine yakalansa da yaveri Cevad Abbas (Gürer) tarafından çağrılan doktorların muayenesi sonucunda hastalığın bünyesinde fazla etkili olmadığı tespit edildi."

İSTANBUL'DA KAÇ KİŞİ ÖLDÜ?

Yolun'un yazısına göre salgından en fazla etkilenen ülkeler ABD, İtalya ve Kamerun olmuş. Yolun salgının İstanbul'da yarattığı sonuçları ise şöyle özetliyor: Osmanlı Devleti'nde ise grip salgının ülkenin dört bir yanında görüldüğünü bilmemize rağmen net bir sayı vermek zor görünüyor ancak başkent İstanbul için verilen sayı İstanbul Şehremaneti ve Sihiye Mecmuası'na göre binde 5 dolaylırındadır. Bu kentlin nüfusu 1918'de 1 milyon 100 bin civarında olduğunu varsayarsak buradaki toplam ölü sayısını 5,500 olarak tahmin edebiliriz. Ahmed Emin (Yalman) İstanbul'da sebebi ne bakılmaksızın toplam ölümlerin 1917'de 25 bin 270 iken bir sene sonra yani İspanyol faciasının olduğu yıl 40 bin 594'e sıçradığı bilgisini veriyor. Yakriben 15 bin kişilik ani artışın bir kısmının gripten kaynaklandığını düşünebiliriz. İspanyol gribi, tarihin en azılı biyolojik katillerinden birisi olarak tarih sayfalarındaki yerini bu şekilde almış oldu." Yazılarını tamamına [tarihvakfi.org](#) sayfası üzerinden erişebilirsiniz.